PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

Leto XX. Št. 120 (5803)

TRST, četrtek 21. maja 1964

POSLANCI ZAVRNILI RESOLUCIJO MACALUSO-TOGLIATTI

Poslanska zbornica: deželni zakoni Senat: ukrepi glede kmetijstva

Zavrnjen zavlačevalni manever misovskega poslanca Robertija Kritike KPI, PLI in MSI vladnih ukrepov - Interpelacije v zvezi z razlastitvijo tuje zemljiške posesti v Tuniziji

RIM, 20. — Poslanska zbornica je na svojem dopoldanskem zasedanju razpravljala o povišanju sklada blagajne za razvoj juga, na popoldanskem zasedanju pa je, po govoru ministra za zvezo s parlamentom Delle Fave, zavrnila resolucijo Macaluso-Togliatti: za resolucijo je glasovalo 141, proti pa 199 poslancev. Delle Fave je izjavil, da vlada sprejema resolucijo vladne večine, v kateri se priznava potreba po pospešenju uveljavljenja sicilskega statuta, predvsem pa določitev finančnih odnosov med državo in Sicilijo, in onih, ki zadevajo gospodarski in socialni razvoj te dežele. To resolucijo so poslanci odobrili z dvigom roke.

Zatem je poslanska zbornica začela razpravo o treh deželnih zakonih, ki zadevajo: ustanovitev in poslovanje deželnih organov; določbe o premestitvi državnih uradnikov in upravnega osebja krajevnih uprav za ustanovitev prvih deželnih uradov; načela in prenos na dežele tistih funkcij, ki se nanašajo na območja občin.

Pred začetkom razprave je Roberti (MSI) postavil pridržek ustavnega značaja glede prvega deželnega zakona, pa tudi pridržek na podlagi treh členov pravilnika, češ da zakon o uveljavljenju deželne ureditve, o katerem se sedaj razpravlja, ne predvideva izdatkov za poslovanje deželnih organov in da ne predvideva kritja za večje izdatke državnega proračuna; zaradi tega je zahteval, naj se zakon vrne komisiji za proračun, da bi dala svoje mnenje glede tega vprašanja. Njegov predlog je poslanska zbornica zavrnila; za predlog je glasovalo 50 poslancev, proti pa 259 poslancev. V svoji glasovalni izjavi je Cossiga poudaril med drugim, da ti trije deželni zakoni ne vključujejo nobenih izdatkov in da je tudi s te strani jasno, da gre le za zavlačevalen manever.

V senatu pa je po zaključku splošne razprave o zakonskem ukrepu, ki vsebuje spremembe in dopolnila zakona v korist prebivalstva na področju Valonta, spregovoril minister za javna dela Pieraccini, ki je poudaril med drugim potrebo, da se ukrep odobri v istem besedilu, kot ga je že odobril senat, da bi mogli pristopiti čimprej k obnovi porušenih naselij na tem področju; na popoldanskem zasedanju pa so začeli razpravo o vladnih ukrepih glede kmetijstva. Gre za prve reforme na področju spolovinarstva in kolonata ter za ukinitev nekaterih zastarelih oblik agrarnih pogodb. Na podlagi tega ukrepa se spolovinarjem in kolonom priznava 58 odst. pridelka, lastniki zemljišča pa dobijo 42 odst. pridelka. Spolovinarjem se hkrati priznava pravica, da sodelujejo pri upravljanju posestva, da predlagajo nove načine obdelovanja in da morejo spremeniti sestav družinskegka delovnega kolektiva.

Vladni ukrep so kritizirali liberalci, fašisti in komunisti; prvi so zatrjevali med drugim, da bo spolovinar, tudi kljub povišanemu odstotku, dobil manj pridelka, ker bo manj pridelka za delitev; misovski senator Ferretti je zatrjeval med drugim, da vlada hoče uničiti zemljiško posest, medtem ko je komunistični senator Cipolla kritiziral ta ukrep, ker po njegovem ni v prid kmetom, ampak «teži v bistvu k ustanavljanju mehaniziranih kapitalističnih kmetijskih podjetij»; ta zakon je po njegovem mnenju «nezadosten, nekoristen in dvoumen».

Razprava se bo nadaljevala jutri.

V petek popoldne bo seja ministrskega sveta.

Poslanci Luzzatto, Vecchietti, Cacciatore in Pigni (PSIUP) so zastavili danes zunanjemu ministru vprašanje, da bi zvedeli, «kakšno je bilo zadržanje italijanske vlade v OZN in na drugih mestih, glede ameriške kršitve zračnega prostora republike Kube in glede podpore, ki jo ZDA nudijo na svojem ozemlju napadalnim grožnjam proti kubanskemu ozemlju».

V zvezi z razlastitvijo tuje zemljiške posesti v Tuniziji, ki je prizadela tudi tamkajšnje italijanske naseljence, je poslanec Folchi vprašal predsednika vlade in zunanjega ministra, «kaj namerava ukreniti italijanska vlada, da bi zaščitila koristi italijanske skupnosti v Tuniziji».

Liberalska poslanca Bonea in Giomo pa sta s tem v zvezi predložila ustrezno interpelacijo, v kateri zatrjujeta, da gre za okrog tisoč kmetovalcev - družinskih poglavarjev, ki so «v 24 urah izgubili vse svoje imetje»: 31.000 ha vinogradov, olivnih nasadov in nasadov južnega sadja; 600.000 hektolitrov vina v kleteh in 10.000 ha zemlje v najemu z devetletnimi pogodbami; izguba znaša okrog 70 do 80 milijard lir, kakor zatrjujeta omenjena poslanca.

Na poziv italijanske vlade je prispel danes v Rim italijanski veleposlanik v Tuniziji Tasoni Estense, da bi poročal vladi o tem ukrepu tunizijske vlade; z istim letalom je prispela v Rim tudi šestčlanska delegacija «Koordinacijskega odbora raznih italijanskih združenj v Tuniziji», ki bo imela stike s predstavniki italijanske vlade. Predstavnik te delegacije je izjavil časnikarjem med drugim, da bo delegacija skušala doseči, po soglasnem sklepu vse italijanske skupnosti v Tuniziji, da italijanska vlada da na razpolago potrebna finančna sredstva, da bi se mogli najprej italijanski kmetovalci, nato pa vsi pripadniki italijanske skupnosti v Tuniziji takoj vrniti v domovino.

Francoska vlada predlaga mednarodno konferenco o Laosu

Podprla bo tudi kamboški predlog za sklicanje konference o Indokini - Za danes napovedan «izredno važen» govor Stevensona, ki so ga nujno poklicali iz Londona

PARIZ, 20. — Francija je predlagala sklicanje mednarodne konference o Laosu. To so potrdili tudi v Londonu, ker je Francija ta predlog sporočila tudi Angliji, ki je skupno s Sovjetsko zvezo predsedovala ženevski konferenci o Laosu. Obveščena je bila tudi ameriška vlada, potem ko je zaprosila razne vlade (in tudi francosko), naj posredujejo v Pekingu, da bi kitajska vlada vplivala na Patet Lao.

Francoska vlada poudarja, da je storila ta korak, ker želi, da se v Laosu vzpostavi stanje v skladu z ženevskimi sporazumi, ki se sedaj ne spoštujejo. Četrti paragraf sporazuma o nevtralnosti Laosa predvideva namreč skupno posvetovanje podpisnikov in laoške vlade v primeru kršitve.

V obveščenih krogih v Parizu izjavljajo v zvezi z zahtevo Kambodže v Varnostnem svetu, naj bi predlagal sklicanje konference o Indokini, da bo Francija podprla v Združenih narodih ta predlog.

V Londonu izjavljajo, da je tudi predsednik laoške vlade Suvana Fuma zahteval od Velike Britanije in Sovjetske zveze, naj začneta nujna posvetovanja med vsemi državami, ki so se udeležile konference o Laosu.

V Parizu pa niso preveč naklonjeni posredovanju v Pekingu, kakor je predlagala ameriška vlada raznim državam. To pa zaradi tega, ker so bili ženevski sporazumi sedaj v veliki meri prekršeni in ker je treba laoško vprašanje prouciti skupno s položajem v Južnem Vietnamu.

Golistični časopis «La Nation» piše, da so nujno potrebni neposredni stiki med Washingtonom in Pekingom, in poudarja, da so ti stiki nujno potreben pogoj za kakršno koli ureditev vprašanj v jugovzhodni Aziji.

Kakor včeraj javljeno, je britanski odpravnik poslov imel v Pekingu razgovor v kitajskem zunanjem ministrstvu. Britanska vlada je v tem smislu posredovala tudi v Moskvi. Ni še znana uradna reakcija kitajske vlade razen tega, da ta vlada obtožuje ZDA, da so krive za sedanjo krizo v Laosu, ker so podprle desničarski udar v Vientianu. V Londonu se bojijo, da bi zaradi združitve desničarskih in nevtralističnih oboroženih sil nevtralisti kratko in malo odpadli, in s tem bi odpadla tudi osnova, na kateri je slonela vlada Suvane Fume.

Tako pa ne mislijo v Washingtonu, ki se posvetujejo o morebitnih vojaških ukrepih. V Bangkoku je ministrski predsednik siamske vlade izjavil, da je odredil, naj se na laoško mejo pošljejo vojaška ojačenja. Danes pa se je razgovarjal z ameriškim poslanikom. Napovedal je tudi razgovor z ameriškim poslanikom in dejal, da bosta govorila o morebitni pošiljatvi ameriških čet v Siam na laoško mejo.

Ameriška vlada je nujno poklicala v Washington stalnega poslanika v OZN Stevensona, ki je bil na obisku v Londonu. V uradnem poročilu je rečeno, da so ga nujno poklicali v domovino «zaradi kritičnega položaja v južnovzhodni Aziji» in da «stalne kršitve ženevskega sporazuma ustvarjajo položaj, ki narekuje nujno proučitev ukrepov, da se pomaga državam, ki jih ogrožajo komunistična dejanja, da ohranijo svojo neodvisnost». V New Yorku je predstavnik ameriške delegacije izjavil, da bo Stevenson imel jutri «izredno važen» govor v Varnostnem svetu OZN glede «poslabšanja položaja v jugovzhodni Aziji». Stevenson je nocoj prispel v New York, kjer bo jutri govoril med debato o kamboški obtožbah zaradi južnovietnamskih in ameriških napadov na kamboško ozemlje.

Poljska vlada pa je danes sporočila sovjetskemu in britanskemu poslaništvu v Varšavi, da je začasno prekinila delo svojega predstavnika v mednarodni nadzorstveni komisiji v Laosu. To je sporočila tudi indijskemu in kanadskemu poslaništvu, ker sodelujeta Indija in Kanada v omenjeni komisiji. Poljska vlada je to sklenila, ker so 17. maja oddelki orožništva, ki jih vodi tako imenovani revolucionarni odbor, obkolili sedež poljskega odposlanstva v Vientianu. Orožniki so skušali tudi vdreti v notranjost poslopja poljske delegacije. Orožniki so prekinili dobavljanje vode, električnega toka in telefonske zveze. Prepovedali so tudi vstop predstavnikom indijske in kanadske delegacije ter so poslopje oblegali do 18. maja zvečer. Poljsko zunanje ministrstvo je nujno poklicalo v Varšavo predstavnika v nadzorstveni komisiji, da poroča o dogodkih in o nadaljnjem delu nadzorstvene komisije v Laosu. Poljska tiskovna agencija pripominja, da ta incident dokazuje, da Suvana Fuma nima nobene oblasti pred desničarskim vojaškim odborom.

Iz Vientiana poročajo, da se je poveljnik nevtralističnih sil general Kong Li umaknil v gorovje iz svojega glavnega štaba. Med umikom so nevtralistične čete zgubile 300 mož in veliko količino orožja.

Letala desničarskih sil v Laosu so danes bombardirala levičarske sile v Dolini vrčev. Medtem je voditelj Patet Laa Sufanuvong protestiral pri Suvani Fumi, ker je sklenil izločiti iz vlade dva predstavnika levice. V vladi je Sufanuvong podpredsednik.

Tudi v Južnem Vietnamu nadaljuje osvobodilno gibanje svojo ofenzivo. Včeraj je padla v zasedo patrulja ameriških čet. Pri tem je bil ubit en častnik, en vojak pa ranjen. V Južnem Vietnamu je sedaj 2500 mož posebnih ameriških sil, ki vodijo okoli 50.000 mož tako imenovane civilne obrambe.

V Washingtonu pa je danes zunanjepolitična komisija v predstavniški zbornici v celoti odobrila Johnsonovo zahtevo za dodatna nakazila 125 milijonov dolarjev za vojno v Južnem Vietnamu.

V Združenih narodih pripravljata delegaciji Maroka in Slonokoščene obale resolucijo, ki obsoja obmejni incident med Južnim Vietnamom in Kambodžo. Toda ne obsoja formalno ZDA. Prav tako razpravljajo o možnosti sklicanja ženevske konference. Ta konferenca ni bila leta 1954 v okviru Združenih narodov. Toda če bi prišlo do širokega sporazuma za njeno ponovno sklicanje, bi ne bilo težav, da bi našli primerno formulo in bi sklicanje konference zahtevala OZN.

Italija - Madžarska

BUDIMPEŠTA, 20. — Danes je bil na budimpeštanskem mednarodnem velesejmu «dan Italije». Italijanski minister za zunanjo trgovino Mattarella si je v spremstvu italijanskega poslanika ogledal razne paviljone. Popoldne je bil v italijanskem paviljonu sprejem, ki se ga je udeležilo 500 oseb. Navzoč je bil tudi madžarski minister za zunanjo trgovino. Sprejema so se udeležili številni diplomatski predstavniki drugih držav.

Madžarski minister za zunanjo trgovino Biro je med drugim izjavil, da obisk Mattarelle zelo prispeva k poglobitvi odnosov med obema državama, in se je izrekel za še večji razvoj sodelovanja ne samo v trgovini, temveč tudi v tehničnem sodelovanju.

Minister Mattarella je v svojem odgovoru izjavil, da današnja manifestacija potrjuje važnost, ki jo Italija pripisuje svojim gospodarskim in trgovskim odnosom z Madžarsko. To dokazuje tudi dejstvo, da je bila Italija v letu 1963 na prvem mestu med zahodnimi državami pri kupovanju madžarskih proizvodov. Minister je dodal, da je nadaljnji razvoj trgovine med Italijo in Madžarsko mogoč. Jutri se bo Mattarella vrnil v Rim.

Industrijci iz Italije v Moskvi

MOSKVA, 20. Sovjetski minister za zunanjo trgovino Patoličev je sprejel danes delegacijo italijanskih industrijcev, ki so od nedelje na obisku v Moskvi. Na današnjega razgovoru je Patoličev izjavil, da je Sovjetska zveza pripravljena na nabave v Italiji in da so dobre možnosti za nadaljnji razvoj italijansko-sovjetske trgovine.

Sindikati v Iraku razpuščeni

BAGDAD, 20. — Vsi iraški sindikati delavcev in uradnikov so bili razpuščeni. Vso lastnino bodo morali izročiti oblastem, da pripravijo inventar.

Minister za delo in za socialne zadeve je izjavil, da so to sklenili, ker sindikalne organizacije niso izpolnile zakonskih predpisov o volitvah. «Vodstva sindikatov, je izjavil minister, niso bila izbrana s svobodnimi volitvami, temveč so bila na en ali drugi način imenovana z namenom, da uvedejo nadzorstvo stranke Baas nad sindikalnimi organizacijami.»

Kitajsko posojilo Keniji

NAJROBI, 20. — Danes so v Najrobiju uradno javili, da je Kitajska dovolila Keniji posojilo 65 milijonov švicarskih frankov vračljivih v desetih letih brez obresti. Kitajska bo poslala v Kenijo tudi izvedence in tehnike.

V letoviščih Kvarnera že 10.000 turistov

REKA, 20. — V letoviščih Kvarnera je trenutno okrog 10.000 turistov, kar je mnogo več kot v kateri koli prejšnji sezoni v tem letnem času. Med turisti je okrog 9000 tujcev.

POROČILO NIKOLE DJUVEROVIĆA

O zunanji trgovini SFRJ

E. Kardelj po obisku v ČSSR in Vzhodni Nemčiji - Pred uradnim obiskom predsednika vlade Severne Rodezije

BEOGRAD, 20. — V poročilu pred zveznim in gospodarskim svetom ljudske skupščine o zunanji trgovini je tajnik za zunanjo trgovino Nikola Djuverović izjavil, da se je zunanja trgovina Jugoslavije v zadnjih letih precej povečala, toda je hkrati zaostajala za bolj hitrim naraščanjem proizvodnje. V skupni vrednosti sodeluje jugoslovanska proizvodnja z izvozom okrog 9, z uvozom pa 8.5 odst. Industrijska proizvodnja se je lani povečala za 16 odst., medtem ko je povečanje izvoza znašalo 11 odst., uvoza pa 21 odst.

«Če želimo obdržati to stopnjo gospodarske aktivnosti, takšno stopnjo potrošnje in predvsem standarda, je dejal Djuverović, je potrebno začeti z naglim dvigom izvoza. Rešitev se ne sme iskati v zmanjšanju uvoza, temveč v naglem povečanju izvoza.»

Jugoslavija trguje danes s 103 državami. Je zanimanje za izmenjavo z vsemi državami zahoda, s socialističnimi državami in z državami v razvoju Azije, Afrike in Latinske Amerike. Posebnega pomena je izmenjava z državami v razvoju.

Na skupni seji zveznega in gospodarskega sveta so danes odobrili resolucijo o osnovnih smernicah za nadaljnji razvoj gospodarskega sistema. V resoluciji se poudarja potreba usklajevanja domačih in tujih cen, in sicer na ta način, da se spodbuja izvoz s povečanjem konkurenčne sposobnosti, in s povečanjem produktivnosti dela. Takšen izvoz bo zajamčil racionalnost uvoza in njegov vpliv na razvoj jugoslovanske proizvodnje. Zunanjo trgovino je treba pospeševati z bolj neposrednim vključevanjem proizvajalnih podjetij v zunanjetrgovinsko brežo. Resolucija poudarja tudi, da morajo delovne organizacije v gospodarstvu in družbeni dejavnosti postati osnovni nosilci razširjene produkcije.

Delegacija zvezne skupščine, ki jo je vodil Edvard Kardelj, je zaključila svoj uradni obisk v Vzhodni Nemčiji. V skupnem poročilu se poudarja, da je prišlo do soglasja glede osnovnih vprašanj borbe za mir na podlagi načel miroljubnega sožitja in borbe za socializem. Potrjeno je bilo stališče, ki ga zagovarjata obe državi za utrditev miru v Evropi, rešitev nemškega vprašanja pa se lahko doseže samo s priznanjem obstoja dveh Nemčij. Izražena je bila skupna želja, da se medsebojni odnosi vsestransko pospešijo. Pred odhodom iz Berlina je predsednik Kardelj dal izjavo za radio in televizijo. Poudaril je, da je potrebno za reševanje nemškega vprašanja začeti pri dejstvu, da obstajata dve nemški državi. Dejal je, da je to važen pogoj za stabilizacijo miru sploh, v Evropi pa še posebej. Zato je stvar obeh vlad, da sprejmeta ukrepe za razvoj medsebojnih stikov in sodelovanja.

Danes se je Edvard Kardelj vrnil v Beograd ter na letališču izjavil, da je bil obisk v ČSSR in Vzhodni Nemčiji koristen prispevek k sodelovanju z obema državama. «Ta obisk nam je še posebej omogočil, da se seznanimo s stanjem in z dosežki v teh državah, da si izmenjamo izkušnje in da se razgovarjamo o vprašanjih našega vzajemnega sodelovanja.» Kardelj je končno poudaril, da je bila v razgovorih ugotovljena enakost stališč glede bistvenih vprašanj, zlasti pa da bi bilo sodelovanje čimbolj intenzivno in vsestransko.

Na vabilo zveznega izvršnega sveta bo prispel v Beograd na obisk predsednik avtonomne vlade Severne Rodezije Kennet Kaunda v spremstvu svojih sodelavcev. Med obiskom bodo imeli razgovore o odnosih med obema državama in o aktualnih mednarodnih vprašanjih. Kakor je znano, bo Severna Rodezija postala neodvisna 24. oktobra.

NOV BREZPLODEN RAZGOVOR MED SINDIKALISTI IN MINISTRI

Vlada vztraja pri odložitvi sporazuma o družinskih dokladah in pokojninah

V torek nov sestanek pod predsedstvom Mora - CGIL poudarja, da je mogoče zvišati pokojnine za 40 odstotkov in izvesti reformo pokojninskega sistema brez novih bremen do leta 1969

RIM, 20. — Danes je bil napovedani sestanek predstavnikov sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL z ministri Giolittijem, Colombom in Boscom v zvezi z družinskimi dokladami. Tudi danes ni prišlo do nobenega sporazuma in sklenili so, da se bodo ponovno sestali v torek, 26. maja zjutraj. Sestanku bo predsedoval predsednik vlade Moro.

Tajnik CGIL Lama je izjavil, da so ugotovili nesporazum glede družinskih doklad in pokojnin. Zato je bilo sklenjeno, da bo v torek zjutraj nov sestanek s predsednikom vlade za splošno proučitev položaja.

«Po našem mnenju, je dodal Lama, je treba izvajati sporazum, ki so ga 29. aprila sklenile sindikalne organizacije.»

Tajnika CISL in UIL pa sta izjavila, da je sklep, da se prouči celoten gospodarski položaj, pameten. Predstavnik CISL je pripomnil, da je po njegovem mnenju koristen sestanek s predsednikom vlade, da proučijo stališče vlade ter obveznosti glede zaposlitve in s tem v zvezi stališče in obveznosti sindikatov.

Tajništvo CGIL javlja, da je poslalo pismo ministrom Giolittiju, Colombu in Boscu ter na znanje tudi tajništvoma CISL in UIL, s katerim obrazložuje stališče CGIL glede rešitve spora.

V svojem pismu poudarja tajništvo CGIL, da je sklad za penzije v INPS znašal 31. decembra 1963 nad 550 milijard lir in da se bo v razdobju 1965-69 povečal za približno 400 milijard letno.

V pismu je rečeno dalje, da je zvišanje te finančne razpoložljivosti seveda preračunano tudi ob upoštevanju večjih izdatkov zaradi povečanja števila upokojencev in zvišanja upravnih stroškov, pri čemer se niti ne računajo dohodki za delavce, nameščene pri kmetijstvu, dočim se upoštevajo izdatki v zvezi s temi delavci.

Pismo nadaljuje, da iz tega jasno izhaja konkretna možnost izboljšanja sedanjih pokojnin in revizije sistema določanja penzij za nove upokojence, ne da bi zvišali prispevke in ne da bi vsaj do leta 1969 zahtevali zvišanje bremen za državo. V bistvu je mogoče zvišati sedanje **pokojnine za 40 odstotkov** in izvesti reformo pokojninskega sistema za nove upokojence INPS, tako da bi se njihove povprečne pokojnine zvišale za približno na 68 odstotkov tekočih plač.

Po mnenju CGIL so taki ukrepi mogoči z normalno uporabo predvidenih letnih dohodkov in s postopnim uporabljanjem omenjenih presežkov.

«Ti predlogi, zaključuje pismo, so bili postavljeni ne samo na podlagi omenjenih elementov, ki dokazujejo konkretne finančne možnosti za njih izvedbo, temveč so bili tudi pripravljeni ob popolnem zavedanju sedanjega gospodarskega položaja v deželi, ki ga CGIL z vso odgovornostjo, upošteva na vseh sektorjih svoje dejavnosti.»

V Riminiju se je začel danes sedmi kongres sindikata železničarjev CGIL ob navzočnosti 450 delegatov. Na kongresu je podal uvodno poročilo glavni tajnik sindikata Renato Degli Esposti.

Iz Milana poročajo, da so se pogajanja za obnovitev delovne pogodbe nameščencev v tekstilni industriji prekinila. Zato so sindikati sklenili razglasiti prvo vsedržavno 24-urno stavko za torek, 26. maja. 3., 4. in 5. junija pa bo nova tridnevna stavka. Stavko so razglasile sporazumno vse tri sindikalne organizacije.

Zanimiva govora Naserja in Hruščova na sedežu egiptovske zveze dela

Hruščov je ponovil potrebo arabske enotnosti na socialni podlagi - Razgovori z Arefom - Hruščov je včeraj sprejel palestinskega predstavnika v Arabski ligi

KAIRO, 20. — Hruščov je govoril nocoj na sedežu egiptovske zveze dela. Zbranim delavcem je sporočil pozdrave «60 milijonov sovjetskih delavcev». Večino svojega govora je posvetil vprašanju socializma. Poudaril je, da je socializem sestavni del komunistične družbe, in je dodal: «Oprostite mi, če vam govorim to; morda se bojite te besede. Toda pravim vam tudi, da bo velika zmaga za vse Arabce, če vam bo uspelo združiti se v veliko in močno državo. Tedaj vas imperialisti ne bodo mogli več ropati.»

Hruščov je ponovno poudaril, da mora arabska enotnost sloneti na enotnosti delavcev, kmetov in intelektualcev proti skupnim izkoriščevalcem.

Kakor poroča Ansa, je Hruščov predlagal Naserju povezavo političnega, socialnega in gospodarskega potenciala arabskega sveta, vseh njegovih bogastev z «ogromno sovjetsko silo» «Ti dve združeni sili, je dejal Hruščov, bosta mogli poraziti katerokoli silo na svetu». Zatem se je obrnil proti Naserju in dejal: «Oddaljil sem se od pripravljenega besedila, da bi me predsednik Naser dobro poslušal. Vem, da me bodo časnikarji sedaj preklinjali, toda vsem pravim, da odgovornost ni samo moja. Mislim, da imamo to odgovornost skupno z vami, gospod predsednik».

Hruščov je dalje dejal, da Sovjetska zveza razume «težnje arabskega ljudstva po novi stvarnosti». Pripomnil je, da so «naša čustva na strani tistih, ki se borijo za to stvarnost».

Pred Hruščovom je govoril Naser, ki je med drugim izjavil: «Arabska enotnost se ne naslanja na rasne elemente, temveč je izraz fizične enote, skupne zavesti in skupne misli, ki izhaja iz jasnih zgodovinskih pogojev. Imperializem je že zdavnaj razumel silo in življenjskost težnenj arabskih množic po enotnosti in je skušal ustvarjati umetne zveze. Toda budni narodi niso nikoli ustavili svojega pohoda k pravi enotnosti. V novih arabskih državah ni mesta za fevdalizem ali za izkoriščevalski kapitalizem, ki sta opora imperializma in kot taka veljata za sovražnika ljudstva. Nova družba, po kateri stremi enotnost Arabcev, ne vsebuje in ne bo nikoli vsebovala sil, ki so sovražne množicam. Arabska enotna družba bo zgrajena samo s svobodo in socializmom. Delavske množice ljudstva podpirajo sveto borbo za svoje revolucionarne smotre v tej vojni. Te sile imajo opravka z neusmiljenimi sovražniki, ki jih predstavljajo sile imperializma in neoimperializma in ki ne bodo opustile nobenega sredstva, da bi eliminirale revolucionarna gibanja».

Na koncu je Naser izjavil, da se strinja s Hruščovom glede skupne akcije arabskih revolucionarnih sil in narodnoosvobodilnih gibanj. Dodal je, da se arabska revolucija zaveda, da ni sama. «Vključena je v močno zavezništvo s svetovnimi revolucionarnimi silami, z osvobodilnimi gibanji Azije, Afrike in Latinske Amerike in s socialističnimi silami. To gibanje je doseglo važne zmage na političnem, gospodarskem in znanstvenem sektorju. Arabske delavske množice se bodo združile s svetovnim gibanjem, ki se zavzema za svobodo ter za boljše življenje človeštva».

Hruščov se je davi sestal z iraškim predsednikom Arefom, ki je tudi na obisku v Kairu. Navzoča sta bila tudi sovjetski in iraški zunanji minister.

Jemenski predsednik Salal pa je odpotoval danes iz Kaira na uraden obisk v Romunijo.

Popoldne je Hruščov sprejel delegacijo žensk, ki so članice narodne skupščine ZAR. Pozneje je sprejel palestinskega predstavnika v Arabski ligi Šukairija. Ta je po razgovoru izjavil, da je s Hruščovom govoril o palestinskih zadevah in o drugih mednarodnih zadevah, ki se tičejo Palestine. Sestanek je bil «pomemben» in po mnenju Šukairija se bo sovjetska podpora Palestini v prihodnje povečala. Zvečer so se Naser, Hruščov in Aref udeležili večerje v iraškem poslaništvu v Kairu. Jutri bo Hruščov obiskal Aleksandrijo.

Svetovalec sovjetskega poslaništva v Tel Avivu Lohačev je na tiskovni konferenci izjavil: «Sovjetska zveza bi z veseljem videla, da bi se arabsko- izraelski spor mirno rešil s pogajanji, ker SZ nasprotuje vsaki vojni, splošni ali lokalni.».

Lohačev je poudaril naslednje: 1. Srednji vzhod je sestavni del tistih področij, kjer Sovjetska zveza želi, da bi se vsi spori mirno rešili, kakor poudarja Hruščov v svoji poslanici od lanskega decembra. 2. Sovjetsko orožje se dobavlja arabskim državam, da se te lahko branijo pred napadi. Naser je izjavil, da bo to orožje uporabljal v ta namen.

Zatem je sovjetski diplomat izjavil, da ne ve, kakšni dejavnosti se posvečajo nemški znanstveniki v Egiptu. Izrekel je prepričanje, da ne bo prišlo do množičnega izseljevanja sovjetskih Židov v Izrael. Kritiziral je sklep izraelske vlade, da ne sprejme predloga za ustanovitev brezatomskega področja na Srednjem vzhodu.

Južna Koreja - Japonska

SEUL, 20. — Danes so bile v Seulu velike demonstracije proti diplomatskim razgovorom, ki so se začeli med Južno Korejo in Japonsko za normaliziranje odnosov. Policija se je spopadla s 3.000 študenti, od katerih je bilo 50 ranjenih; 140 pa so jih aretirali. Skoraj ob isti uri so bile demonstracije tudi v Tokiu, kjer so študenti zahtevali takojšnjo prekinitev pogajanj z Južno Korejo. Aretirali so štiri študente.

Ljudsko posojilo v Tuniziji

TUNIS, 20. — Tunizijska skupščina je danes soglasno pooblastila vlado, da razpiše ljudsko posojilo, s katerim bo nadomestila francosko finančno pomoč, ki jo je Francija odpovedala prejšnji teden zaradi nacionalizacije francoske lastnine v Tuniziji. Medtem se nadaljuje izvajanje zakona o nacionalizaciji zemlje.

Zakon o posojilu določa, da vsi posamezniki in družbe prispevajo z določenim odstotkom svojih dohodkov k posojilu, ki bo vračljivo v enakih obrokih s petodstotnimi obrestmi v 15 letih, začenši od 31. decembra 1966.

Najmanjši prispevek bo znašal pet dinarjev, največji pa 10 odstotkov od letnih dohodkov v višini vsaj 10.000 dinarjev. Dinar velja približno 1500 lir.

PARIZ, 20. — Danes so javili, da bo francoski zunanji minister de Murville obiskal 8. junija Bonn, kjer se bo sestal z zunanjim ministrom Schroederjem.

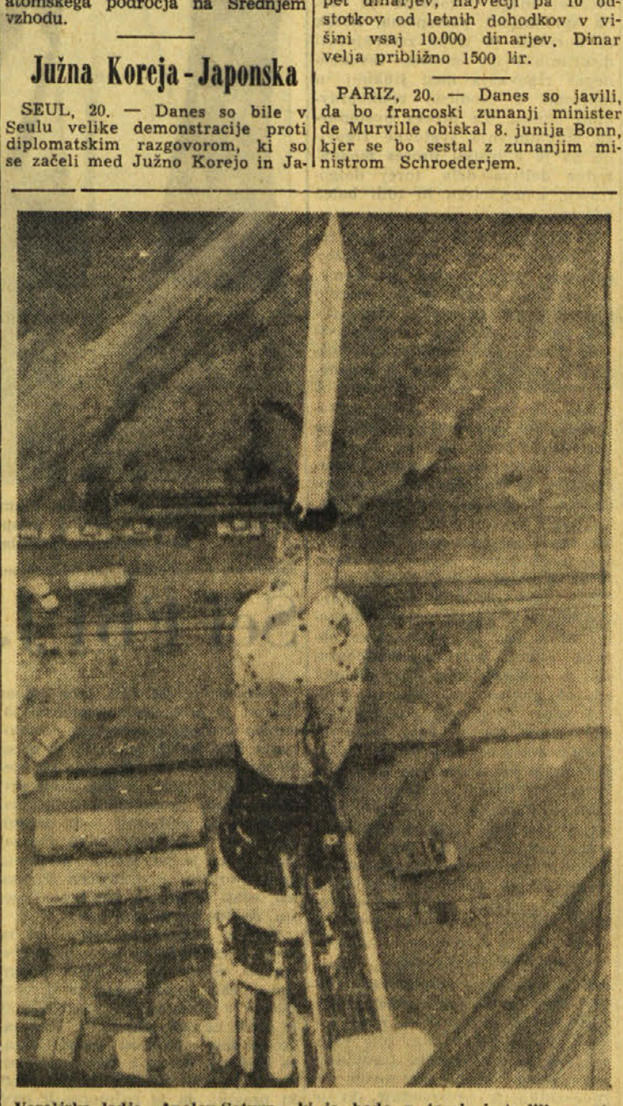

Vesoljska ladja «Apolon-Saturn», ki jo bodo v torek izstrelili na tir okoli Zemlje iz oporišča Cape Kennedy. Američani računajo, da bodo mogli vsaj do leta 1970 s tako ladjo dospeti na Luno. Izstrelitev, ki je napovedana za torek, je prva poskusna izstrelitev te vrste ladij brez človeške posadke

DANES

Tudi drugi sestanek med predstavniki treh sindikatov in gospodarskimi ministri glede družinskih doklad ni rodil uspeha. Zato so sklenili, da se bodo sestali prihodnji torek s predsednikom vlade Morom, na katerem bodo proučili celoten gospodarski položaj. CGIL je še vedno mnenja, da je treba enostavno izvajati sporazum, ki so ga 29. aprila sklenile sindikalne organizacije, CGIL navaja v pismu trem ministrom da je sklad za pokojnine v INPS znašal 31. decembra 1963 nad 550 milijard lir in da se bo do leta 1969 povečal za nadaljnjih 400 milijard letno, kar pomeni, da je konkretna možnost izboljšanja sedanjih pokojnin in revizije sistema za nove upokojence brez istočasnega zvišanja prispevkov in bremen za državo. Pokojnine bi se zvišale za 40 odst., novi upokojenci INPS pa bi prejemali 68 odst. tekočih plač. Vse to je mogoče doseči z normalno uporabo predvidenih letnih dohodkov in s postopnim uporabljanjem presežkov.

Najboljši dokaz, da se položaj v Jugovzhodni Aziji vedno bolj zaostruje, je nenadni odpoklic stalnega ameriškega poslanika v OZN Stevensona, ki je bil na obisku v Londonu in ki bo imel — kot napovedujejo — «izredno važen govor» v Varnostnem svetu OZN glede «poslabšanja položaja v Jugovzhodni Aziji». Glede Laosa je Francija predlagala sklicanje mednarodne konference in bo podprla predlog za sklicanje konference o Indokini v zvezi z zahtevo Kambodže v VS. Poljska vlada pa je začasno prekinila delo svojega predstavnika v mednarodni nadzorstveni komisiji v Laosu, ker so žandarji po nalogu tako imenovanega revolucionarnega odbora obkolili sedež poljskega odposlanstva v Vientianu, skušali vdreti v notranjost poslopja, prekinili dobavljanje vode, električnega toka in telefonske zveze ter poslopje oblegali. Nevtralistični general Kong Li se je moral umakniti v gorovje po izgubi 300 mož in velike količine orožja. Letala desničarskih sil v Laosu so včeraj bombardirala levičarske sile v Dolini vrčev. Osvobodilno gibanje nadaljuje ofenzivo tudi v Južnem Vietnamu, kjer je bil včeraj ubit en ameriški častnik.

Tudi včeraj sta v Kairu govorila Hruščov in Naser, Prvi je baje predlagal drugemu povezavo političnega, socialnega in gospodarskega potenciala arabskega sveta, vseh njegovih bogastev z «ogromno sovjetsko silo», Hruščov je dejal, da bi mogli «ti dve združeni sili poraziti katerokoli silo na svetu». Naser pa je rekel, da v arabskih državah ni mesta za fevdalizem ali za izkoriščevalski kapitalizem, ki sta opora imperializma in kot taka sovražnika ljudstva, ter da bo «arabska enotna družba zgrajena samo s svobodo in socializmom», arabske delavske množice se bodo združile s svetovnim gibanjem, ki ga sestavljalo osvobodilna gibanja Afrike, Azije in Latinske Amerike in socialistične sile. Predstavnik sovjetskega poslaništva v Tel Avivu je novinarjem izjavil, da bi «SZ rada videla mirno rešitev arabsko-izraelskega spora, ker SZ nasprotuje vsaki, vojni, splošni ali lokalni. Hruščov se je sestal včeraj tudi z iraškim predsednikom Arefom. Hkrati pa je prišla vest, da so bili vsi iraški sindikati delavcev in uradnikov razpuščeni ter da bodo morali vso lastnino izročiti oblastem.

Ob ženevski konferenci

«Čemu ta hrup? Čemu ta teater? Niti za las se ne bo spremenila svetovna trgovina, če tega ne bodo hotele industrijsko razvite države same — in samo te.»

Natančno to je bistvo glos in komentarjev, ki jih ob ženevski konferenci OZN o trgovini in razvoju pišejo v zahodnem časopisju in tudi za diplomatsko fasado nekaterih govorov v Palači narodov se skriva ta očetovsko pomilovalni, vzvišeno nestrpni, zadržano ukazovalni odnos do pisane družčine «nemaničev», ki zdaj — prvič čvrsto med seboj povezani — zahtevajo tako temeljito spremembo tradicionalnega trgovinskega reda, da bo stimuliral gospodarski razvoj tistih predelov sveta, ki od silovito naglega napredka zadnjih desetletij niso imeli nič ali skoraj nič. Industrijsko razvite dežele, ki se imajo za svojo razvitost zahvaliti prav temu trgovinskemu redu, so nanj tako zelo navajene, tako zelo ukoreninjeno je prepričanje o njegovi pravilnosti, da jim že misel na menjavo osnov tega reda, ki je zanje bil in je vedno bolj koristen, velja za sakrileg.

Toda ali je tak odnos do bistvenega problema našega časa, problema nerazvitosti, še smiseln za razvite dežele Zahoda?

Postavimo vprašanje najprej drugače: v čem je smisel svetovne konference o trgovini kot funkciji gospodarskega razvoja nerazvitih oziroma «razvijajočih se» držav?

Odgovor na to vprašanje ni možen, če se ne zavemo mračne dramatičnosti nekaterih suhoparnih statističnih podatkov. Vrednostni delež razvijajočih se držav v svetovni trgovini se je v zadnjem desetletju zmanjšal od 30 na 21 odstotkov, medtem ko se je delež zahodnih industrijskih držav povečal od 19 na 66 odstotkov — je eden izmed teh podatkov. Drugi: zunanjetrgovinski primanjkljaj razvijajočih se dežel je znašal leta 1961 dve milijardi dolarjev, leta 1963 pet milijard, leta 1970 bo znašal — če bo šlo tako naprej — dvajset milijard in leta 1980 šestdeset milijard. Tretji: samo tako imenovana «državna» zadolženost razvijajočih se držav znaša trenutno okrog 30 milijard dolarjev; za te dolgove odplačujejo letno pet milijard dolarjev obresti in dividend — prav toliko pa znaša celotni zunanjetrgovinski primanjkljaj teh držav... Se bolj se približamo bistvu problema, če pomislimo, da je na primer Nigerija v zadnjih desetih letih za 120 odstotkov povečala izvoz kakaa, njeni dohodki od prodaje kakaa pa so se zmanjšali za 3 odstotke; da dobi Irak za sod nafte 74 centov, sod bencina, ki ga prodajajo petrolejske družbe, pa velja enajst dolarjev; da dobi Latinska Amerika za 700.000 ton v deželе EGS izvožene kave šeststo milijonov dolarjev, končna cena te kave pa je tisoč osemsto milijonov dolarjev...

Ti podatki preprosto povedo, da je sedanji mednarodni trgovinski sistem za razvijajoče se države diskriminacijski. V njem je neki skrivnostni mehanizem, ki vzporedno z rastjo izvoza iz razvijajočih se držav avtomatično znižuje vrednost tega izvoza. Večji kot so napori razvijajočih se držav, da bi s prodajanjem tistega, kar imajo, dobili sredstva, da bi proizvajale in imele več in da bi se lahko uspešno lotile problema zaostalosti in bede, manj je pozitivnih rezultatov njihovih naporov.

«Skrivnostni mehanizem» v mednarodnem trgovinskem sistemu ni v bistvu nič drugega kot načelo «svobodnega trgovanja», načelo «ponudbe in povpraševanja» kot aksiom gospodarske taktike mednarodnih monopolov. Pod tem praporom kapitalističnega liberalizma se nadaljuje izkoriščanje nekdanjih kolonij in tistih dežel, ki so v preteklosti predstavljale surovinsko bazo za industrijski razvoj na Zahodu.

Metode so se spremenile, zdaj regulira načelo «ponudbe in povpraševanja» blagovno menjavo in cene tako, da trgovina bogati bogate. Kolonialistični sistem je ustvaril metropole in metropole so ostale, čeprav je kolonializem praktično že izginil. Nerazvite države so odvisne od teh metropol, trg razvitih držav je njihov edini ustrezni kupec, le na tem trgu imajo njihovi pridelki «kupno moč», to se pravi, le v razvitih deželah lahko z izkupičkom dobijo proizvajalna sredstva za svoj nadaljnji gospodarski razvoj. To odvisnost izkoriščajo kapitalistični monopoli skrajno brezobzirno. Cene surovin in kmetijskih pridelkov določajo povsem samovoljno in «nekaznovano», s tem, da umetno zmanjšujejo povpraševanje in pocenjujejo ponudbo. Od korejske krize sem surovinske cene nenehno padajo — vzporedno s tem se nenehno nižajo dohodki razvijajočih se dežel in večajo dohodki razvitih. Posledica tega je rapidno zadolževanje, kar povzroča seveda gospodarsko in politično odvisnost: kolonializem je zamenjal neokolonializem.

Razvijajoče se države so samostojne, svobodne države, enakopravne članice svetovne skupnosti in svetovne organizacije: to je tisti novi kvalitetni moment, ki je omogočil sedanjo organizirano akcijo za reformo mednarodne trgovine. Od 113 članic Organizacije združenih narodov jih je lani 75 podpisalo deklaracijo z zahtevo po svetovni trgovinski konferenci. V Ženevi se jim je priključila še Kuba, medtem ko so Poljska, Grčija, Romunija in Avstralija jasno pokazale željo, da bi bile sprejete v to skupino. Zahteve teh osemdesetih držav ni mogoče ignorirati, čeprav je njihov delež v svetovni trgovini majhen, s stališča industrijskih velikanov na Zahodu in na Vzhodu celo bagatelen. Stari gospodarski problemi so s političnega vidika v tem novem položaju dobili drugačno težo, kot so jo imeli, ko je bila politična razdelitev sveta še identična z gospodarsko. Z drugimi besedami, v sedanji politični konstelaciji sveta imajo tudi gospodarsko šibki odločujočo besedo.

Razvite države so torej soočene z neko realnostjo, ki je ne morejo zaobiti. Pred vso svetovno javnostjo je zdaj razkrita izkoriščevalna anatomija svetovnega trgovinskega sistema, ki so ga nekoč ustvarile kolonialne sile. Spričo strahotnega prepada med razvitimi in nerazvitimi je dobil ta sistem značaj etičnega problema; dejstvo, da milijarda ljudi živi v skrajni bedi in na robu smrti, medtem ko velika večina prebivalstva v razvitih deželah živi v izobilju, in sicer v precejšnji meri prav zaradi tega, ker jim sistem mednarodne trgovine to omogoča, je povsem v nasprotju z moralnimi in etičnimi načeli človeštva. Razkritje tega položaja na svetovnem forumu je hkrati obtožnica in dokaz, da se razviti svet v svoji gospodarski praksi ne ravna po načelih, ki mu veljajo za sveta.

Kako bi bilo treba spremeniti svetovni trgovinski sistem, da bi ustrezal sodobnim zahtevam, pogojem in potrebam?

Stališče zahodnih razvitih držav je, da je sedanji sistem v bistvu zdrav in stimulativen za trgovinsko ekspanzijo vseh držav in da ga je treba le rahlo korigirati: zagotoviti kolikor toliko konstantno raven surovinskih cen, povečati kontingente industrijskega uvoza iz nerazvitih dežel, povečati finančno pomoč, predvsem iz privatnih virov, seveda ne brez «političnih jamstev» za privatni kapital, začasno znižati carine za blago iz razvijajočih se držav ob previdnem in selektivnem uveljavljanju načela nerecipročnosti. Toda taki korekturni posegi bi bili koristni le, če bi jih sprejeli kot generalno metodo, če bi jih ne omejevali samo na posamezne dežele ali celo na posamezne produkte, če bi njihovo izvajanje nadzorovalo neko nepristransko mednarodno koordinacijsko telo — prav temu pa se razvite države Zahoda odločno upirajo, češ da bi bilo načelo svobodnega trgovanja s tem odpravljeno, da bi zavladal mednarodni trgovinski «dirigizem», kar pomeni z drugimi besedami, da bi bila njihova svoboda omejena, njihov dirigizem odpravljen.

Razvijajoče se države (in z njimi iz posebnih razlogov tudi Vzhod) vztrajajo pri temeljni reorganizaciji mednarodne trgovine. Stabilizacija surovinskih cen naj ne bo stvar dogovora med enim prodajalcem in enim kupcem, temveč mednarodna obveza, v nasprotnem primeru bi postala dežela s surovinsko bazo samo filiala kupčevega gospodarskega organizma. Industrializacijo nerazvitih dežel — pogoj za njihov napredek — naj pospešuje svobodna prodaja njihovih izdelkov na razvitih trgih, vsaj za deset let naj dobijo industrijski izdelki razvijajočih se držav tisti ugodnostni položaj, ki je razvitim državam omogočil njihovo sedanjo prednost. Finansiranje razvoja naj ne bo prepuščeno poličitni presoji razvitih držav in dobičkarjem, prevzame ga naj svetovni sklad, ki bo delil sredstva po načelih gospodarske nuje in smotrnosti in pod takimi pogoji, da odplačevanje obresti in dividend ne bo izničevalo vrednosti kreditov.

Predstavnikom razvijajočih se držav na ženevski konferenci je jasno, da bi bilo nerealistično pričakovati naglo rešitev vseh problemov rekonstrukcije svetovne trgovine, da bi bilo celo nesmotrno in neverno v hipu podreti dosedanji vpeljani red. Pogoje mednarodnega trgovanja je treba spreminjati postopoma, korak za korakom je treba zamenjevati diskriminacijske metode «svobodnega» trgovanja med šibkimi in močnimi z resnično enakopravnimi odnosi. Ta proces postopnega spreminjanja svetovne trgovine pa je v bistvu proces mednarodne delitve dela, torej dolgotrajen, kompliciran in tudi boleč proces.

Nedvomno bo ta proces povzročil gospodarstvom razvitih držav nekatere strukturalne probleme. Avtarkične težnje bodo morale pojenjati, marsikatera industrijska panoga, ki zdaj obstaja samo zaradi protekcionističnih carinskih ukrepov države, se bo morala skrčiti in morda povsem izginiti. To bo imelo svoje notranjepolitične, pa tudi gospodarske posledice. Toda «žrtev» bi bile samo začasne, kratkotrajne, v perspektivi bi celo pospešile gospodarsko ekspanzijo razvitih držav. Le nagli razvoj nerazvitih predelov sveta in povečanje absorbcijske moči danes nerazvitih trgov lahko namreč v bodočnosti zagotovita razvitim državam sedanjo konjunkturo. Pomoč nerazvitim torej ni in naj ne bo moralna obveza, etična potreba, kompenzacija za duševne motnje, ki jih ima siti ob pogledu na lačnega, temveč stvar treznega gospodarskega računa. Ne bo brez težav na proces, toda če pomislimo, da bi povečanje industrijskega izvoza iz nerazvitih držav v razvite za ogromno številko 20 milijard dolarjev do leta 1970 predstavljal samo pet odstotkov letnega povečanja potrošnje industrijskega blaga v teh državah, potem je vsakomur jasno, da ta proces ne more biti in ne bo tako težaven, da ga razvite države ne bi zmogle.

Sprememba trgovinskega sistema in pospešen gospodarski razvoj pa narekujeta seveda tudi razvijajočim se državam nove napore, ki jih doslej niso bile vajene, ker je mednarodni trgovinski red zaviral razvoj notranjih sil. Diverzifikacija proizvodnje, ki je nujni predpogoj za širši gospodarski razvoj, bo zahtevala tudi bolj razvejano gospodarsko miselnost in novo filozofijo dela. Monokulturno gospodarstvo je preprostejše in manj zahtevno, toda če se hočejo razvijajoče se države modernizirati, osamosvojiti in dvigniti življenjsko raven prebivalstva, potem bodo morale postati neodvisne od enega samega izvoznega produkta. Nadalje bodo v nekaterih razvijajočih se državah nujno morali začeti misliti o smotrnosti finansiranja in delitve investicijskih sredstev ter se spoprijeti s problemom «bega kapitala». Ne bo mogoče zapirati oči pred dejstvom, da se v švicarskih bankah zbirajo na privatnih računih milijarde dolarjev, ki bi morale biti v obtoku in delati za gospodarski razvoj nerazvitih držav. Nesmiselno bi bilo tudi zamolčati, da je vodilnim slojem v nekaterih državah predvsem zaradi tega tako nujno potrebna tuja pomoč, ker bi radi z njo vsaj nekoliko zajezili nejevoljo širokih množic zaradi korupcionističnega gospodarjenja teh slojev in da se sredstva prav zaradi tega često trošijo brezmiselno.

Odpravljanje razlik med razvitim in nerazvitim svetom in reformo mednarodnega trgovinskega sistema bo nedvomno in nujno moral spremljati tudi proces socialno družbene preosnove. Oboje je med seboj pravzaprav vzročno povezano. Zato je ženevska konferenca hkrati pospeševalna vzmet splošnega družbenega razvoja na svetu in torej mnogo več, kot pove njen naslov.

Britanska policija pazi na nekatere od večje skupine «teddy boys», ki jih je aretirala zaradi nasilnih dejanj v mestu Margate. Poleg fantov so tudi dekleta. Na sliki se eden od predstavnikov te nadebudne mladine upira policaju

DOBRO SO SE ZNALI POSKRITI

Ali bo perujska vlada izročila nacista Schwenda

Njegovo ime je v tesni zvezi z «načrtom Bernhardt», po katerem naj bi lansiranje ponarejenih angleških šterlingov uničilo britansko gospodarstvo

LIMA, 20. — Preiskovalni odsek perujske policije je sporočil italijanskemu odseku Interpola, da bivši nacistični funkcionar Friederich Schwend prebiva v Peruju. Kot je znano, je Schwenda sodišče v Bocnu obsodilo na 21 let zapora, ker je l. 1944 ubil nekega italijanskega vojaka.

Peru in Italija sta pred približno sto leti podpisala sporazum o izročitvi, ki ga je bilo treba vsaki dve leti obnoviti. Tako je šlo naprej do 1885, sedaj pa sporazum ni več veljaven.

Sicer se pa zdi, da se še druge države zanimajo za Schwenda in bi hotele doseči njegovo izročitev, in to predvsem zaradi tega, ker baje Schwend ve za kraje, kjer so skriti tajni dokumenti tretjega rajha. V teh dokumentih so podatki o uničevanju Židov v Nemčiji in v drugih deželah, ki so jih nacisti zasedli med drugo svetovno vojno.

V Peruju so začeli — čeprav ne uradno — gledati na Schwenda kot na «nevarnost» za deželo, in sicer ne samo zaradi njegove preteklosti, ki pred evropskimi sodišči še ni razčiščena, temveč tudi zaradi tega, ker se domneva, da je zapleten v umor španskega plemenitaša Joseja Manuela Sartoriusa. Ta je bil ubit pred približno šestimi meseci v Limi. Schwend pa ima tudi zveze z raznimi skupinami skrajne desnice v drugih deželah, tako n. pr. z argentinskim gibanjem «Tacuara».

Dnevnik «Expreso» je objavil intervju, v katerem Schwend trdi, da je proces v Bocnu spletka banke Lenz iz Zahodne Nemčije proti njemu.

Schwendovo ime je postalo znano ko so prišle na dan podrobnosti zloglasnega «načrta Bernhardt», ki so ga začeli v Nemčiji izvajati v zadnjem obdobju tretjega rajha. Po tem načrtu naj bi z ogromnimi množinami ponarejenih frankov, lansiranih na zavezniška tržišča, uničili britansko gospodarstvo ter nato oslabili zavezniško fronto. Načrt je večinoma spodletel, toda Vel. Britanija je bila vendar prisiljena menjati svoj papirnat denar. Glavni zasnovalec tega načrta je bil prav Schwend. Z njim pa so sodelovale še tri osebe: Avgust Lenz, George Spencer Spitz in neki Schmitz. Kot je izjavil Schwend listu «Expreso», so te tri osebe uspele polastiti se dveh milijonov ponarejenih šterlingov in s tem «kapitalom» so po padcu Hitlerja ustanovile banko Lenz v Zahodni Nemčiji. Ta banka je postala važen kreditni zavod, ki ima danes kakih 50 podružnic.

«Dediči teh oseb — nadaljuje Schwend v svojih izjavah «Expresu» — bi hoteli, da bi jaz izginil, ker prav dobro vedo, da je meni znano, kam je šel tisti denar.» Kot trdi Schwend, sta «začetni kapital» banke Lenz predstavljala tista dva milijona ponarejenih šterling, ki jih ni bilo mogoče več vreči na svetovni denarni trg in niti ne uničiti z ostalim denarjem, ki so ga vrgli v jezero Töplitz v Avstriji.

Schwend je tudi izjavil, da grof Alfonz in Josephine von Werbna Kaunitz (ki sta tudi pretendenta za avstrijsko krono...) pripravljata «belo knjigo», v kateri bodo potrjene obtožbe bivšega nacističnega funkcionarja proti ustanoviteljem banke Lenz.

Friederich Schwend je v Peruju že skoraj dvajset let in pripovedujejo, da se nikoli ni prenehal ukvarjati s politiko. Po izjavah njegovega zeta, perujskega inženirja in kmetovalca Juana Joseja Oliveire, ki je poročen z Ingrid Schwend, mlajšo hčerjo bivšega nacista, je prišel Schwend v Peru pod lažnim imenom Wenseslav Turi. Potem je šel v Bolivijo, kjer mu je uspelo vriniti se med židovsko skupnost; delal se je namreč Žida.

Oliveira je tudi povedal, da je bil Schwend povezan s prevratnimi gibanji v Boliviji in Venezueli in da je večkrat aktivno sodeloval pri tihotapljenju orožja v razne ameriške in afriške države. Pravijo, da je tudi prodajal orožje argentinski skrajno desničarski organizaciji «Tacuara».

Schwend pa je zapleten tudi v umor španskega grofa Joseja Manuela Sartoriusa. Pred šestimi meseci je namreč njegova hči Ingrid priznala, da je ubila Sartoriusa, češ da je skušal nad njo napraviti nasilje. Pozneje pa se je javil sum, da je zločin v zvezi s politiko. Izvedelo se je namreč, daje bil Sartorius v stiku z nacističnimi skupinami.

Sedaj je Schwend eden vodilnih nameščencev pri perujski tovarni avtomobilov «Volkswagen». Večinoma živi v Limi. Njegova hiša je kakor trdnjava, na vhodnih vratih pa je tablica z napisom «Hudi psi». — Nacistični zločinci so se znali skriti po vojni.

Milva z možem na letališču Fiumicino po prihodu z Japonskega, kjer je bila na turneji. V Rim je prispela brez kovčkov, ker jih je pri nekem prestopu pozabila na letališču v Teheranu

Izmenjava obiskov znanstvenikov ZDA in SZ

WASHINGTON, 20. — Akademija znanosti v ZDA ter akademija znanosti v SZ sta najavili podpis novega sporazuma za izmenjavo obiskov znanstvenih raziskovalcev iz obeh držav. Po tem sporazumu bo lahko 55 znanstvenikov iz obeh držav opravilo individualne obiske v drugi državi. Sporazum, ki bo veljal za dve leti, spada v splošni sporazum kulturnih izmenjav med ZDA in SZ ter je bolj prožen kot prejšnja dva sporazuma, ki sta bila podpisana 1959 in pozneje.

Dvojčki v letalu

MOSKVA, 20. — Radio Moskva je sporočil, da je neka ženska na linijskem reakcijskem letalu «Tu-114» v višini 8840 m rodila dvojčke. Mati in novorojenčka se dobro počutijo.

Kaj vse prenese človeški želodec

CAGLIARI, 20. — Na neki kliniki v Cagliariju je moral neki študent prestati čudno operacijo: iz želodca so mu izvlekli 38 kavnih žlička, dvojne vilice za ribe, odpirač za škatle, dva kovanca po 100 lir ter nekaj ključev. Študent, ki ima 19 let, je še v lonišnici in njegovo stanje je zadovoljivo.

Kolikor se je zvedelo, je mladenič zapadel trenutni blaznosti. Doma je bil sam.

Ko so se kmalu vrnili domov njegovi svojci, so ga našli na postelji, ko se je zvijal od bolečin. Na kliniki je operacija trajala štiri ure.

Vzhodne države vabijo turiste

BONN, 20. — Ameriški glavni stan v Wiesbadenu je objavil, da lahko gredo ameriški vojaki, ki pripadajo ameriški vojski v Evropi, na dopust tudi v SZ, na Madžarsko in v Jugoslavijo. Doslej je bilo prepovedano propadnikom vojske, da bi šli na dopust v države vzhodne Evrope.

S svoje strani pa so nekatere države vzhodnega bloka objavile razne olajšave, da bi pritegnile tuje turiste. Tako je n. pr. Bolgarija, kot poročajo današnji nemški listi, uvedla celo vrsto novih olajšav za vstopne vizume. Tako odslej ne bo več treba plačati naprej v valuti za bivanje v Bolgariji, da bi se dobil vstopni vizum.

Češkoslovaške oblasti, ki so že olajšale postopek za vizum, so objavile še zelo ugodne zamenjave za turiste, ki gredo v ČSSR. Za tiste turiste, ki bi v ČSSR potrosili več kot 4 dolarje na dan, bo v veljavi zamenjava, ki je štirikrat ugodnejša od sedanje.

Potres v Ekvadorju

QUITO, 20. — Potresni sunek četrte stopnje Mercallijeve lestvice, ki je trajal 15 sekund, so včeraj občutili po vsem Ekvadorju. Epicenter potresa je bil v pokrajini Manabi, približno 200 km zahodno od prestolnice. Glavni center te pokrajine Porto Viejo je močno poškodovan. Druga dva poškodovana kraja sta Puerto Mante in Monte cristi. Povsod je bilo precej panike, ni pa vesti o mrtvih ali ranjenih.

Na obisku v Grčiji semeniščniki iz SZ

ATENE, 20. — Pravoslavna nadškofija v Atenah je sporočila, da je 14 ruskih romarjev, profesorjev in študentov ruskih semeništč, v preteklih dneh obiskalo atenskega nadškofa Krizostoma, kateremu so izročili pismo moskovskega patriarha Alekseja. Ruski romarji so šli tudi na goro Atos obiskat tamkajšnje samostane.

VERBANIA, 20. — V nekem tukajšnjem parku se je te dni razcvetel kruhovec. V približno sto letih, odkar so to tropsko drevo prinesli semkaj, cvete sedaj tretjič.

Šef FBI J. E. Hoover preveč ve

Vsemogočni šef FBI John Edgar Hoover je pred dnevi praznoval 40-letnico svojega policijskega službovanja. Med številnimi darili, ki so se ob tej priložnosti nakopičila na njegovi pisalni mizi, je bilo tudi prisrčno pismo predsednika Johnsona, ki pravi, da je Hoover — 31. decembra imel 70 let in bo tako dosegel starost, ki je po zakonu potrebna za upokojitve — upravičen izjemoma ostati na svojem službenem mestu, dokler bo to sam želel.

Ker je Hoover še vedno čil in krepak, vse kaže, da bo to ponudbo sprejel. Sicer pa je FBI (zvezni preiskovalni urad) postal po njegovi zaslugi v Washingtonu ustanova, ki je nihče ne želi odstraniti. Prav tako ne žele odstraniti njenega šefa, za katerega mnogi z občudovanjem, mnogi pa tudi z nelagodnimi občutki pravijo, da je najmočnejši mož v ZDA ki je preživel sedem predsednikov in petnajst pravosodnih ministrov.

John Edgar Hoover je skrajni konservativec, ki je že v začetku svoje policijske kariere, torej še pred ustanovitvijo FBI, zelo grozno nastopil proti prvemu radikalnemu gibanju delavcev in inteligence. Od takrat pa vse do danes ni prav nič skrival svojega zaničevanja vsega liberalnega in naprednega, da o socialističnih idejah sploh ne govorimo. Pri tem je očitno kazal tudi svoje simpatije za bivšega «lovca na čarovnice» McCarthyja, medtem ko je pred radikalnimi desničarskimi tokovi in gibanji zapiral čestokrat več kot samo eno oko...

Mnogi kritiki pravijo, da je FBI pod avtokratskim Hooverjevim vodstvom postal država v državi, toda Hoover, ki prav nič ne skriva svojih političnih predsodkov, se za vse to ne zmeni. Živi življenje zakrknjenega samca in po enournem jutranjem sprehodu preživi večji del dneva v svojem uradu. Kot kaže pismo predsednika Johnsona, se bo to nadaljevalo tudi v prihodnje, kajti Hoover je človek, ki veliko preveč ve. Tudi o številnih ministrih — bivših, sedanjih in bodočih, zato ni nikogar, ki bi ga upal odstraniti...

Tajnega agenta so našli mrtvega

MONTEBLIARD, (Zahodna Francija), 20. — Policija je identificirala mrtveca, ki ga je neki speleolog našel 4. aprila v neki podzemeljski jami blizu švicarske meje. Truplo je bilo v plastični vreči. Po mnenju policije gre za bivšega tajnega agenta Andréja Brennetota, ki je imel 42 let.

Brennetot je delal kot tajni agent proti OAS v Oranu pred neodvisnostjo Alžirije. Preden je izginil v avgustu preteklega leta, je izjavil nekaterim svojim prijateljem, da mora oditi na neko «misijo» v Vzhodno Nemčijo.

Churchillovi spomini so izšli v slovenščini

Pred nami je slovenska izdaja znane Churchillove knjige spominov z naslovom «Druga svetovna vojna», ki je v izdaji založniškega zavoda Borec prišla te dni na slovenski knjižni trg. S tem smo dobili delo, ki je zaradi avtorjeve osebnosti izredno pomembno za osvetlitev in širše poznavanje dogodkov druge svetovne vojne in neposredno po njej. Žal smo s to knjigo mnogo zapozneli, najmanj deset let, saj je bilo to delo mnogo bolj aktualno takrat, ko so bili dogodki druge svetovne vojne še bolj živi in posledice še bolj aktualne. Toda če vemo, da predstavljajo Churchillovi spomini pravzaprav zgodovino druge svetovne vojne, potem nam ta knjiga, čeprav je od konca vojne minilo že dvajset let, vendarle lahko veliko koristi pri presoji vojnih in povojnih dogodkov in pomaga pri boljšem razumevanju sedanjih mednarodnih razmer. Tako je treba tudi to knjigo presojati bolj v tem smislu kot pa bolj ali manj podroben, zanimiv in nam ustrezen opis znanih dogodkov druge svetovne vojne.

Znano je, da obsega Churchillovo delo v originalu šest debelih knjig. Slovenska izdaja obsega eno samo, sicer zajetno knjigo z nekaj nad tisoč stranmi običajnega formata, toda dokaj drobnega tiska. Naša izdaja je torej skrajšana izdaja spominov in predstavlja prevod avtorizirane skrajšane izdaje, ki je leta 1954 izšla v Švici. Slovenska izdaja ima štiri dele: Prvi del «Pot v katastrofo» obravnava čas od konca prve svetovne vojne do 10. maja 1940, ko je Churchill po napadu Nemcev na Belgijo in Nizozemsko prevzel vodstvo britanske vlade. Drugi del obsega čas od maja 1940 do 22. junija 1941, ko so se Angleži borili skoraj sami, t. j. čas do napada na Sovjetsko zvezo. Tretji del nosi naslov «Velika alijansa» in obravnava obdobje do leta 1943, ko se je z zmagoslavjem zaveznikov končala vojna v Afriki in je bil pred vrati napad na Sicilijo. Četrti del knjige obravnava zadnje obdobje vojne do konca. Dodan je še epilog o razmerah v povojnih letih.

V enaintridesetih poglavjih so torej obdelana vsa najvažnejša poglavja druge svetovne vojne, čeprav je seveda od originalne, neskrajšane izdaje moralo nujno precej odpasti. Pri tem je omeniti, da je bil Churchill kot voditelj vojskujoče se Anglije v ospredju vseh velikih dogodkov, ki so mu bili zato vsi dobro poznani. Poznal pa je tudi vse zakulisne spletke druge svetovne vojne, tako da mu je bilo celotno dogajanje v letih 1939—1945 več kot dobro znano. Tako je pravzaprav lahko napisal knjigo o drugi svetovni vojni in to knjigo, ki je vredna branja. Pri tem pa ni prezreti, da je Churchill izvrsten pisatelj, ki je napisal že večje število del in ki zna tudi v tej knjigi še posebno zanimivo in privlačno pripovedovati. Njegovi spomini sodijo tako brez pretiravanja med vrhunske stvaritve sodobne memoarske literature.

O vsebini Churchillovih spominov ni treba posebej govoriti, ker že iz naslova samega in doslej povedanega vsakdo lahko sklepa o čem avtor pripoveduje. Pač pa bi omenili nekaj podrobnosti, kakega bralca bi na pr. presenetilo ostro Churchillovo protikomunistično stališče, tako da se včasih res lahko čudimo, kako je mogel kot zaveznik sodelovati s Sovjetsko zvezo. Vendar pa se Churchill kljub temu, da predstavlja enega najbolj značilnih predstavnikov kapitalistične družbe, kaže kot državnik z velikim smislom za realizem. Osnovna Churchillova lastnost je sposobnost prilagajanja novim pojavom in spremenjenim pogojem na svetu. Prav to pa nam tudi omogoča razumeti Churchillovo razvojno pot od organizatorja kapitalistične blokade mlade sovjetske države po prvi svetovni vojni do zagovornika sodelovanja s Sovjetsko zvezo v drugi svetovni vojni. Preseneča nas tudi Churchillov negativen odnos do razpada Avstroogrske monarhije. Po njegovem prepričanju je prav ta razpad pripeljal do nestabilnosti v Evropi in omogočil nastop Hitlerja in nemške ekspanzivnosti. Prav tako kaže negativen odnos do prizadevanja jugoslovanskih narodov za osvoboditev že med prvo svetovno vojno. Prav čudimo pa se lahko, kakšne simpatije izraža do Mussolinija, v katerem vidi velikega človeka in kateremu priznava, da je veliko storil za Italijo. Njegov nastop v vojni na strani osi ocenjuje le kot napačno potezo. Prav te Churchillove tople besede o fašističnem diktatorju nas navdajajo z mislijo, kaj bi utegnilo biti na primer s Slovenskim Primorjem, če ne bi Mussolini napravil «napačne» poteze in bi mu uspelo ostati nevtralen. Pri vsem tem o osvobodilnem boju jugoslovanskih narodov najdemo (vsaj v tej izdaji) sorazmeroma malo in še to bolj hladnih besed. Sploh je Churchill, čeprav je bil še tako bister in je imel na voljo ves informacijski aparat, napačno ocenjeval dogodke v Jugoslaviji. V njegovem presojanju teh dogodkov pa je tudi precej zgodovinskih netočnosti, kar nas spričo drugih točnosti in podrobnosti pravzaprav preseneča. Pa tudi do Nemcev ne kaže Churchill brezkompromisnega stališča in večkrat prav simpatično piše o njih, kot da ne bi bilo vseh strahot, ki so jih zagrešili Nemci bodisi kot nacisti ali kot vojaki po vsem svetu. Tudi to bo marsikoga presenetilo. Zato nas tudi ne čudi, da je proti sedanji zahodni poljski meji in ne prikriva nasprotja proti vsem naprednim idejam in gibanjem.

Seveda pa je knjiga kljub vsemu temu, pravzaprav razumljivemu stališču avtorja (če ga namreč štejemo predvsem za izrazitega predstavnika kapitalizma in konservativne stranke), izredno zanimiva vredna branja. Kaj več pisati o knjigi, ki jo pozna ves svet, bi bilo zato že odveč. Naj dodamo le še to, da je naša izdaja tudi po svoji opremi zelo lepa.

Sl. Ru.

* * *

RIM, 20. — Na tiskovni konferenci sta Renato Rascel in Delia Scala časnikarjem sporočila, da bosta delala skupaj, in to prvič, v prihodnjem delu Giovanninija in Garinela Uprizoritev tega dela bo v prvih desetih dneh oktobra v gledališču Sisitna.

* * *

MILAN, 20. — Umrl je pisatelj in časnikar Giuseppe Ravegnani. Imel je 69 let. Po literarnem študiju se je posvetil časnikarstvu. Bil pa je tudi ploden pisatelj. Leta 1955 je prejel nagrado «Viareggio» za esej, leta 1956 pa nagrado «Marzotto».

* * *

RIM, 20. — Glavni ravnatelj RAI inž. Rodinò bo točil tednik «Lo Specchio» zaradi nekega članka, ki je bil objavljen v 21. številki tega lista.

Francoska igralka Dany Saval, ki ima 24 let, bo imela glavno vlogo v filmu «Jaz in možje štiridesetih let»

Četrtkova črtica

Zadnje pismo

«Draga Sandra,

vedno sem verovala v pravičnost. In če boš tole pismo kdaj prejela, potem bo moja vera v pravičnost upravičena. Tega pisma namreč ne boš prejela neposredno, temveč po majhnem ovinku...

Tako ne boš mogla preprečiti, da bi tudi drugi zvedeli za tvojo majhno skrivnost, skrivnost, kako si me uspešno spravila na drugi svet.

Priznati moram, da si od vsega začetka vse zvito pripravila. Mesto tajnice, to je bilo vse, za kar si me prosila. Toda že tedaj si gotovo skovala načrt, kako boš dosegla nekaj več od tega, da bi meni tipkala rokopise.

Bila si moja tajnica — in pri tem bi morala ostati. Ti pa si bila dovolj prebrisana, da si mene, starega osla, ujela v svoje mreže. Slep sem bil, ko sem si domišljal, da se tako ljubko bitje, kakršno si bila, poroči iz ljubezni z možem, ki je trikrat starejši od nje.

Ljubezen me je zaslepila. Opazil sem sicer, da si se obdala z gručo mladih moških. Z vsemi tistimi polizanci, ki so ti v Hollywoodu dvorili! Na primer pisarček, ki se ti je vsiljeval, ko sva bila na kongresu književnikov. Ali tisti komedijant z osladnimi kodri, ki si je domišljal da bo napravil kariero filmske zvezde. Lahko bi jih naštel še precej, toda nimam dovolj časa.

Prepričevala si me, da čutiš do vseh teh prilizljencev le prijateljstvo. In jaz sem ti verjel. Ker sem ti hotel verjeti. Morda bi moral tedaj prebiti manj časa za pisalno mizo in bolj odpreti oči. Toda bal sem se resnice, kajti zavedal sem se, da bi me njeno spoznanje bolelo. Tedaj sem bil že bolan — tega se gotovo še spominjaš.

Tudi pred boleznijo sem zapiral oči pred resnico. Stisnil sem zobe in dalje garal. Tako sem dokončal svoj scenarij, razen tega pa sem napisal še en roman. Toda to je bilo preveč zame in dobil sem srčni napad.

Spominjam se še prav dobro, kako si se topila od bolečine in sočutja, ko so me prepeljali v bolnišnico. Treba ti je priznati,, Sandra, da si bila vedno dobra igralka.

Tako si tudi znala imenitno skriti svoje razočaranje, ko si zvedela, da še ne bom umrl. Ko sem prišel iz bolnišnice in ko so zdravniki rekli, da potrebujem samo nekaj tednov temeljitega miru na osamljenem, mirnem kraju, sem kmalu okreval.

Tedaj si nenadoma za nekaj dni izginila. Bil sem vznemirjen, ti pa si mi zatrjevala, da moraš poiskati osamljen kraj, kjer bom lahko popolnoma okreval, kakšno hišo v gozdu ali ob morju.

Dobro se še spominjam, kako si bila vesela, ko si se vrnila. «Našla sem pravo,» si mi zatrjevala.

O tem zdaj ne dvomim — našla si pravo!

Prvi pogled na kraj, kjer naj bi si zopet popolnoma opomogel, mi je to potrdil: živeti v hišici ob globokem morskem zalivu, pred menoj morje, za menoj pa visoke pečine — to sem si želel, ko sem bil še majhen deček in nisem še ničesar vedel o pisanju knjig in o ženskah, ki ubijajo svoje može — kakor Ti, Sandra!

Ko sem prišel v zaliv, sem bil prepričan, da bom počasi zopet okreval, kakor so mi zdravniki svetovali. Tu sem lahko ležal in prisluškoval neskončni pesmi valov. Lahko sem se sončil in se s sprehodi — prvi so bili kratki, potem pa vedno daljši — počasi okrepil.

Predvsem pa sem užival mir. Nič me ni vznemirjalo v tem samotnem zalivu ob pacifiški obali.

Bila je zame uganka, kako si lahko tako naglo našla ta osamljeni kraj. Že nekaj dni pa vem: nisem hotel ostati sam doma, kadar si se odpeljala v mesto nakupovat. Medtem ko si ti nabavljala živila, sem se pogovarjal s sosedom. Od njega sem zvedel zgodbo najinega prednika: Mladi mož se je izselil iz hiše, ko je njegova žena utonila. Pozneje je odšel v Hollywood in postal statist. Tedaj sem vedel: To je bil eden od tistih mladih mož, ki si jih srečavala na zabavah. On ti je tudi dal ta nasvet.

Bil sem začuden, kako si skrbela za moje počutje. Le redko si me pustila samega, kadar si šla plavat in se sprehajat in raziskovat najino zasebno plažo.

Včasih so seveda trajali tvoji sprehodi ure in ure. Toda nisem se vznemirjal. Vedel sem: visoke pečine obdajajo najino plažo varneje kot najvišji plot. Nihče ni mogel priti na plažo, ne da bi moral iti mimo najine hišice, ki je v soteski zapirala dohod k morju kot zamašek steklenico.

Z morja pa se ni mogel noben čoln približati, ne da bi ga videl iz najine hišice.

Bil sem pomirjen: prekinila si vse stike s svojimi mladimi možmi — vsaj v tistem trenutku.

Bil sem še vedno preslaboten, da bi te lahko spremljal na Tvojih dolgih sprehodih. Ko pa si prišla domov, si mi pripovedovala o vsem, kar si odkrila. Največ si mi pripovedovala o «nebotični skali», kakor si jo imenovala — o neki ostri čeri, ki se je dvigala iz morja in ki je jaz nisem mogel videti, ker je ležala za ovinkom.

Dejala si mi, da se nikjer ni mogoče tako imenitno potapljati kot prav pri tej «nebotični skali». Vedno, kadar si mi govorila, da me boš kmalu odvedla k skali, da bom tudi jaz lahko občudoval njeno lepoto, sem čutil v Tvojem glasu zadoščenje in skrito zmagoslavje.

Slednjič sem bil dovolj krepak, da sem bil sposoben za daljši izlet. Pripravila si obložene kruhke in skuhala kavo za termovko. Jaz sem vzel svinčnik in pisalni blok, da bi delal na osnutku svoje nove knjige.

Zgodaj zjutraj sva krenila. V hladni senci sva hodila ob ozkem rtu, za katerim je stala «nebotična skala».

Slednjič sem jo videl — in bil sem razočaran. Celo ko sva razprostrla odejo po plaži in legla, nisem videl na tej skali nič posebnega. Bila je pač osamljena siva skala, ki je molela nad zelenomodrim morjem. Ni se mi zdela grša od vseh drugih čeri, ampak tudi ne lepša. Nekaj moram seveda priznati: če bi jaz znal plavati, potem bi morda prej razumel Tvoje navdušenje nad to skalo.

Ko sem razumel, je bilo že prepozno. Medtem ko si ti plavala k skali, sem vstal in umaknil odejo pred naraščajočimi valovi. In nenadoma sem opazil, kako ozka je postala plaža. Gledal sem v strmo skalovje nad seboj in sem se prestrašil: plima, ki je prihajala, bo prav gotovo prekrila plažo najmanj tri metre visoko.

Bil sem izgubljen. Plavati nisem znal. Skalnata stena za menoj je bila prestrma, da bi se lahko rešil s plezanjem po njej. Niti pobegniti nisem mogel več, zakaj plaža na obeh straneh zaliva je bila že pod vodo. Bil sem odrezan od hišice.

Kljub temu mi je uspelo, da sem premagal paniko v sebi. Da bi klical na pomoč, tega nisem niti poskusil. Vedel sem, da je brez koristi. Razen Tebe ni bilo daleč naokoli žive duše. Ti pa si zdavnaj nehala plavati in se potapljati. Zdaj si sedela zunaj na «nebotični skali». Jasno sem opazil Tvoje obrise na svetlem nebu.

Zdaj vem: čakala si. Čakala si, da bo plima prekrila plažo. Čakala si, da utonem. In prav dobro si se zavedala, kaj bo sledilo: ko bo prišla oseka, boš plavala nazaj na kopno. Šla boš na policijo in boš sporočila, da sem izginil. Kako se je to zgodilo in kje se je to zgodilo, to boš obdržala zase.

Ne ne kličem na pomoč. Pišem.

Minilo bo morda nekaj dni, nato bodo nekje na obali našli moje truplo. Plima ga bo naplavila. Truplo ne bo imelo nobenega znaka, da si me Ti ubila.

Tako nate ne bo padel noben sum, nasprotno, vsi bodo sočustvovali z ubogo mlado vdovo.

In potem boš lahko živela, kakor ti bo všeč. Obdajala te bo gruča občudovalcev, saj boš rešena svojega ljubosumnega starega moža. Denarja imaš dovolj. S tantiemami mojih knjig in novega scenarija lahko dobro živiš. Razen tega dobiš še zavarovalnino za menoj, ki ti bo izplačana v dvojnem znesku — kajti jaz sem izgubil življenje ob nesreči.

Na vse si mislila. Izbrala si pravi kraj, na katerem Ti mora Tvoj morilski načrt uspeti. In natanko pravi čas si si izbrala — čas plime.

Na vse si mislila — skoraj na vse. Samo na nekaj si pozabila: na mojo beležnico in moj svinčnik. Tako sem ti lahko napisal tole pismo, preden je plima popolnoma prekrila obalo. Tako, zdaj je prišel čas. Zbogom, Sandra! Upam, da bo prišlo tole pismo po pravi poti v Tvoje roke. Tedaj boš vedela, kakšne občutke ima človek, ki sedi v pasti.

Pozdravlja Te Tvoj mož, ki si ga umorila

Richard Colton.»

* * *

Sandra je počasi dvignila svoje oči s pisma.

«Kako ste lahko nasedli takšnemu triku?» je dejala zaničljivo. «Pismo je vendar ponarejeno.»

Kriminalni komisar je mirno vzel pismo. «Zaliv in tisto skalo smo si dobro ogledali,» je dejal hladno.

«To mi je vseeno. Richard tega pisma sploh ni pisal.»

«Odločitev glede tega bova raje prepustila izvedencem za rokopis. Eno pa drži: pismo nam je prinesel na policijo neki ribič.»

Sandra se je prisiljeno nasmehnila: «Ribič! To je vendar smešno! In zaradi tega ste me poklicali sem?»

Komisar je skomignil z rameni. «Pismo je naslovljeno na vas. Napisano je na listih, ki so iztrgani iz beležnice vašega pokojnega moža. Poglejte, prosim, kako je pismo zvito — in oglejte si tele rjave madeže na njem...» Izvlekel je predal in vzel nekaj iz njega.

«Madeži od kave!» je dejal mirno. «Pismo je tičalo zvito v tej termovki, gospa Colton. Tole termovko boste vendar prepoznali. Sami ste jo kupili, preden ste se s svojim možem odpeljali na dopust...»

E. B.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Svoje načrte boste morali spremeniti. Tudi v družini bo prišlo do sprememb.

BIK (od 21.4. do 20.5) Pustite, da se spor ublaži in ga nato razčlenite. Neka znanka vas bo presenetila.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Povabili vas bodo k sodelovanju, vi pa boste ponudbo odklonili. Prijetni razgovori o bližnji oddaljenosti.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Neki spor ki se že dolgo vleče, bo končno razčiščen. Nekdo vam bo dokazal, da je bil z vami pošten.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne boste doseg.i zaželenega cilja. Precej zanimivo srečanje.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Presenečenje v poslovnih zadevah. Nepredviden obisk, ki bo prinesel zmešnjavo.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Začeli boste z dejavnostjo, ki vam ne bo prinesla zadoščenja. Več takta v novimi znanci.

ŠKORPIJON (od 24.10 do 22.11.) Glede poslovnih zadev se ne boste mogli pritoževati. Ne bo pa enako v vaših novih čustvenih stikih.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) V delovnih odnosih bo šlo kar dobro. Tudi kar se tiče družinskih razmer ne bo nič novega.

KOZOROG (od 23.12. do 20.1.) Prišlo bo do sprememb v vašem delovnem programu. Pismo ali vest od ljubljene osebe.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Zvezde vam nakazujejo veliko sreče. Kar se tiče čustvenih zadev se ne boste mogli pritoževati.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Poslovni tekmeci vas bodo spravili v zagato. Novi znanci se bodo vrinili v vaše družinsko življenje.

Mihec in Jakec

— Kej rečeš, Mihec, vselih more bet za tiste volilne komišjone narodno, če se zmotejo pr štetji glasov jn de se pole popraulajo: ne, anga dobijo republikani; ne, anga dobijo liberalci; ne, republikani. Jn taku naprej. Jn pole de morejo povedat, de so se ušteli. Jn pole de liberalci, ke se vre godirajo, de bojo jemeli štiri, de jem pole rečejo, de bojo jemeli samo tri, zatu ke jem anga odnesejo republikani! Al fiksajo tisti pr PLI!

— Znaš, tu je zatu, ke danes jemajo tiste makene za računat, ke grejo na letriko. Jn magari tista makena zna dobro računat, ma če zmanka letrika, se pej glih taku lahko zmote. Jn glih uni dan je za nekaj časa zmankalo letrike. Jn taku je falila. Jn pole komišjon more jeskat faler. Jn sej znaš, kaku je težko dobet ven faler. Jn pole še ta volilna matematika je taka, de je nobeden ne zastope jn je dveh sort zvoljenih: takeh ,ke so zvoljeni prou, jn takeh, ke so zvoljeni od ostankov. Jn tisti računi sez ostankami so taku kunštni, de se hudič zastope. Jn taku so tisti ostanki nardili, de jema Trst anga poslanca več, koker mu prtiče jn Pordenone anga mejn.

— Videš, za dober začetek bojo Pordenonci vre jezni! Jest ne znam, kej so se zmisleli tu ses ostankami, ke je sama jeza ž nimi!

— Sej tudi kandidat od Slovenske liste je zvoljen sez ostankami.

— Kepej! Mi Slovenci dobimo zmiram samo ostanke. Zmiram je blo taku. Jn kakšen krat nam ne prvoščejo nanka ostankov. Rajše trosejo dnar na veliko jn de ga magari zmanka, samo de ni ostankov, de be mogli pole kej dat Slovencam. Jn zdej so se zmisleli prfina, de ne bomo smeli več jest mesa od uala. Pravejo, de gre preveč meljonov jn de dejmo šparat pr fetinah. De dejmo jest rajše piščance, jajca jn sir.

— Ben, jest piščancou prou ne bom jedu, zatu ke sm enkrat brau, de jeh futrajo z ano robo, ke pole škode moški moči jn de lahko postaneš zastran piščancou prou zaneč. Ne, ne, jest piščancou ne bom jedu! Jajca pej taku jn taku ne smem, ke me je dohtar prepoveu, zatu ke me škodejo za jetra. Jn taku be me ostou samo sir. Ma kej bom sir peku? Ma ki smo?

— Znaš, je treba šparat, zatu ke zdej moremo vsi delat austerity, zatu ke smo prej jemeli prevelik ekonomski boom. Jn zdej je treba tu zglihat...

— Znaš kej, Jakec? Jest za tisti ekonomski boom nisem neč kriv jn tudi nisem neč jemu. Zatu ne znam, zakej be mogu glih jest delat pokoro. Nej šparajo zastran buma tisti, ke so ga jemeli. Se te ne zdi?

— Sej jemaš prou. Jn boš vidu, de glih tisti, ke so jemeli tisti bum, de glih uani bojo jedli šnicle kar naprej jn de bomo mogli glih mi šparat, če čemo al če nečemo. Zatu ke mesu se je taku podražlo...

— Videš! Jn spet bo taku, de bomo mogli ta bogi plačavat, zatu ke so drugi jemeli tisti bum!

— E, kej se če! Taku je.

modni kotiček

Kaj vse smo opazile na mednarodni tekmi frizerk

Prvo mesto je odnesla Gradčanka, drugo Mariborčanka - Naše domače frizerke imajo raje bolj gladke lase - Dnevne pričeske so bolj enostavne

Preteklo nedeljo je bilo v Trstu zanimivo mednarodno tekmovanje, ki je pritegnilo pozornost številnih Tržačank. V mislih imamo tekmovanje med frizerkami iz Trsta, Maribora in Gradca za najboljše in najlepše pričeske, ki je bilo v prostorih hotela Jolly.

Ker je dnevna kronika vest o tekmovanju že objavila, moramo tudi me najprej povedati, da so si prvo mesto in s tem tudi nagrado «Zlatorog», priborile frizerke iz Gradca, drugo pa frizerke iz Maribora in šele na tretjem mestu so bile Tržačanke. Med Gradčankami se je najbolj uveljavila frizerka Muellerjeva, med Mariborčankami pa Krsmanovičeva.

Toliko torej o kroniki ter o izidu tekmovanja. Toda za tiste, ki so tekmovanju prisostvovale, je pomenilo to pravi užitek, saj so si lahko ogledale vrsto pričesk, ki bodo letos v modi in ki bi si jih prav vsaka želela. Lahko so si ogledale ne le dnevne pričeske, ki so bile, resnici na ljubo, kaj malo privzdignjene, temveč tudi večerne, ki so zahtevale seveda tudi umetne vložke las in posebne prelive ter barve.

Za dnevno pričesko sta se do zadnjega borili za prvo mesto Muellerjeva in Krsmanovičeva. Slednja se je morala zadovoljiti z drugim mestom zato, ker je žirija smatrala njeno pričesko za malenkost previsoko. Ta ugotovitev nas je opomnila zopet na dejstvo, da se letošnja moda še bolj izogiba umetno «napihnjenim» pričeskam ter da se zavzema za lahko in naravno padajoče pričeske, ki ne zahtevajo namernega «mršenja» las, temveč samo pravilno oprane, navite in s primernim prelivom polepšane pričeske.

Drugačna je seveda zadeva z večernimi pričeskami. Pri teh velja pravilo, da morajo biti za vsako ceno originalne in zelo bogate in seveda po možnosti okrašene še z umetnim cvetjem, umetnimi diademi, svilenimi ali žametnimi pentljami ali trakovi.

Frizerke so se seveda za svoje pričeske poslužile čimbolj ljubkih manekenk, ki so pričesko samo povzdignile in polepšale. Mlademu obrazu so pristajali tudi vsi mogoči prelivi, ki bi si jih marsikatera ne upala nositi tudi ob najbolj svečanih večernih priložnostih. Mladost in sveža koža dopuščata seveda tudi takšne eksperimente.

Moramo pa še reči, da je ni bilo skoraj manekenke z dolgimi lasmi ter da so bile vse zelo kratko pristrižene, kar potrjuje drugo našo trditev, da so namreč v modi pričeske s kratkimi ali le zmerno dolgimi lasmi. Pri pričeskah, ki so potrebovale dolge lase, so se tekmujoče frizerke posluževale umetnih vložkov las, ki so pričesko takoj obogatili in obrazu povsem spremenili videz.

In še nekaj smo pogrešale na tej pričeski: platinasto, oziroma srebrno svetlih las, ki so bili dolga leta v modi. Namesto teh so se manekenke ponašale z vrsto svetlih las vseh mogočih odtenkov, od zlatega do rožnatega in oranžnega. Frizerji in lepotni eksperti so namreč mnenja, da takšne barve bolj ustrezajo ženskemu obrazu ter da omehčajo njegove poteze.

Če smo količkaj spretne, si kaj takega tudi same izdelamo

Frizerke so se seveda izkazale tudi s pričeskami, ki bi jim jih bila zavidala celo Maria Antoinetta. To so bile seveda pričeske bolj za okras, kot za rabo, saj so z njimi tekmovalke pokazale le svojo veščino.

Zanimivo pa je, da so se zmagovalke zavzemale za pričeske, ki zahtevajo bolj valujoče in nakodrane lase, medtem ko so Tržačanke prikazale vrsto zelo bogatih, enostavnih, a tudi zelo lepih pričesk, ki so pa zahtevale v glavnem bolj ravne lase. To seveda potrjuje različnost okusov in temu primerno tudi zadržanje frizerk.

In da ne pozabimo še nekaj: Skoraj vse manekenke, ki so služile frizerkam za njihove poskuse, niso imele trajnih kodrov, kar pomeni, da zahtevajo moderne pričeske le rahlo vzvalovane, zato pa tembolj negovane lase.

Res zelo zanimivo tekmovanje, ki so mu poleg številnega občinstva prisostvovali tudi predstavniki tekmujočih mest, ki so s svojo navzočnostjo še podčrtali prijateljstvo med Trstom, Mariborom in Gradcem ter željo po tesnejših stikih tudi na področju ženske lepote.

NEKAJ O ŽIVLJENJU IN POMENU AVTORJA KOMEDIJE «TALEC»

Nesrečni Brendan Behan zares ni bil le «nadarjeni pijanec»

Od treh avtorjevih del je najboljši «Talec» Od leta 1958 dalje že ni bil več sposoben pisati - Smatrajo ga za začetnika «tretjega vala»

Slika iz Behanovega «Talca», s katerim pride v goste Ljubljanska Drama

Brendan Behan, avtor svetovno znanega «Talca» in nesrečni meteor na nebu angleškega gledališča, je svoje prvo odrsko delo, in sicer The Landlady, napisal v ječi, kjer je sedel zaradi političnega delovanja v vrstah irskih nacionalistov. Sledila je igra The Quare Fellow in končno je leta 1958 izpod njegovega peresa izšel «Talec», ki je doživel krstno uprizoritev v londonskem gledališču Royal.

Od tistega dne pa do letošnjega marca, ko so ga v agoniji pripeljali v bolnišnico, kjer je umrl, je žal njegovo življenje kvečjemu zanimalo le črno kroniko. Ze kmalu po krstni uprizoritvi «Talca» smo na primer lahko brali v «Observerju» sledečo vest: «V Londonu so aretirali komediografa Brendana Behana in ga obtožili pijanstva v javnem lokalu. Do aretacije je prišlo nekaj ur potem, ko so svojci v Dublinu javili pristojnim oblastem, da je Behan pobegnil iz neke irske bolnišnice, kjer so ga zdravili zaradi raznih bolezni. Zdravniki so mu bili strogo prepovedali zauživanje alkoholičnih pijač».

Tri mesece kasneje je Behan prav tako v Londonu povzročil peklenski hrušč med neko predstavo svojega «Talca». Ne meneč se za občinstvo, je v vinjenem stanju najprej žalil glavnega igralca Howarda Goorneyja. Nato je legel na tla in začel na ves glas prepevati neko staro irsko balado. Decembra lani so ga končno vsega pobitega in krvavega našli na neki ulici in odpeljali v bolnišnico, iz katere so ga po dolgem zdravljenju bili izpustili samo 24 ur prej. Bil je močno vinjen in kako vozilo ga je bilo najbrž povozilo, ker je imel hude poškodbe po vsem telesu.

Po letu 1958 ni bil torej zmožen napisati ničesar. Njegovo klavrno življenje se je odigravalo med bolnišnicami in gostilnami in ni mu bilo težko prerokovati skorajšnji konec, ki ga je doletel, kot smo že omenili, pred približno dvema mesecema.

Njegovo umetniško življenje se je torej dejansko končalo že oktobra 1959, ko je Theatre Royal uprizoril «Talca» in prav lahko bi trdili, da se je tedaj tudi začelo, zakaj njegovi prejšnji deli mu nista prinesli ne pripričljivega uspeha ne velikega zadoščenja. Vse, kar je Behan v svojem kratkem in razuzdanem življenju storil, je tako zaprto v «Talcu», to je v enem samem odrskem delu, ki je simbol vsega njegovega bivanja na Zemlji in hkrati simbol nekega pomembnega obdobja v zgodovini sodobnega gledališča.

Brendan Behan je bil brez dvoma največji predstavnik tako imenovanega »drugega vala». Prvi val, ki je imel v Kennethu Tynanu, kritiku Observerja, svojega največjega zagovornika in v Osbornu svojega največjega dramatika, se je izčrpal v neurejenih in vsaj delno neplodnih ekscesih «jeznih mladeničev». Odpravil je sicer vso staro šaro nekoristne tradicije, ni pa v resnici znal predlagati nič novega. Šele Behan je ob podpori nadarjene režiserke Joan Littlewood opozoril javnost, da se gledališke revolucije uspešno izpeljejo samo z novimi, pristnimi besedili in ne zgolj z zamislimi, pa čeprav iznajdljivimi in z dobrimi nameni režiserjev in gledaliških ravnateljev.

Kot že Shaw, Joyce, O'Casey in drugi slavni Irci je tudi Behan spočetka hotel tolmačiti prizadevanja in želje povprečnega Irca v borbi za svobodo. Toda njegovo tolmačenje irskega človeka se je dokaj kmalu posplošilo v tolmačenje slehernega sodobnega človeka brez nacionalne opredelitve. In ta sodobni človek je tragična žrtev absurdnosti sveta, ki je izgubil svoje večtisočletno duhovno ravnovesje.

Toda «Talec» ni pretresljiv samo zaradi filozofije absurda, ki ga je navdahnila. Tudi druga sodobna dela izhajajo iz podobne filozofije. «Talec» se po našem odlikuje predvsem zaradi svoje neliterarne, agresivno neposredne in plastično ljudske odrske govorice. V tem pogledu predstavlja v zgodovini gledališča dejansko nekaj novega, nekaj, kar lahko postane osnova za gradnjo stavbe nove dramaturgije, ki naj bi končno napolnila praznino, ki je nastala v prvih letih našega stoletja, ko se je za vedno zrušila grško-renesančna gledališka poetika.

BRENDAN BEHAN

In da je Behan v svojem «Talcu» res ustvaril nekaj novega, nam izpričuje tudi vpliv, ki ga je imel na najmlajše predstavnike angleškega gledališča in predvsem na Weskerja, Pinterja, Jellicoejevo in Ardena. Ne gre sicer za posnemanje, temveč za plodno razvijanje Behanove zamisli o ljudskem gledališču. Popolnoma upravičeno se zato že govori o nekem tretjem valu, ki je izšel iz Behanovega «Talca» in pričakovati je, da bo ta val v kratkem zajel ne samo še širše kroge angleških dramatikov, ampak tudi vse mlajše predstavnike evropskega gledališča, saj je v njem toliko pristnosti in življenjske sile, da mu to lahko brez težave uspe.

In tedaj bo ime Brendana Behana za vedno zapustilo črno kroniko dnevnega časopisja in se z vso pravico udomačilo v zgodovini svetovnega gledališča. Ne bo se več govorilo o njem kot o nadarjenem pijancu, ki je absurdno hotel uničiti svoje življenje in se mu je v 41 letih posrečilo napisati samo eno dostojno odrsko delo, ampak kot o velikem preosnovatelju svetovnega gledališča, ki je vse bogate izkušnje svojega nemirnega življenja strnil v nekaj strani odrskega besedila in s tem še enkrat pokazal, da mora biti pravo gledališko delo napisano s krvjo, ne pa s prekapinami hladnih razumov ali ekstravagancami činičnih filozofij, kot je to vsaj doslej delala skoraj vsa evropska gledališka avantgarda. In prav v tem je končno bistvo umetnosti, ki je predvsem trpljenje, ki ga umetnik posreduje človeštvu, da ga reši bolečine in očisti vseh motnih duhovnih in duševnih usedlin, iz katerih bi se utegnilo poroditi prav tisto gorje, ki je grizlo umetnika ob ustvarjanju.

j. t.

PO USPELI TURNEJI PO VZHODNI EVROPI

GENOVSKI TEATRO STABILE JE NAVDUŠIL TUDI PARIZ

PARIZ, 20. — Genovski Teatro stabile, ki je pred dnevi zaključil svojo dolgo turnejo po deželah vzhodne Evrope in nastopil v Bukarešti, Varšavi, Minsku in Moskvi, je trenutno v Parizu, da bi po nekaj predstavah v okviru «gledališča narodov» v pariškem gledališču «Sarah Bernhardt» nadaljeval svojo turnejo po nekaterih državah zahodne Evrope in sicer v Antyerpnu, Bruslju in Baslu. Kot je bila z umetniško plati turneja po vzh. Evrope in sicer v Antwerpnu, sinčni nastop v Parizu izreden. Genovsko gledališče je nastopilo z Goldonijevim delom «I due gemelli veneziani» (Beneška dvojčka) v okviru letošnjega programa «gledališča narodov», med katerim se na odru gledališča, ki nosi naslov po veliki francoski umetnici Sarah Bernhardt, zvrstijo najboljša evropska gledališča.

Pred dvema letoma je isto gledališče nastopilo s Pirandellovim delom «Vsak po svoje» in želo velik aplavz. Sinoči je bil uspeh še večji. Posebno so navdušili interpreti Alberto Lionello, Lucilla Morlacchi, Paola Mannoni, Mario Bardella in drugi. Veliko priznanj je dobil tudi režiser Luigi Squazina.

Uspeh je še tem bolj pomemben, ker je bilo med občinstvom veliko gledaliških ljudi iz Velike Britanije, ZDA, Nemčije in, seveda, Francije same. Poleg raznih uradnih predstavnikov francoskih in italijanskih oblasti so med občinstvom opazili tudi nekaj znanih oseb iz francoskega javnega in kulturnega življenja kot npr. pisatelja in filozofa Jeana Paula Sartra, filmskega umetnika J. P. Belmonda, pa tudi gledališke avtorje Jeana Anouilha, Andrea Roussina, Marcela Aymea, Jacquesa Audibertija in druge.

Nova teorija o nastanku celin

MOSKVA, 20. — Kakor je poročala sovjetska agencija TASS, je sovjetski geolog prof. Vasilij Vasiljev sprožil novo teorijo o nastanku celin. Te naj bi bile nastale od dveh «tečajnih klobukov», ki naj bi se bili «razpočili» zaradi vrtenja Zemlje. Potemtakem sta bila tečaja — severni in južni — nekoč dve velikanski celini, ki pa sta zaradi vrtenja Zemlje okoli osi razpokali. Po mnenju sovjetskega znanstvenika so v terciarni dobi, to je pred 20 ali celo 70 milijoni let severne in južne celine «trčile» med seboj in pod pritiskom afriške celine naj bi nastali gorovji Himalaja in Pamir.

Sovjetski geolog utemeljuje svojo trditev z ugotovitvijo, da staro skalovje teh pogorij kaže isto starost. Poleg tega ima Vasiljev še druge «indice» in sicer nekakšne dokaze, da so glacialne usedline na teh celinah nastale v dobi, ko so te pripadale še polarnim celinam.

RADIO VELEVIZIJA

ČETRTEK, 21. MAJA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Slov. pesmi; 11.45 Jug. orkestri in pevci; 12.15 Za smeh in dobro voljo; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Duo Russo-Safred; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Italijanščina; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Koncert; 19.00 Renato Carosone; 19.15 Širimo obzorja; 20.00 Sport; 20.30 Znani motivi; 21.00 «Smrt ptička bengalčka», drama, nato Romantične melodije; 22.50 S festivala Dveh svetov.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 139.15 Domači glasbeniki; 13.45 Simf. koncert.

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Iz Mozartovih oper; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Orkester Percy Faith; 14.00 Glasba po željah; 14.30 Aktualnosti; 14.40 Za prijetno popoldne; 15.30 Pevski zbori; 16.15 Tretja stran; 16.30 Simf. koncert; 17.40 Dueti; 18.00 Prenos RL; 19.00 Orgester Zacharias; 19.30 Prenos RL; 22.15 Trombetist Davison; 22.40 Ritmi.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.00 Strani iz albuma; 9.15 Psihologovo mnenje; 9.20 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi; 11.30 Beethovnov Koncert štev. 2; 13.15 Giro d'Italia; 13.30 Glasba z odra; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.30 Uspeli motivi; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 v diskoteki; 18.10 Znanost v Italiji; 18.30 Organist Dalla Libera; 19.20 Ljudje naše dobe; 20.00 Po večernih vesteh Giro d'Italia; 20.30 Lahka glasba; 21.00 Politična tribuna.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Vanna Scotti; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.10 Giro d'Italia; 20.05 Romantično potovanje; 14.00 Pevci; 14.45 Nove plošče; 15.15 Kolesa in motorji; 15.45 Koncert v miniaturi; 16.10 Rapsodija; 16.35 Orkestri; 17.00 Stare plošče; 17.35 Mala enciklopedija; 17.45 Od verza do melodije; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 19.50 Giro d'Italia; 20.35 Dokumentarij Zgodba Etruščanov; 21.35 Glasba v večeru; 22.10 Jazz.

III. program

18.30 Španska kultura; 18.45 Kodalyjevi spevi; 19.00 Socialna varnost v deželah skupnega tržišča; 19.30 Koncert; 20.40 Schumanove skladbe; 21.20 Honeggerjeva Sonata štev. 1; 21.45 Kultura na podeželju; 22.45 Priče naše dobe.

Slovenija

8.05 Z opernih odrov; 8.55 Radijska šola; 9.25 Od Beograda do Moskve; 10.15 Pihalni orkester; 10.30 Nova pesmica; 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Za razvedrilo; 13.30 Glasbeni sejem; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Literarni sprehod; 16.00 Vsak dan; 17.05 Klavir v ritmu; 17.15 Turistična oddaja; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Gounod kot simfonik; 18.45 V skupščinskih odborih; 20.00 Domače pesmi; 20.30 Festival «Slovenska popevka 1964»; 22.10 «Izleti»; 23.05 Vokalni solisti; 23.20 Za ljubitelje jazza.

Ital. televizija

8.30 Šola; 15.45 Giro d'Italia; 17.30 Tvoja prihodnost; 18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Knjižne novosti; 19.40 Kmetijska oddaja; 20.10 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Politična tribuna; 22.15 Kino danes; 23.00 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 «Četrti človek»; 22.05 Sejem sanj, ob koncu Giro d'Italia.

Jug. televizija

10.00 TV v šoli; 11.00 Francoščina; 17.30 Angleščina; 18.00 Poročila; 18.10 Crko, na črko — mladinska oddaja; 19.00 TV obzornik; 19.30 «Kjer je dragi dom z mojo zibalko»; 20.00 Dnevnik 20.30 Pet Pilotov — film; 20.40 Musorgski: Boris Godunov; 22.00 Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 21.8, najnižja 16.5, ob 19. uri 16.8; vlaga 83 odst., zračni tlak 1010.8 pada, veter 14 km severnik, nebo 9 desetink pooblačeno, 6 mm dežja, morje skoraj mirno, temperatura morja 18 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 21. maja Feliks
Sonce vzide ob 4.28 in zatone ob 19.35. Dolžina dneva 15.07. Luna vzide ob 14.33 in zatone ob 2.38
Jutri, PETEK, 22. maja Milan

SESTANEK POKRAJINSKEGA ODBORA ZA CENE

Cena govejega in telečjega mesa se bo v kratkem ponovno zvišala

Pred sestavo novega cenika z maksimalnimi cenami bodo proučili še cene na drobno v Vidmu in v Gorici, kjer so baje nižje kot v Trstu

Včeraj dopoldne se je pod predsedstvom podprefekta dr. Pasina sestal na prefekturi pokrajinski odbor za cene. Sestanka so se udeležili poleg predstavnikov prefekture tudi predstavniki finančne intendance, civilnega tehničnega urada, kmetijskega nadzorništva, nadzorništva za prehrano, urada za delo in trgovinske zbornice. Razpravljali so o zahtevi mesarjev po zvišanju cene govejega in telečjega mesa ter podrobno proučili sporočilo z naseveti, ki jim ga je poslal posvetovalni odbor, ki se ukvarja z gibanjem cen.

Po dolgi razpravi je pokrajinski odbor za cene sklenil, da se sestavi nov cenik maksimalnih cen govejega in telečjega mesa, na osnovi katerega se bodo cene povišale. Toda povišanje ne bo stopilo takoj v veljavo, ker bo odbor za cene najprej v najkrajšem času proučil cene na drobno govejega in telečjega mesa v Gorici in Vidmu, da bo lahko na osnovi teh cen uskladil nove višje cene v Trstu. Zato so sklenili, da se odbor za cene ponovno sestane v prihodnjih dneh, ko bo določil novi cenik.

Pri tem je treba omeniti, da so prav v času, in sicer okrog 15. t.m., ko so tržaški mesarji zahtevali povišanje cene govejega in telečjega mesa in dali posvetovalni komisiji tudi nekaj predlogov, ugotovili, da so bile cene tako govejega kot telečjega mesa v Gorici in Vidmu znatno nižje kot v Trstu. Potemtakem se govejе in telečje meso v prodaji na debelo ni moglo v zadnjih časih mnogo povišati na tržaškem trgu, saj sta Gorica in Videm zelo blizu in so tržne razmere bolj ali manj enake v vseh treh mestih, morda s kako manjšo razliko v škodo Trsta zaradi večje oddaljenosti od rejskih središč goveda v Furlaniji. Po drugi strani pa dobiva Trst uvoženo živino skoraj direktno v klavnico in jo grosisti lahko prevzamejo kar na prvi italijanski carinski postaji, na proseški postaji. To pomeni, da vzroki povišanja cene mesa v Trstu na debelo in temu ustrezna zahteva mesarjev, da se poviša cena tudi na drobno, ne tičijo toliko v cenah pri rejcih odnosno v cenah uvoženega goveda, kakor predvsem v posredovalnih stroških. Zato bi bilo primerno, da bi pokrajinski odbor za cene tudi to vprašanje v prihodnosti podrobno proučil, če bo v prihodnjih dneh ugotovil, da je cena govejega in telečjega mesa v prodaji na drobno v goriški odnosno videmski pokrajini nižja kot v Trstu.

Po drugi strani pa se opažajo v celotni državi vedno večje težave pri zalaganju notranjega trga z mesom. Minister Medici je v teh dneh predsedoval sestanku, katerega so se udeležili poleg funkcionarjev raznih ministrstev tudi predsedniki trgovinskih zbornic največjih italijanskih mest ter predstavniki prizadetih kategorij. Na tem sestanku so razpravljali izključno o vprašanju potrošnje mesa, ki stalno narašča in ki povzroča vedno večji primanjkljaj v zunanji trgovinski bilanci zaradi velikega uvoza goveda. Vlada je sklenila, da se izvede v Italiji obširna kampanja za uporabo tudi drugih vrst mesa, ki se laže najdejo na domačem trgu, da se bo s tem omejil uvoz govejega mesa.

Deželni svet se sestane v torek ob 10.30

Imenovanje vodstva svetovalske skupine KD

Na tržaški prefekturi so opravili prvo uradno dejanje v zvezi z novo deželo s posebnim statutom. Najstarejši izvoljeni svetovalec, 67-letni socialist Guido De Sandre je podpisal vabila za sklicanje deželnega sveta, ki bo v torek 26. t.m. ob 10.30 v sejni dvorani tržaškega županstva. Guido De Sandre živi v Sacilu, kjer je občinski svetovalec. Bil je izvoljen na listi PSI za pordenonsko okrožje.

Po nepotrjenih vesteh bo imenovala vlada za deželnega komisarja kar dr. Mazzo.

Medtem pa se nadaljuje delo strank, ki se pripravljajo na prvo sejo deželnega sveta. Sinoči se je v prostorih tržaške KD pod predsedstvom dr. Berzantija sestala njena svetovalska skupina. Za predsednika so izvolili dr. Alfea Mizzaua iz Vidma, za podpredsednika Tržačana Colonija, za tajnika odv. Alcalda Ginaldija, za ostala člana vodstva skupine pa Beniamina Zanina in Salvatoreja Varisca.

Svetovalci so soglasno pristali na politiko deželnega odbora stranke, ki zagovarja ustanovitev deželnega odbora levega centra. Z zadovoljstvom so sprejeli na znanje določitev dr. Berzantija kot kandidata za predsednika odbora ter imenovanje delegacije, ki se bo v prihodnjih dneh pogajala s socialisti, socialdemokrati in republikanci. V delegaciji bo tudi dr. Mizzau, ki so ga kooptirali v deželni odbor KD s posvetovalnim glasom.

V tem smislu so sprejeli tudi resolucijo, v kateri zlasti poudarjajo, da se je treba podvizati s pogajanji, da začne dežela čimprej uspešno in učinkovito delovati.

Skupščina delavcev lesne stroke DZ

Sindikat lesne stroke Delavske zbornice sporoča, da je bila na sedežu v Ul. Duca D'Aosta skupščina včlanjenih delavcev. Na skupščini so proučili zahteve, ki so jih postavile vsedržavne sindikalne zveze te stroke za obnovitev delovne pogodbe delavcev lesne industrije, ki zapade 30. junija. Na koncu so delavci odobrili resolucijo, s katero obvezujejo sindikat, da stori vse, da se sklene nova ugodna delovna pogodba.

Protestna stavka v podjetju «Salto»

V podjetju «Salto» so včeraj najavili šest odpustov, proti čemur so delavci takoj protestirali in zapustili delo. Predstavnik ravnateljstva je sprejel notranjo komisijo, kateri je izjavil, da gospodarski položaj podjetja ni ravno rožnat ter da je zato prisiljeno skrčiti število zaposlenih delavcev. Sedaj pojde vsa stvar po normalni poti, to je na zahtevo sindikatov se bodo pogajali o tem na združenju industrijcev. Hkrati pa so se obrnili tudi na urad za delo s prošnjo, naj posreduje. Podjetje je odpustilo pred tem že druge delavce, in sicer posamično.

Vsedržavna stavka pekovskih delavcev CGIL

Za danes je Zveza pekovskih delavcev CGIL napovedala po vsej državi enodnevno stavko zaradi razbitja pogajanj za novo delovno pogodbo. Tudi združenje pekov v Trstu noče nič slišati o pogajanjih, po drugi strani pa zahteva, da bi bile pekarne ob nedeljah zaprte. Delavci bi tudi pristali na to pod pogojem, da delodajalci pristanejo na njihove mezdne in normativne zahteve. V zvezi s stavko je bila včeraj na sedežu sindikata v Ul. Pondares skupščina pekovskih delavcev CGIL.

PRISTOJNI ODDELEK OBČINSKE UPRAVE PRIPRAVLJA

Načrt za popolno reorganizacijo poslovanja openskega tramvaja

Zmanjšali bodo število zaposlenih, pri čemer pa nihče ne bo izgubil službe ali bil kako drugače prizadet - Avtomatizacija vlečnih naprav

Pristojni oddelek občinske uprave pripravlja obširen načrt za popolno reorganizacijo službe openskega tramvaja, ki naj bi omogočila vsaj uravnovešenje sedanjega pasivnega proračuna. O predlogih prvega dela tega programa je poročal na zadnji seji občinskega odbora dr. Verza, ki odgovarja za občinska industrijska podjetja. Odbor je predloge soglasno sprejel in je pooblastil pristojni oddelek, da lahko začne z izvajanjem svojega programa.

V poročilu, ki ga je odbornik podal na seji odbora, se najprej ugotavlja, da je glavna posledica primanjkljaja uprave openskega tramvaja preveliko število osebja. Takoj po prevzemu openskega tramvaja je občinski upravi sicer v prvih dveh mesecih uspelo izenačiti izdatke z dohodki, ker se je število uslužbencev zmanjšalo od 96 na 91. Nato je občinska uprava začela obnavljati naprave, ki so sedaj mnogo boljše kot so bile za časa zasebnega upravljanja. Poleg tega je priznala osebju openskega tramvaja nekatere posebne doklade, kar je seveda povišalo izdatke. Toda višje izdatke so krili predvsem z upokojitvijo nekaterih uslužbencev, ki jih pa niso nadomestili zaradi boljše organizacije dela. Tudi v letošnjem letu bodo upokojili pet uslužbencev, ki jih ne bodo nadomestili s sprejemom novih ljudi v službo.

Toda nepričakovani stroški so kljub temu poslabšali proračun. Od leta 1961 do letos se je draginjska doklada povišala za 16 točk, kar znaša za upravo openskega tramvaja 15,300.000 lir letno več izdatkov, ki so se pridružili večjim izdatkom zaradi priznanja raznih doklad. Hkrati je občinska uprava sklenila, da se s 1. junijem letos zniža delovni urnik od 8 na 6,40 ure dnevno, kar bo povzročilo 8,843.000 lir letnih izdatkov več za izredne ure.

Zaradi vedno večjih izdatkov in z namenom, da se v prihodnjih letih vsaj uravnovesi proračun, predlaga pristojni oddelek za sedaj naslednja ukrepa: 1. spremembo voznega reda tramvajskih voženj z ukinitvijo dveh jutranjih voženj, ki naj bi jih nadomestili z dvema vožnjama z avtobusom, da bi ne bili potniki prizadeti; 2. nadomestitev potovalnega osebja (ki bo po uvedbi skrajšanega delovnega urnika primanjkovalo) z osebjem, ki je sedaj zaposleno v delavnici. Na ta način ne bo treba najeti novih uslužbencev in tudi ne bo treba plačevati izrednih ur, za kar so predvidevali 8,800.000 lir letno izdatka. Razumljivo je, je rečeno v poročilu odbornika, da bo osebje ustrezno prekvalificirano in da bo na primer nekvalificirani delavec, ki se bo usposobil za sprevodnika, dobival plačo sprevodnika, se pravi, da bo izboljšal svoj delovni in gmotni položaj. Zato bodo sestavili tudi nov stalež, ki naj bi ustrezal novim spremembam in razmeram v podjetju.

Samo z letošnjo upokojitvijo petih uslužbencev in z odpravo izrednih ur bodo kljub nekaterim višjim stroškom za prekvalifikacijo uslužbencev prihranili letno 16 milijonov 300.000 lir.

Toda vsi ti in še drugi prihranki ne zadostujejo za dosego aktivnega letnega proračuna. Zato imajo v načrtu tudi avtomatizacijo vlečnih naprav v Škorklji, kjer je sedaj zaposlenih 12 uslužbencev, z avtomatizacijo pa bi zadostovala samo dva. Na ta način bi samo pri tej službi prihranili 20 milijonov lir letno. Seveda ne bodo nobenega od 10 uslužbencev vrgli na cesto. Namesto, da bi delali pri openskem tramvaju, jim bodo poskrbeli ustrezno službo pri Acegatu. Hkrati pa bodo tem uslužbencem zagotovili takšne plačne in delovne pogoje, ki ne bodo slabši od sedanjih. Poleg tega pa imajo v načrtu namestitev na dveh odhodnih postajah avtomatičnih naprav za izdajanje listkov, s čimer bi se število sprevodnikov zmanjšalo skoraj na polovico in bi s tem prihranili letno 14,000.000 lir.

Vse te spremembe in zmanjšanje števila uslužbencev bi kljub stroškom za namestitev novih naprav prihranilo letno okrog 22 milijonov lir.

To je le prvi del programa za celotno preureditev službe openskega tramvaja, ki ga bodo začeli postopoma izvajati.

Na mokri cesti avto v ograjo

Včeraj popoldne se je na obrežni cesti pod Križem dogodila huda prometna nesreča. Bilo je okrog 15. ure, ko je 22-letni pomorski natakar Pietro Glavina iz Tržiča, Ul. Capodistria 3 v smeri proti Trstu vozil svoj fiat 600 GO 16399, v katerem se je peljala tudi 24-letna študentka Caterina Sinigaglia iz Ul. Catraro 2. Glavina je že privozil do neposredne bližine lokala «Tenda rossa», ko je na lahnem ovinku na levo zaradi mokrega asfalta izgubil nadzorstvo nad avtom, zavozil na desno in s silo treščil v železno ograjo ob cesti. Pri nesreči se je najhuje poškodovala Sinigaglijeva, ki se je pobila in ranila po glavi, levi rami, po levi lopatici, roki in spodnjih udih ter zadobila možganski pretres. Glavina si je zlomil levo zapestje, se ranil po rokah ter se pobil po hrbtu, zatilju in udih.

Oba ponesrečenca so v bolnišnico prepeljali z zasebnimi avtomobili. Sinigaglijevo so pridržali s pridržano prognozo na nevrokirurškem oddelku, medtem ko se bo moral Glavina na ortopedskem oddelku zdraviti en mesec.

Nevarnost požara na ladji «Marco Polo»

V podpalubju tovorne ladje «M. Polo», ki je predvčerajšnjim ob 7. uri priplula iz Benetk v naše pristanišče, je nastala nevarnost, da se sam od sebe razširi požar v tovoru ribje moke in gumija, ki so ga natovorili v Neaplju. Komandant ladje je takoj poklical gasilce, vendar ni prišlo do hujše nesreče. Pod nadzorstvom gasilcev so raztovorili tovor vreč, iz katerih se je samo kadilo. Po dokončanem raztovarjanju so gasilci zapustili ladjo in se vrnili v vojašnico.

Predvčerajšnjim popoldne okrog 18. ure so gasilci prihiteli v Ul. Rossetti, kjer se je v bližini stavbe štev. 3 zaradi okvare na rezervoarju nekega avtomobila razlil bencin. Ker je bila nevarnost, da se vnetljiva tekočina vname, so gasilci potrosili suho mivko na razliti bencin.

Zaradi kratkega stika v električni napeljavi, se je predvčej rajšnjim popoldne okrog 19. ure razvnel požar na avtu «topolino» TS 13952, ko je šofer vozil po Ul. Oriani. Voznik je s prisotnostjo duha najprej parkiral avto, potem pa telefonsko poklical gasilce. Se preden so ti prišli, so vozniki filobusov s posebnimi pripravami za gašenje pogasili nastali požar, ki je povzročil okrog 60.000 lir škode.

SPOROČILO OBČINSKEGA ODBORNIKA DR. VERZE

Še ta mesec bodo namestili naprave za nestrupeni plin

Proizvodnja nestrupenega plina pa se bo začela šele čez nekaj mesecev

Odbornik za občinska industrijska podjetja dr. Verza je včeraj izjavil časnikarjem, da bodo naprave za proizvodnjo plina z nizkim odstotkom ogljikovega oksida nameščene in kolavdirane najkasneje do 24. t.m., kot je to določeno v pogodbi med Acegatom in podjetjem, ki namešča naprave.

Glede kritik občinski upravi, da ni pravočasno poskrbela za vložitev prošnje na ministrstvu za industrijo za nakup goriva za «crecking» naprave po znižani ceni, je odbornik dejal, da je občinska uprava vse to napravila pravočasno in da je sedaj od nadzornih organov odvisno, če zadeva še ni rešena. Odbornik je tudi izjavil, da bodo plin v novih napravah lahko začeli proizvajati in ga dobavljati potrošnikom šele čez nekaj mesecev. Kot smo že pisali, bodo nove naprave omogočile, da bo Acegat s svojimi napravami proizvajal plin z izredno nizkim odstotkom ogljikovega oksida, ki bo pomešan s plinom, ki ga Acegatu dobavlja «Italsider». Vseboval bo le okrog 5 odst. ogljikovega oksida, ali 10 odstotkov manj kot sedanji plin, ki vsebuje 15 odstotkov te izredno strupene snovi. Sicer pa se vprašanje gradnje teh naprav že dlje časa vleče predvsem zaradi nesoglasij, ki so nastale med upravno komisijo Acegata in občinskim odborom in ki so povzročila da omenjene naprave še ne delujejo.

27. t. m. otvoritev

V Celovcu razstava o beneških plažah

Razstava o beneških plažah, ki so jo na Dunaju priredile pokrajinske turistične ustanove iz Trsta, Gorice, Vidma, Benetk in Roviga pod pokrovitelstvom italijanskega veleposlanika na Dunaju, je doživela velik uspeh. Razstavo so potem prenesli v Gradec, kjer je bila odprta do 15. t. m. v obširnih prostorih Steiermarkische Bank. Ker je bil v Gradcu istočasno tudi tradicionalni spomladanski velesejem, so si razstavo poleg domačinov ogledali tudi številni obiskovalci velesejma iz drugih krajev Štajerske in Avstrije.

Na posebno željo italijanskega veleposlanika na Dunaju in s prizadevanjem italijanskega konzulata v Celovcu bodo razstavo, obnovljeno in izpopolnjeno, sedaj prenesli še v Celovec, kjer jo bodo svečano odprli 27. t. m. v dvorani celovške trgovinske zbornice. Otvoritev ob 17.30 bo povezana z ilustrativno konferenco ravnatelja turistične ustanove iz Trsta, vsak dan pa bodo predvajali tudi filme o lepotah Veneta ter dežele Furlanije - Julijske krajine.

Pojasnilo k poročilu o nastopu tržaških šol

Ko sem v nedeljo popoldne v Avditoriju prisostvoval prireditvi tržaških osnovnih šol, se namenoma nisem hotel zanimati, kdo je posamezne točke pripravil. Izogniti sem se nameraval lekarniškemu tehtanju pohval, neumestno pa bi bilo tudi kako grajanje, saj ne morejo biti vedno znane razne težave, na katere nalete tisti, ki take nastope pripravljajo. Vendar pa to ne pomeni, da je treba kar vse sprejeti za najboljše.

Najbolj mi je ugajal nastop otrok iz Trebč, zato sem se bolj iz lastne radovednosti kot pa iz potrebe za moje poročilo pozanimal, kdo je to točko pripravil. Moj informator mi je povedal, da gre za «neko suplentko», ni se pa niti spomnil njenega imena. V svojem poročilu sem potem napisal, da bi bile take suplentke za našo šolo lahko bolj koristne kot mnoge «preskušene moči». S temi «preskušenimi močmi» — to odkrito izjavljam — nisem prav nič mislil na kogarkoli od učiteljstva v Trebčah. (Nikogar od učiteljev v Trebčah niti ne poznam; ali pa mogoče koga poznam, pa niti ne vem, da poučuje v Trebčah). Za tistega, ki zna brati, je to tudi jasno; napisano je namreč: za našo šolo — torej za našo šolo po vsem Tržaškem (ne samo v tržaški občini) in tudi na Goriškem — in ni napisano: za šolo v Trebčah. Predvsem je razumljivo, da je lep uspeh kake šole skoraj nemogoč, če ni sodelovanja vsega učiteljstva; prav tako pa je slabši uspeh kakega nastopa v mnogih primerih posledica muke enega samega učitelja ali učiteljice, torej nesodelovanja ostalega učiteljstva.

RADO RAUBER

64-letni upokojenec Vittorio Crevatin iz Milj, Ul. Mocenigo 7, se je včeraj zjutraj ponesrečil na dokaj nenavaden način. Okrog 8. ure je hotel s posebnim preparatom pripraviti kipečo vodo. Napolnil je steklenico z vodo in stresel vanjo oba praška. Da bi se praška prej stopila, je Crevatin začel stresati polno steklenico. Nenadoma se je steklenica z močnim treskom razpočila in stekleni drobci so se razleteli po kuhinji. Pri tem je steklenі drobec ranil Crevatina po desni roki.

VČERAJ NA TRŽAŠKI UNIVERZI

Razgovor rektorja s predstavniki javnega in gospodarskega življenja

Položili so temelje za tesnejše sodelovanje med raznimi ustanovami in univerzo v okviru dežele

Včeraj ob 10. uri je bil na univerzi sestanek, na katerem so razpravljali o temi: univerza in dežela. Na sestanku je rektor Univerze dr. Origone izmenjal misli z glavnimi predstavniki krajevnih oblasti in gospodarskega življenja o možnosti sodelovanja, ki bi utegnilo mnogo koristiti univerzi, katera je najvišja kulturna ustanova v deželi.

Doslej so že večkrat ugotovili, da univerza ne opravlja svojega poslanstva v deželnem merilu tako, kot bi ga lahko, če bi bile oblasti in razne ustanove tesneje povezane z njo. Pomanjkljivost se kaže tudi v tem, da je premalo študijskih štipendij, ki bi omogočile revnejšim študentom iz dežele študij na univerzi. Sploh pa bi imela lahko univerza večjo vlogo pobudnika ne le v kulturnem marveč tudi v gospodarskem življenju. Te pomanjkljivosti se lahko sedaj z ustanovitvijo dežele odstranijo, saj bo imela deželna uprava pristojnost tudi nad višjim šolstvom.

Včerajšnjega sestanka se je udeležilo okrog 30 oseb. Nanj so povabili senatorje in poslance iz dežele, predsednike tržaške, goriške in videmske pokrajine, župane iz Trsta, Tržiča, Gorice, Vidma, Pordenona in Tolmeča, predsednike vseh treh trgovinskih zbornic in predsednike posojilnic iz treh pokrajin.

Na sestanku so proučili vsa glavna vprašanja, ki se tičejo delovanja univerze v deželnem okviru s posebnim poudarkom na ustanovitev avtonomne dežele. Vsekakor je šlo za prvi stik med predstavniki univerze in javnega življenja in so s tem položili temelje za tesnejše sodelovanje.

V obširni razpravi so proučili razne plati vprašanja vključitve univerze v deželo in predstavniki ustanov so pokazali razumevanje zanj. Sestanek se je zaključil s sklepom, da bodo takoj začeli proučevati možnost ustanovitve konzorcija za razvoj tržaške univerze, v katerem bi bili zastopani deželna uprava in druge ustanove, katerim bi se pridružile še nadaljnje. V okviru tega konzorcija bi dosegli sodelovanje deželnih sil z univerzo ter bi dajali pobude v zvezi z vso dejavnostjo univerze.

Sedaj pričakujejo, da se bodo ti nameni čimprej uresničili, kar je tudi želja vseh ustanov, ki so bile zastopane na sestanku. Na ta način bi podprli učno in znanstveno dejavnost univerze.

Mater in hčerko podrl na prehodu za pešce

Mati in hčerka sta včeraj popoldne postali žrtvi prometne nesreče. Ko je 38-letna gospodinja Rosina Todarello por. Vici iz Ul. Schiapparelli 62 v neposredni bližini doma s 5-letno hčerko Luisello hotela prečkati ulico, ju je z avtom TS 43489 podrl 29-letni Dario Di Chiara iz Ul. Lorenzetti 58, ki je vozil proti Sv. Andreju. Mater in hčerkico so z zasebnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so Todarellijevi nudili prvo pomoč zaradi ran in udarcev po levem komolcu, levem zapestju in desni nogi. Okrevala bo v 10 dneh. Malo Luisello so pridržali na nevrokirurškem oddelku, kjer se bo morala zdraviti od 5 do 10 dni zaradi hudega glavobola

Ranjen v avtomobilu pri trčenju v Ul. Pellico

Žrtev dokaj nenavadne prometne nesreče je postal včeraj zjutraj 62-letni trgovec Pietro Napoli iz Ul. Ananian 7, ki se je peljal v avtu «bianchina» TS 54774, katerega je okrog 10.45 po Ul. Silvio Pellico proti predoru Sandrinelli vozil 25-letni Mario Rigoni iz Miramarskega drevoreda 13. Rigoni je nekaj deset metrov pred predorom silovito trčil v zadnjo stran fiata 1100 Roma 479771, ki ga je pred njim vozila 25-letna Maria Grazia Sensini iz Ul. Servola 7. Zaradi močnega sunka je Napolija v avtomobilu vrglo s sedeža, da je z glavo močno udaril v vetrobran ter se ranil in pobil po čelu, desnem sencu in desni nogi in kolenu. Rigoni pa se sploh ni poškodoval. Na pomoč je ponesrečencu priskočil neki novinar ter ga s svojim avtom odpeljal v bolnišnico. Napolija so pridržali na drugem kirurškem oddelku, kjer se bo moral zdraviti deset dni.

KER SE DELODAJALCI NOČEJO POGAJATI

26. maja vsedržavna stavka vseh klesarskih delavcev

Skupščina delavcev v Nabrežini na pobudo sindikata kamnoseške stroke CGIL

Vse tri sindikalne organizacije so napovedale za torek 26. t.m. enodnevno stavko klesarjev, ker se delodajalci nočejo pogajati za sklenitev nove delovne pogodbe. Stavko bodo ponovili 30. maja. Takoj pa bodo prenehali opravljati izredno in prazniško delo.

Delodajalci se izgovarjajo, da ne zmorejo novih bremen, češ da jim primanjkuje naročil zaradi krize v gradbeni dejavnosti, pri čemer se sklicujejo tudi na zakon št. 167 o stavbnih zemljiščih, ki naj bi povzročal negotovost. Torej so se tudi delodajalci kamnarske industrije pridružili političnim špekulacijam gospodarske desnice, ki bi rada zvrnila na ramena delavstva vsa bremena slabega prehodnega gospodarskega položaja. Delavci seveda ne pristajajo na to, ker njihova delovna pogodba zapade konec junija in se pogajanja ne morejo več odlagati.

V zvezi s tem je bila v Nabrežini skupščina, ki jo je sklical sindikat te stroke CGIL in na kateri so delavci ponovno poudarili svoje zahteve in pripravljenost na borbo, da jih uresničijo.

V glavnem zahtevajo delavci novo klasifikacijo, ki bi ustrezala vrsti opravljenega dela. Ta klasifikacija predvideva 6 kategorij s precejšnjim razponom plač, ki bi dosegel do 70 odstotkov med najnižjo in najvišjo kategorijo. Nadalje zahtevajo zvišanje minimalnih mezd od 20 do 23 odstotkov, skrčenje delovnega urnika na 40 ur na teden, tako da bi bili ob sobotah prosti, priznanje sindikalnih akcij v podjetjih, proizvodne nagrade, zvišanje akordnih dodatkov, 14. plačo (200 ur mezde, ki bi jih izplačali za veliki šmaren), uvedbo periodičnih poviškov za delavce, daljše dopuste itd.

Z vespo v avto

Žrtev prometne nesreče je postal včeraj okrog 14. ure 17-letni električar Emilio Mohovich iz Ulice Madonnina 21, ki se je s svojo vespo TS 31257 vozil navzgor po Ul. Crispi. Ko je Mohovich privozil do križišča Ulice Brunner je silovito trčil v fiat 1800 TS 34795, kaetrega je z desne privozil 53-letni Romeo Foretti iz Ul. Brunner 2, ki je bil namenjen proti Drevoredu 20. septembra. Pri trčenju se je Mohovich prevrnil z vespe ter se ranil in pobil po zatilju, kolenih in nogah. Z avtom RK so ga prepeljali v bolnišnico, kjer se bo na nevrokirurškem oddelku moral zdraviti 10 dni.

Slovensko gledališče v Trstu

Gostovanje Drame Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane

V soboto 23. t. m. ob 21. uri in v nedeljo 24. t. m. ob 17. uri **v AVDITORIJU**

komedija

BRENDAN BEHAN

TALEC

Osebe: Bobo - Lenka Ferenčakova; Colette - Irena - Prosenova; Princesa Grace - Tone Homar; Rio Rita Janez Hočevar; Meg Dillon Duša Počkajeva; Pat, upraviteij stanovanjske hiše - Stane Sever; Ruski mornar - Stane Česnik; Monsieur, lastnik hiše - Aleksander Valič; Gospod Mulieady - Janez Rohaček; Gospodična Gilchrist, socialna delavka - Mila Kačičeva; Teresa, kmečko dekle - Majda Potokarjeva; Oficir IRA - Tone Slodnjak; Leslie, britanski vojak - Danilo Benedičič; Feargus, prostovoljec - Dušan Škedl.

Prevedel: **CIRIL DEBEVEC**

Pesmi prevedel: **MIRO BOSTJANČIČ**

Glasba: **SRDJAN BARIĆ** in **DARIJ BOZIĆ** — Koreograf: **KSENIJA HRIBARJEVA** — Lektor: **MAJDA KRIŽAJEVA** — Scenograf: ing. arch. **UROŠ VAGAJA** — Kostumograf: **ANJA DOLENCEVA**

Režiser: **MILE KORUN**

Prodaja vstopnic od petka dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 21. t. m. ob 20. uri **v Ribnici**
jutri 22. t. m. ob 20. uri **v Kočevju**

Arsen Diklič:

Na zeleni reki čoln

V soboto 23. t. m. ob 20. uri v Metliki
v nedeljo 24. t. m. ob 20. uri **v Črnomlju**

Shakespeare Javoršek

Iz take smo snovi kot sanje

Izleti

Prosvetno društvo Andrej Cok z Opčin priredi v nedeljo 7. junija enodnevni izlet na Slavnik in v Skocjan z ogledom znamenite Skocjanske jame. Vpisovanje pri Draščkovih.

V nedeljo, 24. t.m. priredi SPDT izlet na Učko. Prijave v dnevnih urah v Ul. Geppa 9.

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel priredi v nedeljo dne 7. junija enodnevni izlet po Istri z ogledom Pulja. Vpisovanje vsak večer na sedežu društva na Proseku.

Mali oglasi

POKRIVANJE PODOV in podi iz plastike, guma, linoleum od 450 lir dalje kv. meter. Preproge in plastične preproge za hodnike vseh vrst po zelo ugodnih cenah. Zagotovljena namestitev izkušenih delavcev **A.R.P. ITALPLAST. Trst, Trg Ospedale 6, telefon 95-919.**

DELAVNICO za gumbe, fibije, vezenje na stroj, baržunaste izdelke, nogavice itd. — prodam zaradi bolezni. Trst, via Foschiatti 6.

Smrtne posledice nenadne slabosti

Na nevrokirurškem oddelku bolnišnice je predvčerajšnjim zvečer podlegel zadobljenim poškodbam 64-letni upokojenec Giacomo Sergas iz Ul. Caprin 3, katerega so sprejeli v bolnišnico 12. t.m. s pridržano prognozo zaradi krvavenja iz desnega ušesa in nezavestnega stanja. Sergasa je, medtem ko je gledal na kiosku razobešene časopise, na vogalu Ul. Pietà in Ul. D'Azeglio, prijela nenadna slabost, da je v nezavesti padel na tla, pri tem pa je z glavo udaril v kup kamenja na pločniku. Ponesrečenca so takoj odnesli v bolnišnico, vendar so bile vse zdravniške nege za nesrečnega Sergasa zaman.

Gledališča

VERDI

V ponedeljek ob 21. uri zaključni koncert spomladanske simfonične sezone pod vodstvom dirigenta Claudia Abbado in s sodelovanjem pianista Tita Apree. Na programu so skladbe: Bacha (nova za Trst), Mozarta (koncert za klavir in orkester), Bettinellija (nova za Trst) in Prokofjeva (nova za Trst). Pri blagajni gledališča se začenja prodaja vstopnic.

Kino

Nazionale 14.00 17.45 21.30 «Cleopatra» Technicolor. Todd-Ao. Elizabeth Taylor, Richard Burton.
Arcobaleno 16.00 «1914-18 Europa in fiamme».
Excelsior 16.00 «Le astuzie della vedova» Metrocolor. Shirley Jones, Gig Young.
Fenice 16.00 «Caccia all'idolo» Dany Saval, Charles Aznavour.
Grattacielo 15.30 «Il processo» Anthony Perkins, Jean Moreau. Prepovedano mladini.
Supercinema 16.00 «Il federale» Ugo Tognazzi.
Alabarda 16.30 «Mondo matto al neon» Technicolor. — Prepovedano mladini.
Filodrammatico 16.30 «Vino whisky e acqua salata» Colorscope. Tino Buazelli, Raimondo Vianello.
Aurora 16.30 «Maigret e i gangsters».
Cristallo 16.00 «Lo sport preferito dall'uomo» Technicolor. Rock Hudson.
Capitol 16.00 «Fammi posto tesoro» Technicolor. Doris Day. Prepovedano mladini.
Garibaldi 16.30 «Il diavolo in calzoncini rosa» Technicolor. Sophia Loren.
Impero 16.00 «Il mio amore con Samantha».
Moderno 16.00 «Caccia al tenente» Technicolor Jim Hutton, Paula Prentiss, Zadnji dan.
Astra 16.30 «Il segno del coyote».
Astoria 17.00 «La morte cavalca a Rio Brava» Technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «L'attimo della violenza» Leslie Caron, David Niven.
Abbazia 16.00 «I 3 nemici» Raimondo Vianello, Ciccio Ingrassia, Cino Bramieri.
Ideale 16.00 «Un pugno di polvere» Gary Cooper.
Marconi 16.00 «La valle dei tagliatori di teste» Johnny Waissmuller.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792
NOVO:
Pesem borb in zmag L 700

CINE FOTOMATERIALE
SEGULIN
Trst, Ul. Mazzini 53
Telefon 733-361
vabi prijatelje in znance, naj ga obiščejo.
Hvala!

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

20. maja 1964 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 7 oseb.

UMRLI SO: 77-letna Veronica Vremec vd. Pecher, 59-letna Francesca Negri por. Silli, 75-letni Francesco Furlan, 56-letna Norma Fermer por. Perselli, 63-letni Giacomo Sergas, 78-letni Giuseppe Franza, 87-letni Alfredo Gladuki.

AMERICANKE, Švicarke, Grkinje na letovanju v Italiji bi se v naglici poročile. Pisati dopisnico na naslov: «Eureka» — Casella Postale 5013 — Roma.

AMERICANE, SVIZZERE, GRECHE villeggianti in Italia, sposerebbero rapidamente. Scrivere su cartolina postale a «Eureka», casella 5013 — Roma.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (18. — 24.)

All'Angelo d'oro, Trg Garibaldi 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. Servola 80 (Skedenj); Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Bušolini, Ul. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

NOCNA SLUŽBA LEKARN (18. — 24.)

Alla Basilica, Ul. S Giusto 1; Bušolini, Ul. Revoltella 41; INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

BI-MU 4ª **ITALIJANSKA BIENALA ORODNIH STROJEV**
Milansko velesejemsko razstavišče 4. - 11. oktobra 1964
Te specializirane razstave se bodo udeležili tovarnarji, agenti, zastopniki in trgovci orodnih strojev ter izdelkov podobnih mehaničnih strok. Vljudno so vabljeni tudi tuji obiskovalci, ki bodo imeli prost vstop proti predložitvi potnega lista.
Obrnite se na UCIMU Corso Matteotti 11, Milano Telef. 700-167 — 700-353

SESTANEK ODBORA ZA ZAŠČITO MILJSKEGA GOSPODARSTVA

Poziv za sprejemljivo rešitev vprašanja ladjedelnice Sv. Roka

Tudi pokrajinski odbor KPI je razpravljal o vprašanju ladjedelnice Sv. Roka in o borbi pristaniških delavcev

Sinoči se je na županstvu v Miljah sestal mestni odbor za zaščito miljskega gospodarstva, ki je razpravljal o perečem vprašanju ladjedelnice Sv. Roka. Po poročilu župana in izčrpni diskusiji je odbor soglasno odobril resolucijo, v kateri predvsem omenja, da je vzel na znanje pismo, ki ga je županu poslal minister za državne udeležbe Bo, ter odgovore na vprašanja, ki sta jih o tej zadevi postavila senator Vidali ter poslanka Bernetičeva. Nato odbor pripominja, da omenjena sporočila, čeprav za zdaj izključujejo dokončno zaporo ladjedelnice Sv. Roka, puščajo nerešeno vprašanje premestitve mizarske delavnice iz omenjene ladjedelnice v Tržaški arzenal ter morebitne premestitve same ladjedelnice.

Tako je zdaj stanje, poudarja odbor, po 50 dneh nepretrgane stavke prizadetih del

Včeraj je prispelo iz Idrije na obisk svojim tržaškim kolegom 32 gasilcev pod vodstvom rudarskega inženirja Albina Koželja. Goste je na Trgu Nicolini ob 8. uri zjutraj sprejel in pozdravil poveljnik tržaških gasilcev inž. Casablanca, z njim pa je bil tudi njegov namestnik inž. Rivera. Idrijski gasilci so nato prisostvovali vajam tržaških gasilcev z italijansko lestvijo ter z drugimi pripravami, s katerimi so se lotili gašenja dveh improviziranih požarov v 3. in 5. nadstropju maneverskega stolpa, ki ponazoruje ogrodje stanovanjskega poslopja. Pri tem demonstrativnem gašenju so se gasilci posluževali tudi avtomobilske lestvice in motorne brizgalne.

Po tej demonstraciji izurjenosti, spretnosti in tehnični opremljenosti tržaškega gasilskega korpusa, ki je na goste iz Idrije naredila močan vtis, so si idrijski gasilci ogledali še gasilske naprave v obeh pristaniščih in se tudi slikali na gasilskem motornem čolnu. Pod vostvom inženirjev Casablance in Rivere so se nato podali še v Milje in na Opčine na ogled tamkajšnjih gasilskih oddelkov. Idrijski gasilci so se zadržali v Trstu do večera, nato pa so se vrnili v Idrijo. Ta njihov obisk je bil dogovorjen že pred časom, ko so tržaški gasilci z uspehom in skrajno požrtvovalnostjo sodelovali z gasilskimi oddelki pri gašenju nevarnega požara v Kopru.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Združene bolnišnice naj bi bile molzna krava za podjetja in funkcionarje

Javni tožilec je izrekel hude obtožbe proti obtožencem, za katere predvideva kazenski zakon stroge obsodbe

Na obravnavi proti dr. Stenu, inž. Cisilinu, industrijskemu izvedencu Cergolu in ostalim soobtožencem zaradi škandala v združenih bolnišnicah je javni tožilec dr. Visalli nadaljeval svoj obtožilni govor. Njegova izvajanja se gibljejo, kot smo že poudarili v naših prejšnjih poročilih, po že izdelanih poteh: ne posveča prevelike pozornosti manjšim, da ne rečemo malopomembnim dogodkom ter se na dolgo zadržuje pri problemih, ki so po njegovem mnenju bistvene važnosti za obtožnico. Toda tudi glede malopomembnejših dogodkov zavzame vedno svoje stališče, ki pa je skoraj vedno enako: «Tega vprašanja ne bom podrobneje obravnaval — pravi tožilec — ker navsezadnje ni bistveno za razpravo. Omenjam pa ga, ker je značilno za miselnost, ki je vladala v združenih bolnišnicah v časih, ko so tam vedrili in oblačili razni Steni in Cisilini. Čisto popolnoma razumljivo je, da bi združene bolnišnice ne propadle zaradi tistih par tisočakov, ki so jih morale izplačevati na račun potrošnje vode, plina in elektrike v Stenovem stanovanju (kar bi moralo biti obračunano v obtoženčevo breme), toda ta miselnost je bila značilna za vse poslovanje v združenih bolnišnicah. Prav zato je inž. Cisilin priznaval z mirno vestjo, da so podjetja, ki so opravljala razna dela v bolnišnicah, vključevala svoje stroje v električno omrežje združenih bolnišnic, uporabljala vodo, plin in druga pogonska sredstva, ki so bila last združenih bolnišnic, ne da bi se kdo čudil takemu postopku. Sele inž. Cisilin je baje poskrbel, da so morala podjetja v določenem trenutku postaviti števce ter plačevati električno energijo in druge pogonske surovine z lastnimi sredstvi».

Iz vsega tega sledi, da so bile bolnišnice nekakšna molzna krava, ki so jo s pridom molzla razna podjetja. Ali so se pri tem okoristili tudi funkcionarji združenih bolnišnic? V enajstem poglavju obtožnice se trdi prav to. Obtožba je v tem primeru zelo huda, saj predvideva, če je prekršek dokazan, od dveh do pet let zapora. Kazen se zviša, če gre za podkupovanje javnih funkcionarjev za sklepanje pogodb s podjetjem, pri katerem so ti uslužbeni.

Na tak konkreten primer cika obtožnica, ko dolži inž. Cisilina in predstavnika podjetja «Impianti Idrotermici» inž. Cantona in inž. Maretta, da so zagrešili pasivno in aktivno podkupovanje v smislu členov 319 in 321 kazenskega zakona. Da bi zagotovil omenjenemu podjetju zakup del za dobavo in vgraditev treh novih parnih generatorjev v bolnišnici pri Magdaleni, je inž. Cisilin prejel baje v maju 1959. leta 300.000 lir, v decembru istega leta 100.000 lir in v marcu 1960 nekaj čez 884.000 lir.

Toda to je le ena obtožba, ki se bo verjetno, vsaj tako je včeraj namignil tožilec, razblinila v nič, ker ne obstajajo trdni dokazi, da so obtoženci zagrešili omenjeni prekršek. Poleg tega prekrška dolžijo Cisilina, Cantona in Maretta še goljufijo pri javnih dobavah, Cisilina, Cergola in Maretta in Cantona navadne goljufije, Cisilina, Cergola in Cantona ponarejanja javnih listin, Cisilina in Cergola nezakonitega prisvajanja lastnine združenih bolnišnic in končno Cisilina, da je ogoljufal Maretta in Cantona.

Pogodba za dobavo treh generatorjev je bila sklenjena med generalnim vladnim komisariatom in podjetjem «Impianti Idrotermici» poleti 1959. Po pogodbi bi morala biti dela dokončana do 10. januarja 1960. Pogodba je predvidevala v podrobnostih vse naprave, ki bi jih moralo podjetje vgraditi. Za opravljena dela in nabavo strojev pa bi prejelo nekaj čez 32 milijonov lir. Ob poteku roka je inž. Cisilin dejansko sestavil potrdilo o opravljenih delih in istočasno zahteval, naj se podjetju izplača dogovorjeno vsoto. Dejansko so «Impianti Idrotermici» prejeli tedaj nekaj čez 29 milijonov lir.

Ali pa so bila dela, ki jih je predvidevala pogodba, resnično opravljena? Včeraj je javni tožilec še enkrat poudaril, da ni bilo tako, saj so se v marcu 1960 montirali tretji parni generator, katerega so potem preizkusili pri njegovem delovanju šele v juliju istega leta. Pogodba pa je predvidevala, da bo podjetje plačalo okoli 16.000 lir penala za vsak dan zamude. Ker je bila zamuda precejšnja, bi moral biti tudi odgovarjajoči znesek celotnega penala zelo visok. Toda «Impianti Idrotermici» ga niso plačali, ker je pač Cisilin potrdil z lastnoročnim podpisom, da so bila dela opravljena v določenem roku.

Toda to ni edini prekršek, ki so ga obtoženci zagrešili. Med drugim ni podjetje zgradilo nekih posebnih aparatov za vbrizgavanje nafte in odgovarjajočih kotlov za gorivo, katerih skupna cena je znašala nekaj čez 700.000 lir. Te aparate so nadomestili z drugimi, ki so bili baje cenejši.

«Impianti Idrotermici» bi morali po pogodbi opraviti tudi vsa gradbena in zidarska dela in, kar je predstavljalo tudi določeno novost v primerjavi z drugimi zakupi, tudi demontirati stare ogrevalne naprave. Tudi ta dela so opravili delavci združenih bolnišnic.

Glede zamude in zastoja pri delih so se obtoženci izgovarjali, češ, da bi z nadaljevanjem gradenj povzročili zastoj pri ogrevanju bolnišnice prav v zimskih mesecih. Javni tožilec pa je včeraj poudaril, da podjetje in odgovorni funkcionarji združenih bolnišnic niso poskrbeli za začasne povezave, kar bi omogočilo neprekinjeno ogrevanje bolniških prostorov. Prav te začasne povezave je izrecno predvidevala pogodba med vladnim komisariatom in podjetjem. Po tožilčevem mnenju je to, torej, le jalov izgovor, katerega so se obtoženci skušali poslužiti zato, da bi opravičili neizpopolnjevanje pogodbe glede roka 10. januarja 1960 ter tako prihranili podjetju «Idrotermici» večjo vsoto denarja, ki bi jo po pogodbi moralo plačati v obliki penala.

In tako se nizajo, druga za drugo neizpolnjene obveznosti. Obtožnica trdi, da so obtoženci prikrajšali upravo združenih bolnišnic za okoli 6 milijonov lir. Tu so vračunane neizpolnjene dobave, uporaba delovne sile združenih bolnišnic in kazen za zamudo. Javni tožilec je še pripomnil, da se v tem primeru obtoženec Cergol ne more izmazati, ker je tudi on podpisal neki dokument v katerem se trdi, da so bila dela opravljena v določenem roku.

Končno naj še omenimo v kolikor se tiče tega dela obtožnice, še prekršek, ki ga je Cisilin zagrešil baje v škodo podjetja «Idrotermici». Tu gre za vsoto 884.000 lir, ki jih je inž. Cisilin prejel od omenjenega podjetja zato, da bi poskrbel za nekatera predhodna dela. Demoliranje starih ogrevalnih naprav, kopanje temeljev, odstranjevanje materiala itd.). Obtožnica dolži inž. Cisilina, da je ogoljufal podjetje, ker je navedel v zaključnem računu nekaj lažnih postavk (med drugim uporabo nekega pnevmatskega svedra, ki pa mu ga je baje zastonj posodil neki drug podjetnik).

V prvem delu svojega govora je javni tožilec obravnaval na kratko dva prekrška, ki zadevata izgradnjo nekaterih objektov v kirurškem oddelku splošne bolnišnice in zaradi katerih se morajo zagovarjati dr. Steno, inž Cisilin in podjetnik Negrisin.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

Goriško-beneški dnevnik

PROMETNA VPRAŠANJA V MESTNEM SREDIŠČU

Med Korzom in Crispijevo ulico je potrebna semaforska ureditev

Zlasti ob konicah morajo vozniki precej čakati, preden morejo iz Crispijeve ulice nadaljevati pot po Verdijevem korzu

V Gorici imamo doslej štiri križišča s semaforsko ureditvijo prometa. Ni izključeno, da bodo morali zaradi naraščajočih potreb s semafori opremiti še peto. To bi po naši sodbi moralo biti križišče Verdijevega korza s Crispijevo ulico.

Trditev ni iz trte izvita, ampak ima svoje razloge. Avtomobilisti to najbolje vedo, posebno, seveda tisti, ki so iz Crispijeve ulice namenjeni na Korzo. Na tem križišču velja za voznike, ki pridejo s stranske ceste, znak «stop», ki daje prednost vozilom na Korzu. Kadar ni prometa, tedaj je zaustavitev zares samo simbolična. Avtomobilist nima težav z vključitvijo v prometni tok po glavni goriški cesti. Če pa se znajde pred «stopom» ob konicah, ki so opoldne, zvečer, zlasti pa ob sobotah popoldne in zvečer, tedaj zaustavitev ni več samo simbolična, ampak tudi dejanska. Če gre slabo, se lahko zgodi, da zamudi po nekaj minut, preden najde «luknjo» v avtomobilski kaši, ki se vije po eni ali drugi strani Korza. Je že res, da je ob takšnih prilikah skoraj vedno na tem križišču stražnik, ki zaustavi promet na Korzu in omogoči avtomobilom v Crispijevi ulici nadaljevanje prometa. Toda to ni najboljša rešitev. Najboljša bi bila namestitev semaforov, ki bi v rednih časovnih razdobjih omogočali voznikom s stranske ceste vključevanje v promet na Korzu. Na takšen način bi imeli na Korzu štiri zaporedne semaforske naprave, ki bi jih mogli po vzgledu dosedanjih dveh sinhronizirati ter ustvariti «zeleni val», da bi vozniki, ki bi vozili z določeno brzino, našli odprta vsa križišča.

Občinsko zastopstvo na odkritju spomenika odporništvu v Desenzanu

Na zadnji seji občinskega odbora so podelili sredstva zavodu «Lenassi» za pripravo tombole na Travniku dne 29. junija. Odbornik Lupieri je predlagal naj se 4 milijoni potrošijo za ureditev Trga sv. Antona. Nadalje so sklenili nakupiti material za svetlobna prometna znamenja in odobriti predlog zveze trgovcev, da se uvede novi urnik mesnic. Končno so sklenili, da bo občina prisostvovala otvoritvi spomenika italijanskemu odporništvu, ki ga bodo odkrili meseca junija v Desenzanu pri Gardskem jezeru.

Odstop pokrajinskih svetovalcev izvoljenih v deželni svet

Na običajni tedenski seji pokrajinskega odbora pretekli torek je predsednik dr. Chientaroli v imenu vsega odbora čestital štirim pokrajinskim svetovalcem odv. Devetagu, Bergomasu, Cocianiju in odv. Ginaldiju, ki so bili izvoljeni v deželni svet in se bodo zato morali odpovedati svojemu mandatu v pokrajinskem svetu. Izrazil je tudi željo, da bi s svojim poznavanjem pokrajinskih problemov koristili povezavi med našo pokrajino in deželo.

Pri tem naj omenimo, da sta Bergomas in odv. Ginaldi včeraj tudi pismeno sporočila svoj odstop kot pokrajinska svetovalca.

Predsednik je poročal tudi o 24-urni stavki uslužbencev v pokrajinski umobolnici, ki se je zaključila v sredo zjutraj. Poročal je tudi o odobritvi dodatnih prejemkov za pokrajinske uslužbence in upokojence.

Odbor je odobril vrsto upravnih ukrepov in med drugim tudi popravilo pokrajinske kolonije v Lužnici v Kanalski dolini za kar bodo potrošili en milijon lir.

VESTI IZ SOVODENJ

Kako je s plačilom odškodnine za jusarska zemljišča na Peči

Priprave za asfaltiranje raznih ulic po vaseh

Občinski odbor v Sovodnjah bo imel jutri, v petek zvečer ob 20. uri sejo, na kateri bo razpravljal o raznih upravnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu. V zadnjih dneh so se tudi dogovorili z geometrom Grusovinom, ki bo izdelal načrt za asfaltiranje nekaterih ulic v Šrkljah, Sovodnjah, Rupi in na Peči, za kar bodo porabili nakazilo 10 milijonov lir, ki ga je poslalo ministrstvo za javna dela. Računajo, da bodo s tem denarjem lahko temeljito popravili in uredili več ulic v teh vaseh.

Se do vključno v soboto je čas za plačilo letne odškodnine za jusarske parcele na Peči. Prizadeti najemniki, ki jih je 32, bodo plačali enako vsoto kot lani, se pravi po 1.000 lir za parcelo. Na županstvu v Sovodnjah poudarjajo, da so dolžni občinski upravi to majhno odškodnino, ker ona plačuje davke za omenjeno zemljišče. Občinski upravi bi bilo celo ljubše, da bi uredili in likvidirali te jusarske pravice. Vendar bi za to morali upravičenci takoj položiti pri komisarski upravi za jusarske pravice varščino 100.000 lir in pozneje izplačati še vsoto, ki bi jo komisar določil. Seveda pa prizadeti koristniki teh parcel nočejo ničesar slišati o kakšnem plačilu. Občinska uprava si vsekakor pridržuje pravico, da bo po 23. maju oddala parcele drugim ponudnikom, če lanski ne bodo do sobote plačali navedeno odškodnino.

Danes zborovanje pred livarno Safog

Danes ob 12.20 bo pred livarno Safog v Gorici sindikalno zborovanje Fiom-CGIL. Predstavnik te organizacije bo kovinarjem govoril o rezultatih volitev v notranjo komisijo in o delovanju komisije, ki naj določi mehanizem za izplačevanje proizvodne nagrade. V tej komisiji sta predstavnika CGIL in CISL in tehniki ravnateljstva. Komisija bi morala na podlagi podatkov ravnateljstva izračunati proizvodnost in storilnost ter na podlagi tega določiti izplačilo premičnega dela proizvodne nagrade. Proizvodna nagrada bo namreč imela poleg spremenljivega tudi stalni del.

Delovanje komisije ovira ravnateljstvo Safog, ki skladno z intersindom v Trstu preprečuje njeno delo. Če bodo postale preprekе prehude, tedaj ni izključeno, da bodo sindikati posegli po drugih sredstvih, da dosežejo svoje pravice.

JUTRI POROTNO SODIŠČE V GORICI

Brata Massari na zatožni klopi ker sta oropala gosta iz Jugoslavije

V ponedeljek nadaljevanje razprave proti Vittoriu Zonnu zaradi umora vojaka Castaldija

Tržaško porotno sodišče se bo tudi letošnjo pomlad za nekaj dni preselilo v Gorico, kjer sta na dnevnem redu dva procesa.

Prvi se bo začel jutri, v petek, proti bratoma Luigiju in Narcisu Massariju, ki sta obtožena ropa in Narciso poleg tega še tatvine.

Ovadbo proti njima je vložil jugoslovanski državljan Ivan Švagelj, ki je prišel septembra lani na obisk k svojemu znancu v Gorico, ki ima svoj dom v Ul. Vittorio Veneto 67. Dne 9. septembra zvečer se je nahajal Švagelj v gostilni Murovec v Ul. Ponte del Torione, ko mu je nenadoma postalo slabo. Tedaj sta se obtoženca, ki sta tudi bila v gostilni, ponudila, da ga s svojim skuterjem odpeljeta do njegovega goriškega bivališča. V ovadbi je rečeno, da sta oba brata pred prihodom do hiše njegovega gostitelja zahtevala od njega, naj jima izroči ves denar, ki ga je imel pri sebi, to je 8.000 lir.

Policiji se je kmalu posrečilo izslediti oba napadalca in prijavili so ju sodišču. Pri nadaljnji preiskavi so ugotovili, da je Narciso Massari ukradel v gostilni tudi uro budilko, zaradi česar je bil obtožen tudi tatvine. Zadeva je še toliko bolj zapletena in obtežena, ker sta brata Massari napadla in oropala bolnega človeka. Zato so ju že 1. oktobra lani aretirali in pridržali v zaporu.

Luigi Massari stanuje v Gorici, Ul. Piave 9, ima 42 let ter je delavec z ženo in štirimi otroki. Njegov 26-letni brat Narciso pa je še samski ter živi z materjo vdovo v hiši grofov Coronini v Ul. XX. septembra 14. Oba imata čist kazenski list, le starejši brat ima neki prekršek proti vojaškemu pravilniku.

Jutrišnja prva razprava se bo začela ob 10. uri. Vhod v porotno dvorano iz Ul. Filzi v sodni palači, bodo odprli nekaj prej. Oba obtoženca bo branil odv. Ramboldo Zucalli.

Predvideva se, da bo ta proces zaključen že prvi dan. Porotno sodišče se bo nato ponovno sestalo v ponedeljek, da bi nadaljevalo z razpravo proti obtožencu Vittoriu Zonnu iz Taranta, zaradi umora vojaka Alda Castaldija, katerega naj bi Zonno v prepiru na pevmskem mostu in pred očmi ljubice Venere Cavallaro iz Gorice, vrgel čez mostno ograjo v Sočo, kjer je Cavallaro utonil. Razprava proti njemu je bila že ob lanskem zasedanju porote v Gorici, meseca februarja, pa so jo odložili, da bi obtoženca preiskali, če je pri zdravi pameti. Izvedenci so ugotovili, da je popolnoma normalen in tako bo v ponedeljek Zonno zopet prišel pred sodnike in porotnike. Branila ga bosta odv. Pascoli in De Marsico, družino umorjenega Cavallara pa bosta zastopala odv. Devetag in prok. dr. Bernot.

Uspela stavka šoferjev prevozniških podjetij

Vsedržavna stavka šoferjev prevoznih podjetij za sklenitev nove vsedržavne delovne pogodbe je popolnoma uspela. V goriški pokrajini so skoraj stoodstotno stavkali vsi šoferji prevoznih podjetij. Imeli so tudi več sestankov na katerih so se pogovorili o nadaljnji akciji.

Vesti iz Doberdoba

Prošnje za povračilo škode, ki so jo povzročili vojaki

Od 1. junija dalje bodo morali kmetovalci s Krasa, ki jim bodo vojaki povzročili škodo na njivah, vložiti prošnjo s popisom škode na doberdobsko občinsko upravo, ki jih bo poslala dalje. Prosilci morajo prošnjo nasloviti na naslednji naslov:

Alla commissione permanente danni della Brigata cavalleria Pozzuolo del Friuli presso Regimento «Lancieri di Novara. Codroipo, Udine».

Ob koncu prošnje naj poleg svojega točnega naslova navedejo še rojstne podatke, da zaradi številnih enakih imen in priimkov prosilcev, urad ne bi imel težav pri razpoznavanju prosilcev.

V poletju, ki se bliža, bodo v Jamljah uradno izročili namenu novo razdeljevalno omrežje kraškega vodovoda, ki so ga v tej zimi in spomladi zgradili v Dolu in v Jamljah. Vodo si je v hiše napeljalo izredno veliko število vaščanov, nekateri pa tega še niso storili, zlasti zaradi tega ne, ker imajo težave s prekopavanjem, ali pa so preveč oddaljeni od glavne cevi. Zlasti velja to omeniti za Sabliče in Komarje, dva zaselka pri Jamljah, ki sta kilometer ali več oddaljena od glavnega naselja.

Trčenje vespe in avta na soškem mostu

Včeraj okrog 14.15 sta trčila na križišču ulic Aquileia in Lunghi Isonzo v Gorici, nedaleč od mostu čez Sočo avto Fiat 1100, ki je prihajal od mostu proti mestu in ga je šofirala 28-letna Silva Machius iz Gorice, Ul. Colombo 2 ter vespa 125, ki jo je vozil iz mesta proti Ločniku 47-letni Augusto Bonossi iz Ločnika, Ul. Romana 30. Na srečo trčenje ni bilo močno in je pri tem dobil nekaj prask le vespist.

Na nedeljsko predstavo

TALCA

v izvedbi ljubljanske Drame bo peljal iz Gorice na predstavo v Avditoriju v Trstu

AVTOBUS

da bi si mogli tudi goriški Slovenci ogledati to znano Behanovo komedijo

Vpisuje urad SPZ v Ul. Pascoli 1, tel. 24-95 ter raznašalec časopisa Mirko Kuzmin v Sovodnjah. Avtobus bo odpeljal s Travnika ob 15. uri in bo peljal v Podgoro, Standrež in Sovodnje. Prijave se sprejemajo najkasneje do petka opoldne. Če ne bi bilo dovolj udeležencev, se bo avtobus odpovedal. Voznina in vstopnina 850 lir.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

V Marezigah so počastili spomin na junaške dogodke pred 23 leti

Prireditve v okviru 20-letnice Italijanske unije za Istro in Reko - Istočasno tri pomembne razstave

Koprska občina slavi že ves teden tradicionalni občinski praznik v spomin na 15. maj 1921. leta, ko so marežanski kmetje pognali fašiste v beg in s tem zanetili daleč naokrog iskro upora proti fašističnemu okupatorju.

Ena izmed glavnih prireditev je bila v nedeljo v Marezigah. Dopoldne je predsednik koprske občine Dušan Barbič izročil prapor mladincem predvojaške vzgoje. Ta odred je namreč sklenil, da se bo odslej imenoval po Francu Planincu - Frenku, hrabremu borcu proti fašistom, ki se je dolge ure sam boril v bunkerju proti množici oblegovalcev in si potem z zadnjo kroglo sam ugasnil življenje, da ne bi padel živ v roke sovražniku.

V popoldanskem delu proslave je bila komemoracija pred spomenikom padlih borcev v Marezigah. Ob tej priložnosti je govoril član občinskega komiteja Zveze komunistov Rado Pišot - Sokol, ki je obudil spomin na dogodke v Marezigah pred 23 leti in na celotno osvobodilno borbo ljudstva Slovenske Istre. Prireditev se je zaključila z nastopom domačih pevskih društev, godb in igralske skupine.

* * *

V okviru proslav občinskega praznika so odprli nad kavarno Ložo razstavo tehničnih izdelkov mladine, ki se je vključila v akcijo «Leto tehnične kulture mladih». Na razstavi je jasno razvidno, kako so pionirji in mladinci tesno povezani z gospodarskimi organizacijami kakor tudi z raznimi društvi in klubi, kar jim omogoča razviti široko dejavnost. Mladina se udejstvuje predvsem v radio krožkih, v krožkih vodnih in letalskih modelarjev, nadalje v fotografskih in maketarskih krožkih in podobno.

* * *

V Kopru so odprli drugo razstavo primorskih slikarjev in kiparjev. Razstavljajo predvsem novejša dela. Razstava je v prostorih koprskega muzeja.

* * *

Koprski muzej je prišel na pohvalno zamisel. Svoj lično urejeni vrt je spremenil v stalno razstavo številnih zgodovinskih in umetnostnih spomenikov. Gre za razne kipe, portale, napise itd., ki so bili doslej sicer zaščiteni in shranjeni, vendar še zdaleč niso prišli tako do izraza kot zdaj, ko so razstavljeni ne samo po nekem logičnem zaporedju, ampak tudi z dobršno mero estetskega okusa. Vrt koprskega muzeja bo brez dvoma postal še ena izmed izredno privlačnih točk za domače in tuje turiste, ki jih količkaj zanima bogata kulturna zgodovina teh krajev.

* * *

Obalno področje je obiskala skupina slušateljev osrednje partijske šole Komunistične partije Italije iz Rima. V Kopru si je ogledala študijsko knjižnico, italijansko osnovno šolo in gimnazijo in prostore nove radijske postaje. Obiskali so tudi tovarno Mehanotehnika in se razgovarjali s predstavniki delavskega samoupravljanja. Italijanski kulturni krožek pa jim je priredil sprejem.

* * *

Nadaljujejo se prireditve v okviru proslave 20-letnice ustanovitve Italijanske unije za Istro in Reko. V Rovinju so odprli razstavo likovnih umetnikov italijanske etnične skupine. Med drugimi razstavlja tudi Luigi Gerzinič iz Pirana. V nedeljo se bodo sestali v Rovinju tudi predstavniki literarnih krožkov italijanske narodnostne skupine. Razpravljali bodo o sedanji dejavnosti in o prihodnjih načrtih. Ob tej priložnosti bodo tudi razdelili nekaj nagrad. Kot glavno prireditev pa omenjajo festival otroških pesmi. Izvajali bodo 20 pesmi, ki so si priborile pot v finale na raznih prejšnjih prireditvah.

Rojak iz Podgore je umrl v Švici

Kocjančičeva družina iz Podgore, ki ima svoj dom v Ul. IV. novembra št. 18, je prejela včeraj brzojavko, da je umrl v Lozani v Švici njen član Valentin Kocjančič. Pokojni Valentin se je preselil v Švico že pred prvo svetovno vojno, in sicer 1913 ter tam delal kot sedlar, dokler ni stopil v pokoj. Dočakal je 78 let in zadnja leta je bolehal, zlasti odkar si je po nesreči zlomil nogo. Čeprav toliko časa od doma, pa ni nikoli pozabil Podgore in svoje domačije ter je prihajal često na dopust. V Podgori je zapustil lepo posestvo, kjer živijo njegovi bratje in sestre.

LIČNA MONTAŽNA HIŠICA V PODGORI

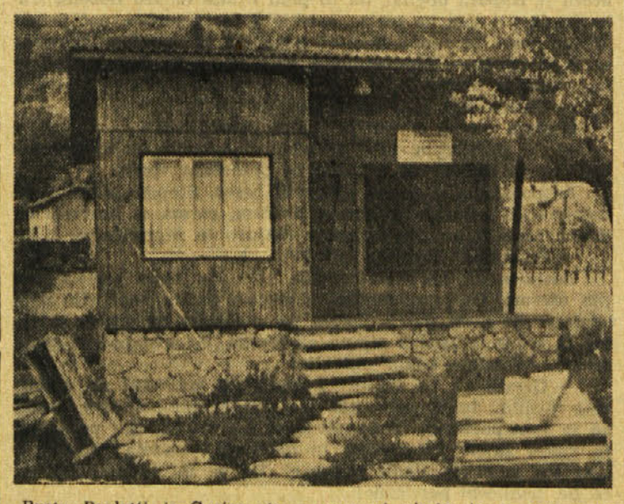

Brata Paoletti iz Gorice sta v bližini Attemsovega parka ob cesti IV. novembra postavila lično montažno hišico, ki jo je dobavilo neko podjetje iz Slovenije. Hišica je zelo prikladna za letovanje štiričlanske družine, saj ima dnevno sobo, spalnico z dvema posteljama in divanom, ki ima tudi dve ležišči, majhno kuhinjo in toaletno prho. Tovarna je dobavila tudi pohištvo in drugo opremo vključno zavese pri oknih. Tudi cena ni visoka in se vrti nekaj čez poldrug milijon lir. Seveda tu ni všteta zidava temeljev in napeljava vode in luči do hišice, ki so jo postavili delavci podjetja v dobrih dveh dneh.

Montažna hišica je predmet zanimanja domačinov. Za enkrat so uvozili samo eno tako hišico, ker podjetje, ki jih izdeluje ne more trenutno prevzeti večjih naročil tudi zaradi notranjih potreb v zvezi s potresom v Skopju.

NA PONEDELJSKEM TEKMOVANJU

Paru iz Sovodenj 1. mesto v valčku

Prve tri dni v avgustu priredi ples prosvetno društvo

V ponedeljek zvečer je bilo na plesu v Sovodnjah tekmovanje v valčku. Udeležilo se ga je 16 parov iz občine in iz ostalih okoliških vasi. Prvo mesto so prisodili zakoncema Brunu Petejanu in njegovi ženi. Šop rdečih vrtnic in glasbena šatulja, ki sta ju prejela v dar, pa ni bil samo dokaz priznanja prirediteljev plesa za najboljšjo tehniko v valčku ,ampak tudi darilo ob prvi obletnici poroke. Obe tekmovanji v briškoli in v valčku je organiziral Vilko Fajt, ki so mu pomagali domačini.

Po uspešnem zaključku tridnevnega spomladanskega plesa požrtvovalni Sovodenjci že razmišljajo, kaj naj pripravijo za poletje. V dneh 1., 2. in 3. avgusta bo v Sovodnjah poletni ples, katerega bo pripravilo domače prosvetno društvo. Vest nam je sporočil Janko Cotič, ki je ob pomoči številnih požrtvovalnih vaščanov, mladih in odraslih, fantov in deklet, duša takšnih prireditev ter mu je izredno pri srcu vsestranski dvig te tako velike in zavedne slovenske vasi.

SPD pripravlja izlet na Štajersko

Pretekli torek zvečer je imel odbor Slovenskega planinskega društva v Gorici sejo, na kateri so se med drugim pogovorili tudi o izletih in turah, ki jih namerava organizirati društvo ta in prihodnji mesec.

Tako je na programu za praznik 28. t. m. izlet in vzpon na kobariški Stol, kamor bodo šli udeleženci z lastnimi sredstvi. Pravtako nameravajo v začetku junija na Krn, in sicer iz Drežnice, kjer je dostop najlažji in najkrajši.

Največ pa so na seji razpravljali o družinskem avtobusnem izletu s skupnim potnim listom, ki ga nameravajo napraviti v nedeljo 28. junija na Štajersko. Preko Ljubljane, Kamnika, Gornjega grada in Mozirja jih bo peljal avtobus do prekrasne Logarske doline, na povratku pa bodo šli čez Trojane in zopet skozi Ljubljano. Za to priliko bodo napravili skupni potni list in zato se bo vpisovanje, ki se vrši pri Arturu Košuti v Ul. Mameli 8, zaključilo do vključno 5. junija ter poznejših prijav ne bodo upoštevali. Ta rok je potreben prav zaradi skupnega potnega lista in ureditve drugih formalnosti, ki so v zvezi s tem izletom. Pri vpisu naj vsak prinese s seboj osebno izkaznico.

Cena vožnji in za skupni potni list je določena po 2.600 lir za člane in 2.900 lir za nečlane. Kosilo iz nahrbtnika.

Ob začetku seje so prebrali tudi poročilo o zadnjih napravljenih izletih, med katerimi naj omenimo izlet z lastnimi prevoznimi sredstvi na Nanos dne 10. maja, ko so se udeleženci povzpeli na več vrhov tega vipavskega očaka ter se ustavili tudi v Vojkovi koči.

V Safog se je ponesrečil

Včeraj dopoldne okrog 9. ure so sprejeli za 10 dni na zdravljenje v goriško bolnišnico 24-letnega Roberta Stabona iz Gorice, Ul. Baiamonti 8, ki se je malo prej ponesrečil pri delu v tovarni Safog. Zdravniki so ugotovili, da si je spahnil in verjetno tudi zlomil levo nogo.

Kino

VERDI, 17.30: «La calda vita», C. Spaak in F. Capucci. Italijanski barvni film. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan. Zadnja predstava ob 22.

CORSO. 17.00: «Sventole, manette e femmine». E. Costantine in F. Chaumette. Francoski črnobeli film. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 17.30: «I due colonnelli». Totò in Walter Pidgeon. Italijanski črnobeli film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «L'impero del mitra», M. Healey in D. C. Harvey. Ameriški črnobeli film. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER, Korzo Italia št. 10, tel. 25-76.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 23,6 stopinje ob 9.30, najnižjo 12,9 stopinje ob 4. Povprečne dnevne vlage je bilo 56 odstotkov.

Kino na Občinah

predvaja danes 21. t. m. ob 18. uri Cinemascope De Luxe film:

Carovana dei coraggiosi

(KARAVANA POGUMNIH)

Igrajo: STUART WHITMAN, JULIET PROWSE, KEN SCOTT

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 21. t. m. ob 19.30. uri film:

L'AMO CRUDELE

(KRUTA VABA)

Najbolj pričakovani film po uspehu v Benetkah

Igrajo: LAURENCE OLIVER in SIMONE SIGNORET

šport šport šport šport šport šport

V tekmi «superreprezentanc»

Evropa 4
Skandinavija 2

KJOBENHAVEN, 20. — Evropska nogometna reprezentanca je danes premagala Skandinavijo 4:2 (2:0) v tekmi, ki je bila v okviru proslav 75-letnice obstoja danske nogometne zveze.

Prvi gol je dosegel že v 4' Greaves, ki je zaključil akcijo Charltona in Lawa. V 41' je Greaves povečal rezultat. Tik pred koncem je Tilkowski zamenjal poškodovanega Jašina v vratih Evrope.

V 3' drugega polčasa je Law dosegel tretji gol, dve minuti kasneje pa je Finec Peltonen zmanjšal rezultat, katerega je Eusebio v 12' ponovno zvišal. V 35' pa se je Švedu Bildu posrečilo doseči drugi gol za Skandinavijo.

Jugoslovanski pokal

Crvena zvezda v finalu proti Dinamu

BEOGRAD, 20. — Danes so odigrali obe polfinalni nogometni tekmi za letošnji jugoslovanski pokal. Dinamo je v Zagrebu premagal beograjskega Partizana 7:2, medtem ko je Crvena zvezda premagala na domačih tleh Novi Sad 2:1.

Finalna tekma med Crveno zvezdo in Dinamom bo v nedeljo v Beogradu.

V včerajšnji peti etapi (na kronometer) dirke po Italiji

Anquetil z rekordnim časom prvi na cilju in v lestvici

Baldini drugi za francoskim asom

BUSSETO, 19. — Jacques Anquetil je danes v etapi na kronometer privozil do cilja s fantastično hitrostjo 48,036 km na uro, kar predstavlja absolutni rekord dirke po Italiji. Etapna zmaga je bila njegova in z njo je francoski as odvzel Enzo Moserju rozo majico najboljšega v lestvici. Po Anquetilu je prispelo na cilj nad 20 kolesarjev, vendar nihče ni dosegel boljšega časa kot francoski specialist v dirkah na kronometer.

Samo Baldiniju se je posrečilo do polovice proge ogrožati zmago Francozu, ki pa je v drugem delu še ostreje potegnil in zmagal s precejšnjo prednostjo. Tretje mesto je pripadlo Adorniju, medtem ko se je znal tudi Franco Balmamion, proti vsakemu pričakovanju, uveljaviti v tej panogi kolesarskega športa.

De Rosso, ki je na cilju zasedel 7. mesto, se je s tem uspehom uvrstil v splošni lestvici takoj za Anquetilom, od katerega ga loči le 30 sekund. Vsekakor majhna razlika, kar bo skušal De Rosso izrabiti, da Francoza izpodrine s prestola najboljšega.

Borba za prvo mesto je na celi progi potekala med Anquetilom in Baldinijem. Kolesarja sta skladno in hitro vozila in navduševala nad 100.000 ljudi, ki so bili ob 50 km dolgi progi. Francoz in Italijan sta si bila dolgo enakovredna, pa čeprav se je videlo, da je Anquetil močnejši. Kasneje si je ta začel nabirati sekundo za sekundo in tako postavil resno hipoteko na zmago. Nekateri so sicer upali, da se bo Baldini proti koncu še opomogel in pospešil tempo. Tega vzpona pa ni bilo in tako je Anquetil pristal na lestvici vrstnega reda na cilju 1'23" pred italijanskim tekmecem.

Vrstni red na cilju V. etape Parma-Busseto (50,400 km na kronometer).

1. ANQUETIL JACQUES, (S. Raphael), Francija 1.02'57", s povprečno hitrostjo 48,036 km
2. Baldini Ercole (Salvarini) 1.04'20"
3. Adorni Vittorio (Salvarini) 1'04'45"
4. Balmamion Franco (Cynar) 1'04'55"
5. Maurer Rolf (Cynar), Švica 1.05'10"
6. Ronchini 1.05'24"
7. De Rosso 1.05'25"
8. Colmenarejo 1.05'29"
9. Motta 1.05'30"
10. Zilioli 1.05'33"; 11. Nencini 1.05'58"; 12. Partesotti 1.06'08"; 13. Carlesi 1.06'14"; 14. Gomez Del Moral 1.06'14"; 15. Taccone 1.06'15"; 16. Zancanaro 1.06'09"; 17. Zandegù 1.06'21"; 18. Guernieri 1.06'26"; 19. Moser A. 1.06'29"; 20. Everaert 1.06'37"; Fontona 1.06'37"; itd.

SPLOŠNA LESTVICA

1. ANQUETIL 18.54'57"
2. De Rosso z zaost. 30"
3. Moser Enzo 1'13"
4. Carlesi 1'19"
5. Everaert 1'42"
6. Poggiali 18.57'17"
7. Baldini 18.57'25"
8. Zilioli 18.57'33"
9. Adorni 18.57'48"
10. Dancelli 18.57'51"; 11. Nencini 18.57'58"; 12. Balmamion 18.58"; 13. Taccone 18.58'15"; 14. Maurer 18.58'15"; 15. Motta 18.58'19"; 16. Moser Aldo 18.58'29"; 17. Ronchini 18.58'29"; 18. Fontona 18.58'37" 19. Pambianco 18.59'03"; 20. Mugnaini 18.59'06"; itd.

ERCOLE BALDINI

SABLJANJE

RIM, 20. — Za mednarodni telovadni nastop mladinske reprezentance proti Jugoslaviji, ki bo 6. junija v mali športni palači v Rimu, bo italijanska ekipa sestavljena kakor sledi: Biagiotti (italijanska državna prvakinja), Pozzuolo (prvakinja v parterju), Rizzo, Berra, Garitta in 14- letna Maccelli.

MEDNARODNI NOGOMET

TURIN, 20. — Prijateljska nogometna tekma med Torinom in Nacionalom iz Montevidea se je končalo neodločeno 1:1. V 5' prvega polčasa so gostje prešli v vodstvo z Urruzmendijem, Hitschens pa je v 9' drugega dela igre izenačili. Kotov je bilo 10:5 za Torino.

NOGOMET

MILAN, 20. — Disciplinski sodnik nogometne zveze je diskvalificiral člana Triestine Novellija za 1 nedeljo.

TENIS

PARIZ, 20. — V drugem dnevu mednarodnega teniškega prvenstva Francije sta se morala Italijana Tacchini in Maggi odpovedati nadaljnji udeležbi. Tacchini je klonil Osuni (Mehika), Maggi pa Avstralcu Emersonu. Omembe vredni sta zmagi Američana Scotta nad Avstralcem McKenziem in Jugoslovana Pilića, ki je odpravil Avstralca Boweryja 6:4, 10:8, 8:6. Med današnje zmagovalce je treba prišteti še Šveda Lundquista, Madžara Gulyasa in Avstralca Fletcherja.

KOŠARKA

RIM, 20. — Za sestavo italijanske ženske reprezentance, ki se bo udeležila kvalifikacijskega turnirja za nastop na 9. ženskem evropskem košarkarskem prvenstvu (V Luganu od 12. do 14. junija), je košarkarska zveza izbrala naslednje igralke: Alderighi, Ghirri in Labanti (Standa Milan), Bognolo in Toriser (Benetke), Bordon (Treviso), Cirio, Del Mestre, Lavia, Grisotto in Lonzar (Fiat Turin), Gentilin (Vicenza), Geroni, Pausich in Persi (Onda Pavia), Malaguti (Bologna), Marchetti in Resta (OMSA Faenza).

PRIPRAVE ODBOJKARIC BORA ZA FINALNI TURNIR

Samo še tri tedne do kvalifikacije!

Priprave Borove ženske odbojkarske ekipe za finalni turnir druge lige gredo h koncu. Do finala manjkajo še trije tedni in v okviru priprav je v soboto 16. t.m. Borova šestorka opravila eno izmed zadnjih srečanj, ki ji služi v glavnem za trening. Tokrat je po krajšem času nastopila zopet v Poreču. Tržačanke so sicer zmagale s 3:2, vendar je njihova igra vse prej kot zadovoljila. Potem, ko so prvi set osvojile brez bistvenih težav, predvsem zaradi slabega odpora Porečank, so v drugem in tretjem popustile naravnost katastrofalno, da ne rečemo nečastno. Ekipa je bila povsem zmedena in je spuščala tudi take žoge, kot jih ne bi niti začetniško moštvo. Šele četrti in peti set sta Tržačankam povrnila nekaj njihove tradicionalne borbenosti, tako, da so lahko zopet uredile, svoje vrste in predvsem s tolčenimi žogami odločile srečanje v svojo korist.

V opravičilo za slab nastop gostij lahko navedemo le pretesno telovadnico, v kateri se je res težko znajti in pa dejstvo, da so začele igrati povsem neogrete. Kljub temu pa bi morala dekleta le zaigrati bolje in nikakor ne bi smela pokazati tolikšno podvrženost zunanjim vplivom. Srečanje s Porečem naj bo zato borovkam resen opomin. Na težke tekme, ki jih čakajo letos v finalnem turnirju, se morajo pripraviti tudi psihično. Zavedati se morajo, da tržaška športna javnost pričakuje letos od njih, da se uvrste v I. italijansko odbojkarsko ligo. Uvrstile pa se bodo le, če bodo na kvalifikacijskem turnirju vzdržale tako fizične, kot psihične napore tekmovanja.

T. O.

V ORGANIZACIJI NAMIZNOTENIŠKEGA ODSEKA PARTIZANA IZ ŠKOFIJ

Prodoren uspeh turnirja za «pokal Primorske»

Ljubljanska Olimpija prva, Bor drugi

Osem moških in štiri ženske ekipe so se prijavile na tekmovanje za pokal Primorske, ki ga je priredila namiznoteniška sekcija Partizana s Škofij. Ta druga izdaja turnirja, tekmovanje je bilo prvič na sporedu lani, je torej žela več uspeha in je privabila večje število atletov ter je bila na znatno višjem tehničnem nivoju. Kakor lani, je tudi letos zasedla prvo mesto ljubljanska Olimpija, ki v postavi Krnc, Sazanov in Kosi ni imela enakovrednih nasprotnikov. Najprej si je priborila pravico do vstopa v finale z zmagami nad moštvi iz Prestranka, Idrije in s Škofij. Najtrši oreh jim je bila v tem delu ekipa iz Idrije. Poljanšek, Gnezda in Svetlič so tako dosegli proti Ljubljančanom najboljši rezultat dneva. Neizenačeno moštvo iz Škofij, kjer poleg močnega Mahneta, nastopata še Tehovnik in Batagelj, se je moralo zadovoljiti s tretjim mestom. Predstavniki Prestranka, Bergoč, Ogrizek in Kenič so prvič igrali na tem turnirju in zato niso imeli veliko možnosti do uspeha.

Bolj izenačena je bila borba za prvo mesto v drugi skupini. Brez upov na uspeh so tekmovali le Sturman, Ratoša in Kerkoč iz druge domače ekipe. Močno pa so razočarali Koprčani. Niti Jež ni bil kos svojemu imenu in to je bil usodni udarec za vse nade ekipe. Kosovel in Kavrečič pa nista mogla zajeziti nasprotnikovih napadov.

Kandidata za končno zmago sta bili tako le moštvi Železničarja iz Nove Gorice in tržaški Bor. Atleti iz Nove Gorice so se od lanskega leta veliko izboljšali in so bili že skoro na tem, da iztrgajo Tržačanom zmago. Vendar je prav v najbolj kritičnem trenutku Tomšič zaigral na višku svojih zmogljivosti in preobrnil zaključek tekme in srečanja, ki sta bili že izgubljeni. Se enkrat se je v Borovih vrstah izkazal Košuta. Postal je ljubljenec tamkajšnje mladine, ki je močno navijala zanj in ga bodrila pri vsakem nastopu. Tretji član ekipe, domovec Kuret, je častno rešil zaupano mu nalogo.

V finalnem srečanju sta se porila tako Olimpija in Bor. Ljubljančani so izpolnili pričakovanja in zanesljivo zmagali. Le Košuti je uspelo iztrgati zmago Kosiju ter nuditi oster odpor vsaj v prvem nizu mlademu Sazonu. V drugem nizu se je Ljubljančan razigral in je bilo konec vseh Košutovih upov.

Za tretje mesto sta se spoprijeli ekipi iz Idrije in Nove Gorice. Idrijčani so zaigrali bolj prisebno in si tako priborili pokal za najboljšo ekipo Primorske.

Tudi v ženski konkurenci sta Ljubljančanki Škerlj in Juvanc brez večjih naporov osvojili prvo mesto in s tem priborili Olimpiji še en pokal.

Batageljeva in Tehovnikova pa sta s svojo temperamentno igro le priborili domačinom pokal za najboljšo žensko vrsto Primorske, medtem ko sta predstavnici Idrije Močnik in Miklavčič, zaigrali uspešno le proti Bergočevi in Ogrizkovi, ki sta branili barve Prestranka.

Tekmovanje, ki naj bi po želji organizatorjev postalo tradicionalno, je potekalo hitro in urejeno, nudilo pa nam je tudi priliko spoznati, kako zamejska mladina sledi in ceni nastope Borovih namiznoteniških atletov.

IZIDI:

ŽENSKE

Olimpija - Idrija	3:0
Škofije - Prestranek	3:0
Idrija - Prestranek	3:0
Olimpija . Prestranek	3:0
Škofije - Idrija	3:0
Olimpija - Škofije	3:0

LESTVICA

OLIMPIJA	6 točk
Škofije	4
Idrija	2
Prestranek	0

MOŠKI

A skupina

Olimpija . Prestranek	5:0
Idrija - Škofije A	5:3
Škofije - Prestranek	5:0
Olimpija - Škofije	5:1
Idrija . Prestranek	5:2

LESTVICA

OLIMPIJA	6 točk
Idrija	4
Škofije	2
Prestranek	0

B skupina

Bor - Škofije B	5:0
Koper - N. Gorica	2:5
Bor - N. Gorica	5:3
N. Gorica . Škofije B	5:1
Bor - Koper	5:1

LESTVICA

BOR	6 točk
N. Gorica	4

Koper in Škofije nista odigrali medsebojnega srečanja.

FINALE

Olimpija - Bor 5:1

Sazanov - Tomšič	2:0 (21:18, 21:17)
Krnc - Kuret	2:0 (21:19, 21:14)
Kosi - Košuta	0:2 (12:21, 15:21)
Krnc - Tomšič	2:0 (21:12, 21:10)
Sazanov - Košuta	2:0 (21:19, 21:11)
Kosi - Kuret	2:0 (21:19, 21:12)

Idrija-Železničar (N. Gorica) 5:2

KONČNA LESTVICA

1. OLIMPIJA
2. Bor
3. Idrija
4. Železničar

I. P.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Izolski klub Delamaris v ospredju zanimanja

V Piranu mednarodna srečanja v rokometu

Vse kaže, da se bodo zadeve okrog nogometnega kluba Delamaris uredile in da bo klub še naprej nastopal v republiški nogometni ligi. Na širšem sestanku, na katerem so bili prisotni predstavniki občine in občinskih političnih organizacij, predstavniki okraja in republike in drugi, so temeljito pretresli vzroke zadnjih sporov. Ugotovili so, da je novi odbor pripravil vzpodbudne načrte za delo z mladino in se tudi zavezal ubrati pot skrbnejšega ravnanja s sredstvi. Občina je zdaj zagotovila pet milijonov dinarjev za izgradnjo nogometnega stadiona v Izoli, ki bo hkrati služil tudi drugim športnim panogam. Bilo je več pripomb, da se posamezniki ne navdušujejo za nogomet v republiškem okviru in da bi bilo bolje, če bi Delamaris tekmoval v okrajni ali občinski ligi. S tem bi namreč rešili pereče gmotno vprašanje, kajti stroški za nogomet so zelo veliki in je težko potem pomagati drugim panogam. Ta zamisel pa najbrž ni najboljša, saj ima nogomet v Izoli globoke korenine in uživa mnogo simpatij med prebivalstvom. Reakcija na tak sklep ne bi bila najbrž pozitivna, saj je predstavnik Nogometne zveze Slovenije izjavil, da je povsem naravno, da ima tako obširen teritorij, kot je Primorska, svojega zastopnika v republiški nogometni ligi. Zdaj bodo skušali na vsak način zbrati sredstva za kritje tekočih izdatkov, pri čemer računajo tudi na večjo pomoč gospodarskih organizacij.

* * *

V republiški rokometni ligi se vrstijo novi uspehi Pirančank in Koprčank. V nedeljo je Piran premagal na domačem igrišču Kranj z 10:4. S to zmago so Pirančanke zasedle drugo mesto v republiški ligi in imajo lepo možnost, da ga tudi obdržijo. Koprčanke pa so gostovale v Ljubljani in premagale tamkajšnjo Svobodo 12:2. Rezultat je že sam po sebi dovolj zgovoren. S to zmago so Koprčanke zasedle šesto mesto, ki jim je do konca prvenstva zagotovljeno, imajo pa tudi možnosti, da se prerinejo višje. Kot zanimivost naj povemo, da je igralka Kopra Prelec še zmeraj najboljša strelka republiške lige. V dosedanjih tekmah je dosegla 43 zadetkov, na drugem mestu pa je Lampretova iz Kranja z 39 zadetki.

* * *

V Piranu so organizirali več mednarodnih rokometnih srečanj. Najprej je ženska rokometna ekipa Eugsburga premagala domačo ekipo 7:5. Domačinke so nekoliko zatajile, res pa je tudi, da je bil nasprotnik precej močan, saj sta nastopili kar dve državni reprezentantki.

V srečanju moških ekip Pirana in West Uniona z Dunaja so gostje zasluženo zmagali 16:12. Dunajčani so člani prve lige in so domačine presenetili predvsem z žilavo obrambo in z odlično kondicijo. V tretjem srečanju pa so mladinci tega dunajskega kluba premagali domače mladince 15:11.

* * *

Košarkarji Lesonita nadaljujejo z odličnimi uspehi v republiški ligi. V nedeljo so premagali na domačem igrišču mariborski Branik s 59:42. Lesonit je zdaj na čelu lestvice z desetimi točkami pred Tivolijem, ki ima osem točk.

Slabše pa se je v nedeljo godilo Tolminu, ki tekmuje v drugi republiški ligi. Čeprav je nastopil na domačem igrišču je izgubil z Mostami s 43:48. Primorski derby med Nanosom iz Postojne in Sežana pa se je končal z zmago Postojnčanov 59:50.

* * *

V istrsko koprski nogometni ligi je bila najvažnejša tekma v Umagu, kjer je Kopru komaj uspelo premagati domačo ekipo z 2:1. V spomladanskem delu prvenstva je Umag dokaj okrepil svoje moštvo z novimi igralci in visoki porazi so izostali. Dekanski Jadran je premagal v Kopru B moštvo Kopra s 6:0, Piran pa je nepričakovano izgubil doma s Savudrijo 4:6. Na lestvici še naprej vodita Koper in Buje z velikim naskokom točk in ostala moštva ne morejo niti teoretično več ogrožati prvih dveh mest.

VATERPOLO

VIDEM-KRSKO, 20. — Jutri se bodo tu začele priprave najboljših jugoslovanskih vaterpolistov za nastop proti italijanski reprezentanci, ki bo 30. in 31. t. m. v Genovi.

PO USPEŠNIH NASTOPIH AMERIŠKIH ATLETOV

Tudi na evropski celini rezultati svetovne vrednosti

8 m v daljino Angleža Lynna Daviesa

RIM, 20. — Po izrednih rezultatih, ki so v prejšnjih tednih kot na tekočem traku prihajali iz Amerike, se je tokrat zanimanje za atletiko osredotočilo na Evropo. Atleti stare celine so namreč začeli dosti kasneje kot nasprotniki iz dežel onkraj oceana, ki so že v začetku olimpijskega leta dosegli nekaj rekordov. Dallas Long se je v Los Angelesu kljub poškodbi na nogi z lahkoto odkrižal mladega Randyja Matsona. Na istem tekmovanju «Colyseum Relays» je svetovni prvak na 200 m Henry Carr premagal Boba Hayesa potem ko je moral na 100 m prepustiti zmago mlademu kalifornijskemu outsiderju Richardu Stebbinsu, ki je progo pretekel v 10"2.

Po nenadnem uspehu češkoslovaškega metalca diska Daneka se je tokrat pojavil na atletskem odru tudi 22-letni skakalec v daljino Lynn Davies. Ta atlet, ki je po rodu iz Walesa, je bil že nogometaš in igralec rugbyja. Sedaj pa se je posvetil atletiki in je na tradicionalnih «Britisb Games» skočil 8 m daleč. Sicer je skočil tudi 3 cm dlje, vendar tega rezultata zaradi ugodnega vetra mu niso priznali. Trenutno je Davies takoj za Terom Ovanesianom in Bostonom. Najbolj pa preseneča dejstvo, da ta atlet z neverjetno kontinuiteto napreduje.

Lestvica skakalcev v daljino, ki so do danes preskočili 8 m, je naslednja:

8,31 TER OVANESIAN	(SZ)	1962
8,28 BOSTON	(ZDA)	1961
8,13 OWENS	(ZDA)	1935
8,11 ROBERTSON	(ZDA)	1960
8,10 BELL	(ZDA)	1957
8,07 STEEL	(ZDA)	1947
8,04 ESKOLA	(Fin.)	1963
8,03 RANGE	(ZDA)	1955
8,03 HORN	(ZDA)	1955
8,01 BENNETT	(ZDA)	1955
8,00 STEINBACH	(Nem.)	1960
8,00 DAVIES	(VB)	1964

Med londonskim atletskim weekendom je izreden uspeh dosegel tudi evropski prvak Robbie Brigthwell, ki je preizkusil svoje sile tudi na 880 jardov. Na tej progi je Anglež dosegel fantastičen čas 1'48"1, kar bi bilo v teku v metrih 1'47"4.

Tudi oba svetovna prvaka v skoku v višino Rus Valerij Brumel in Romunka Jolanda Balas sta imela prvi sezonski nastop. Prvi je skočil 2.15 m, kar sta ponovila tudi sovjetski atlet Kamarski in Poljak Czernik, druga pa je šla preko 1.88 m. Sovjetski prvak Viktor Lipsnis je v metu krogle dosegel z 19.23 m znamko svetovne vrednosti. Isto se lahko reče o 33-letni Galini Zibini, ki je še enkrat izboljšala lastni rekord v metu krogle, katero je vrgla 17.03 m. Zibina je peta atletinja na svetu, ki se ji je posrečilo prekoračiti mejo 17 m.

JOŽA HORVAT:

Maček pod šlemom

69.

Da... paziti mora, kaj govori, vse dokler je z njim. Z nečim bi ga moral zdaj spraviti v dobro voljo, da pozabi tisto, kar je bilo. A kaj naj mu reče...?

— Hočeš grozdje?

— Nočem — odgovori Kapara še zmeraj mračen in užaljen.

Ta z grozdjem se ni posrečila. Iznajti mora kaj drugega. A kaj...?

— Kapara, od kdaj si v borbi?

— Jaz? Od tisočdevetstoenajstega, odkar sem se rodil in bom do smrti. Zdaj sem v borbi, da se vojskujem, potem se bom boril, da ne bi bilo več vojne.

In to je bilo vse. Tišina in molk. Ne vprašanja in ne odgovora. A kaj zdaj? Prisluškovati brenčanju muh in cvrčanju ptic? Hop! — šum! Koraki! Domobran in Kapara obrneta glavo in oprezno zajameta sapo. Da, šum in koraki! Pazljivo sta gledala na stezo, na kateri se je imela vsak čas pokazati «sraka». Zdaj se ni ustavljala, prihajala je odločnih korakov — sama ali še s kom? Kapara dotipa karabinko in vzdigne cev... Da, bila je sama. Razmaknila je veje in ko je opazila vojaka, kakor da se je najprej začudila, potem je skremžila obraz, namrdnila se je, kakor da jo je čebela pičila v nos, ošinila je z besnim pogledom Kaparo in domobrana in jezno vzkliknila:

— Kaj sta še tu?!

Po tem, kako je prišla, po tisti odločni kretnji, ki je z njo razmikala veje, po izrazu njenega obraza in po tonu njenih besed je Kapara dognal, da to pred njima ni več nobena sraka in da pri tem ne gre za kakšne gobe in jurčke, pač pa da gre za glavo in samo za njo! Nekaj se je spremenilo, nekaj se je iz temeljev spremenilo, a Kapara ne ve, kaj. Odkod je na lepem ta drznost?

— Slišita, kaj vaju sprašujem: še sta tu?!

Kapara povesi cev in pripomni pomirljivo:

— Če si nabrala gobe, se oddalji! Če nisi, pojdi naprej! Vpij pa nikar ne, ker v gozdu ne prenašam vpitja.

Še počakala ni konca njegovih besed. Stopila je na čistino, spustila košarico, pokrito s prtičem, potem se je vzravnala, pokazala s prstom nekam v daljavo in zagrmela:

— Potepuha! Izgubita se! Ven...!

Zazijala sta, na stežaj odprla usta, ker nista verjela svojim ušesom. Da ju ni morda ta ženska gonila ven? Nju dva, vojaka?! Še nista mogla docela razumeti, kaj se dogaja z njima in ali je ta ženska pijana ali trezna, ko spet ponovi svojo grožnjo in zalaja kakor mitraljez:

— Gresta ali ne gresta? Poberita se, da vaju ne vidim! Kaj mislita, da ne vem, kdo sta, Fakini domobranski, vselej ko so vam partizani poravnali kosti, ste se razbežali po Zagorju kakor zajci! Vrtoritnika in pohajača, kradeta grozdje, a sem sta si prišla sladit zalogaje? Da se mi takoj pobereta, če ne, pokličem partizane!

— Dobila jih boš, baba, po gobcu! — se razhudi domobran, ves srečen, da se je tudi njemu ponudila prilika in da pred Kaparo vpije na koga. Pa se je zmotil, strašansko se je zmotil!

— Jaz bom dobila po gobcu?! To ti meni praviš...? Ti uscanec razoglavi, še kape nimaš, še kapo so ti vzeli partizani in ti boš meni dal po gobcu? Čakaj, zdaj ti bom jaz pokazala, čakaj...!

Razmahala se je, kakor da se oteplje os, z naglim korakom je stopila k pitališču, se trenutek obračala, kakor da kaj išče in potem, ko je to našla, je z nemirnim cepetanjem odgrebla listje, udarila trikrat s peto po nekih deskah, potem se je podbočila z obema rokama in zmagoslavno pogledala Kaparo in domobrana. Tudi onadva sta pogledala — kaj neki bo zdaj. Bogami, imela sta kaj videti! Tiste deske pod listjem so se na lepem začele pregibati in potem se je začela druga za drugo vzdigovati, iz zemlje pa prikuka najprej glava pa ramena pa... kakor v pravljici v začaranem gozdu, iz zemlje skoči človek, držeč sekiro v roki. Visok, v nekih raztrganih capah, je opazoval neznanca, ne da bi trenil in poslušal ženo, ki je sikala: — Nočeta iti ven..., pritepenca, kradeta grozdje in ga žreta tu v naši ogradi.

Prepoznala sta se prav isti trenutek.

— Kapara!

— Falačec! Imbro, si živ...? — veselo vzklikne Ilija in pohiti, da mu stisne roko.

Kmet odvrže sekiro in medtem ko je ženska stala razprtih ust od čuda, sta se Falačec in Kapara trepljala drug drugega po ramenih in od veselja drug drugemu kazala zobe.

— Kaj počneš tu v jami, Imbro? Ali si postal jazbec?

Ni odgovoril. Obrnil se je k ženi in zaklical: — Prinesi košaro — in da bi jo pomiril, ji takoj pojasni: — Ti trapa, to nista domobrana, to sta partizana! To je Kapara, Ilija Kapara iz kalniške brigade. Maček... Prvi vojak pri diviziji! Kaj čakaš... prinesi košaro! — Potem se je obrnil k domobranu, ki je še zmeraj stal ob strani, ker se ni znašel. — Tovariš, kaj stojiš... pridi še ti sem bliže... Žena, pohiti s košaro!

Ženska je opletala s krilom, mrmrala, lomastila z rokami, gledala zdaj Kaparo zdaj svojega moža, pa je vendar prinesla košaro, jo odkrila in začela vleči iz nje sir, kruh, sol, čebulo, slanino, žganje, vino... Postavila je vse to pred nje in se brez besede umaknila ter izginila po tisti stezi, koder je prišla. Falačec Imbro se je udobrovoljil kot pravi gostitelj:

— Okrepčajta se, prijatelja, jejta...! Prosim lepo, tovariša, najprej malo žganice... droženka je, pa je dobra.

Kapara in domobran sta še zmeraj stala in se čudila.

— Kam je šla? — vpraša Ilija in pokaže na stezo.

— Žena...? Šla je na stražo!

— Na kakšno stražo?

— Na pravo! Kadarkoli mi prinese kosilo ali večerjo, takoj odide na stražo, da bi jaz lahko v miru jedel... Izvolita, tovariša, nikar se ne sramujta! Kapara, kdo bi bil rekel, da se bova midva srečala tu — pri mojem bunkerju!

Zaudarjal je po vlagi in trohnobi. Nekakšen oduren zadah se je širil iz njega, smrdel je po zemlji in crklini. Kapara se nagne nad njegov bunker in opazi, da je to pravzaprav bedno zasilno zaklonišče, izkopana jama, podprta z nekaj desk. Otožno pokima in pripomni:

— To je torej tvoje skrivališče? Mi smo pa mislili, da si padel pri Mrkvici! Zakaj se nisi oglasil?

Gospodar je že rezal slanino in cmakal z usti:

— Nisem mogel! Žena...! Povedal sem ti, če se spomniš, žena...! Zaradi nje sem zbežal k brigadi, huda je kot sam vrag... zbežal sem, pa je prišla za menoj, našla me je tisto jutro, ko smo osvojili Mrkvico, našla me je in me ni več spustila iz rok.

— A da si nam dal vsaj sporočilo, da bi vedeli!

— Nisem mogel. Našla me je, ko si bil ti s svojo desetnijo tam pod cerkvijo in ko me je našla, me je brez besede odpeljala...

— In kam te je odpravila? Nagnala te je v to jamo, v ta grob, kjer boš strohnel, preden bo vojne konec.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst